

Datum
20 november 2018

AGV-begroting 2019

Door Algemeen Bestuur op 29 november 2018 vastgesteld

Inhoud

0	Voorwoord	5
1	Samenvatting	6
1.1	Speerpunten op hoofdlijnen	6
1.2	Budgetvolumes 2019-2023	6
1.3	Tarieven waterschapsbelastingen voor 2019 en daarna	7
1.4	Mutaties (2019-2023) van de tarieven in percentages	8
1.5	Leeswijzer	8
2	Programmaplan	9
2.1	Algemeen	9
2.2	Ontwikkelingen	9
2.3	Inhoud per programma	13
2.3.1	PROGRAMMA 1 : VEILIGHEID	14
2.3.2	PROGRAMMA 2 : SCHOON WATER	19
2.3.3	PROGRAMMA 3 : VOLDOENDE WATER	32
2.3.4	PROGRAMMA 4 : OP EN OM HET WATER	38
2.3.5	PROGRAMMA 5 : DRAAGVLAK	41
2.3.6	PROGRAMMA 6 : ALGEMEEN	44
2.3.7	PROGRAMMA 7 : DUURZAAMHEID	48
2.3.8	PROGRAMMA 8 : BELASTINGOPBRENGSTEN	50
3	Begroting 2019	52
3.1	Gecomprimeerde begroting naar programma's en beknopte meerjarenraming	52
3.1.1	Samenvatting netto kosten	52
3.1.2	Beknopte Meerjarenraming	53
3.2	Begroting naar kosten- en opbrengstensoorten	54
3.3	Begroting naar kostendragers	60
3.4	Kerngegevens 1-1-2019	62
4	Paragrafen	63
4.1	Ontwikkelingen sinds begrotingsjaar 2018 en MJB 2019-2023	63
4.2	Uitgangspunten en normen	64
4.3	Incidentele baten en lasten	64
4.4	Kostentoerekeningen	65
4.5	Waterschapsbelastingen	66
4.5.1	Hoofdlijnen diverse belastingen	66
4.5.2	Beschrijving kwijtscheldingsbeleid	66
4.5.3	Tariefbepaling	67
4.6	Weerstandsvermogen	73
4.6.1	Weerstandscapaciteit	73
4.6.2	Risico's	74
4.7	Financiering	76
4.7.1	Algemeen	76
4.7.2	EMU-saldo - Wet houdbare overheidsfinanciën (wet HOF)	77
4.7.3	Financieringsbehoefte	78
4.7.4	Risicobeheer	80
4.7.5	Financiering	81
4.7.6	Rentevisie	82

4.7.7	Voorgestelde transacties en mandaat	82
4.8	Vreemd vermogen	83
4.9	Verbonden partijen	84
4.10	Bedrijfsvoering	85
5	BIJLAGEN	86
5.1	Staat van personeelskosten	87
5.2	Staten van vaste activa	88
5.3	Staat van vaste schulden	91
5.4	Staat van reserves en voorzieningen	92
5.5	Berekening rente-omslagpercentage	93
5.6	Meerjareninvesteringsprogramma	94
5.7	Overzicht netto kosten per beleidsproduct	95
5.8	Mutaties exploitatie; bestaand beleid	96
5.9	Mutaties exploitatie; nieuw beleid en besparingen	97
5.10	Meerjarenprognose naar beleidsproduct en programma	98
5.11	Afkortingenlijst	99

0 Voorwoord

Aan de lezer,

Voor u ligt de begroting 2019. De begroting 2019 is de laatste begroting van het zittende Algemeen bestuur van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht. Op 20 maart 2019 vinden de waterschapsverkiezingen plaats. Kort daarna zullen de coalitieonderhandelingen plaatsvinden. Onderhandelingen die zullen leiden tot een nieuw akkoord met nieuwe bestuurlijke ambities.

Terugkijkend naar de ambities uit het bestuursakkoord 'Waterbewust' heeft het bestuur van waterschap Amstel, Gooi en Vecht de afgelopen 4 jaar mooie projecten gestart en afgerond. In mei 2018 is door het Algemeen bestuur de **strategie microverontreinigingen** vastgesteld. De strategie bevat vooruitstrevend beleid voor aanpak van microverontreinigingen en geeft richting aan bedrijfsvoering, investeringen, samenwerking en onderzoek en innovatie. Het waterschap Amstel, Gooi en Vecht heeft samen met de andere Noord-Hollandse waterschappen een actieve bijdrage geleverd aan de **Omgevingsvisie** van de Provincie. Hierdoor is de Provincie al in een vroegtijdig stadium doordrongen geraakt van het belang van water als ordeningsprincipe voor ruimtelijke inrichting van de provincie, van het tegengaan van bodemdaling en van de noodzaak om klimaatadaptief te bouwen. Het grote infrastructurele **project N200** dat in 2018 is gestart laat zien hoe nieuwe manieren van samenwerking kunnen bijdragen aan verbetering van de leefomgeving, terwijl tegelijkertijd het werk van het waterschap en andere overheden efficiënter wordt uitgevoerd. Met het **dijkversterkingsprogramma** zet het waterschap in op het realiseren van veilige dijken terwijl de overlast voor omwonenden beperkt blijft. We doen dit door het organiseren van een zorgvuldig proces met de omgeving en de inzet van innovatieve technieken. Een voorbeeld van zo'n innovatie is de inzet van een nieuwe dijkvernagelingstechniek bij de **Dijkversterking Ringdijk Watergraafsmeer**. Hierdoor kan het uiterlijk van de dijk en het groen grotendeels behouden blijven en is de overlast van het werk gering.

De uitdagingen in het waterbeheer nemen toe. Dat hebben we bijvoorbeeld tijdens de droogte deze zomer ervaren. Met het **programmaplan Klimaatadaptatie** is invulling gegeven aan de wens van het bestuur om van het onderwerp klimaatadaptatie een speerpunt te maken. Met de bouw van een **innovatief grondstoffenstation** in Buiksloterham draagt het waterschap bij aan nieuwe vormen van sanities. Het toiletwater van een groot aantal huishoudens zal ter plekke worden gezuiverd, waarbij ook energie en grondstoffen, zoals fosfaat zullen worden teruggewonnen.

De begroting die nu voor u ligt, vormt de basis voor de projecten in het komende jaar.

De oude **rioolwaterzuivering van Weesp** zal worden vervangen door een nieuwe, klaar voor de toekomst, klaar voor de nieuwbouw in de Bloemendalerpolder (Weespersluis) en bij Muiden (De Krijgsman). In 2019 wordt naar verwachting een **nieuwe Keur** van kracht. Op dit moment wordt gewerkt aan de tweede fase van de herziening van de Keur. In deze fase worden de regels voor het oppervlaktewatersysteem en grondwater herzien.

Voor alle programma's en projecten, beheer en onderhoud zijn de budgetten nodig die worden verantwoord in deze begroting. De begroting vormt ook de basis voor de vast te stellen tarieven van de waterschapsbelastingen. De begroting 2019 wordt stevig beïnvloed **door loon-, prijs- en renteontwikkelingen**. Ook de bijdrage van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht aan het landelijke programma om de dijken in ons gehele land te versterken, het **Hoogwaterbeschermingsprogramma**, valt hoger uit. Deze belangrijke investering zorgt voor bescherming tegen overstromingen, in het bijzonder voor ons gebied met veel vitale en kwetsbare functies, die bepalend zijn voor het goed functioneren van de hele maatschappij.

De begroting 2019 geeft het waterschap Amstel, Gooi en Vecht de mogelijkheid om ook in het komende jaar weer hard te werken aan een veilige, klimaatbestendige en mooie toekomst van ons unieke waterschap.

Namens het bestuur van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht,

Peter Smit

DB-lid, Portefeuillehouder financiën

1 Samenvatting

1.1 Speerpunten op hoofdlijnen

Deze begroting heeft als vertrekpunt de eerste jaarschijf van de in juli door het Algemeen Bestuur vastgestelde MJB 2019-2023. De belangrijkste aanpassingen hierop zijn enkele ontwikkelingen waar AGV geen invloed op heeft zoals, de loon- en prijsontwikkelingen en de hogere bijdrage aan het HWBP 2019, zie tabel in paragraaf 1.2.

Daarnaast zijn, naast incidentele besparingen, de bij de bespreking van de MJB kenbaar gemaakte extra bestuurlijke ambities: bodemdaling, energieneutraliteit, waterbewust en baggeren en verbeteren ecologisch beheer verwerkt. Baggeren en ecologisch beheer betreft een kerntaak van het waterschap en komt ten goede aan de waterkwaliteit, de berging van water en het milieu.

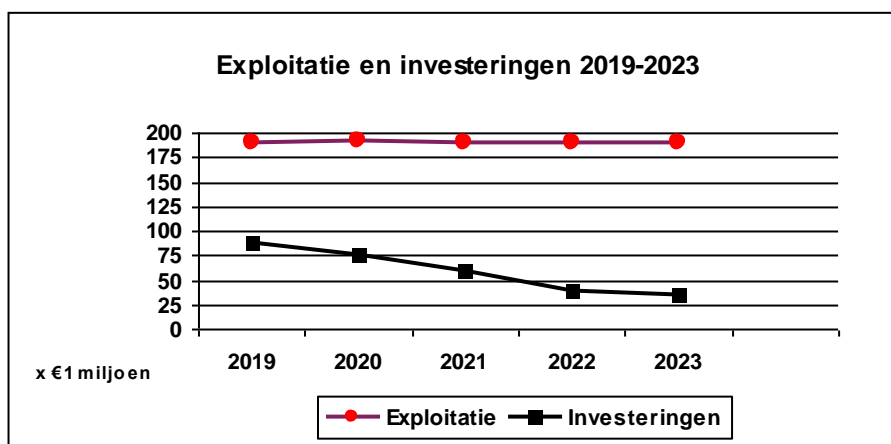
Er is in 2018 gestart met het opstellen van een strategie om bodemdaling tegen te gaan. In 2019 volgt verdere uitwerking hiervan. Daarnaast draagt een versnelde aanpak van energieneutrale bedrijfsvoering bij aan de ambitie als organisatie energieneutraal te willen opereren maar ook aan de algehele maatschappelijke opgave op dit terrein. Het programma Waterbewust, gestart in 2015 komt vooralsnog in 2019 tot een einde.

Tot 2018 was budget gereserveerd, voor de eerste maanden van 2019 wordt voorgesteld alsnog budget vrij te maken om in de eerste helft van 2019 de gestelde ambities waar te maken. Het is aan het nieuwe bestuur om de afweging te maken of er opnieuw budget zal worden vrijgemaakt.

Daarnaast verkent AGV voor IJburg Strandeiland de toepassing van Nieuwe Sanitatie en koppeling ervan aan het duurzame energiesysteem. De uitkomsten worden de eerste helft van 2019 verder uitgewerkt tot een kredietvoorstel.

1.2 Budgetvolumes 2019-2023

Voor 2019 zijn investeringen gepland tot een bedrag van ruim € 87 miljoen, in de periode 2019-2023 bedraagt het investeringsprogramma gemiddeld € 59 miljoen per jaar. De totale exploitatiekosten bedragen in 2019 € 188 miljoen en lopen op naar € 191 miljoen in 2023. Deze licht stijgende trend in de exploitatiekosten is in lijn met de trend in de MJB 2019-2023.

De door de belastingopbrengsten te dekken kosten (inclusief kwijtschelding en oninbaar) bedragen in 2019 ruim € 206 miljoen.

De onderstaande tabel geeft de mutaties in de exploitatie aan ten opzichte van 2018 en laat zien wat de grootste mutaties zijn. Dit zijn vooral de loon- en prijsstijging (€ 3,2 miljoen), de kapitaallasten (€ 2,2 miljoen) en het HWBP (€ 1,5 miljoen).

Mutaties in 2019 tov 2018	Bedrag x €1.000
1. Vrijval incidentele posten:	0
2. Eerder toegekend (onvermijdelijk)	
-Kapitaallasten bestaande activa	2.169
-HWBP in exploitatie opnemen	1.520
-Uitvoeren waterinrichtingsplannen	0
-Diverse (per saldo)	886
-Nominale loon- en prijsstijging	3.170
3. Nieuw beleid:	
-Nieuw beleid Bestuursakkoord	423
-Efficiency	-790
-Temporiseren investeringen	-200
TOTAAL	7.178

1.3 Tarieven waterschapsbelastingen voor 2019 en daarna

De waterschappen dekken de kosten uit de opbrengsten van de financieringsbronnen zuiveringsheffing, verontreinigingsheffing en de watersysteemheffing. Hierop wordt in hoofdstuk 4 uitgebreider ingegaan.

Bij de behandeling van de MJB 2019-2023 heeft het Dagelijks bestuur aangegeven de mogelijkheid te zien om uit te gaan van een hoger draagvlak voor de zuiveringsheffing en watersysteemheffing ingezetenen. Deze ruimte is voor 50% ingezet op de eerder genoemde extra bestuurlijke ambities en voor 50% op het dempen van de tariefontwikkeling bij de zuiveringsheffing en ingezetenen.

Zuiveringsheffing/verontreinigingsheffing

Het tarief voor de zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing stijgt in 2019 met 1,5% van € 53,18 (2018) naar € 54,00 per vervuilingseenheid.

Watersysteemheffing

De tarieven binnen de watersysteemheffing stijgen in 2019 met gemiddeld 3,6% ten opzichte van 2018.

Met toepassing van de nieuwe kostentoedelingsverordening 2019, zijn per categorie binnen de watersysteemheffing de tarieven voor 2019 bepaald:

Tarief 2019			
Tarief per eenheid /Categorie:	tarief 2018	prognose 2019	Mutatie tov 2018
Ingezetenen	€ 110,02	€ 112,58	2,3%
Gebouwd	0,014636%	0,013450%	-8,1%
Natuur	€ 1,96	€ 2,10	7,1%
Overig: ongebouwd wegen	€ 91,25 € 182,50	€ 100,59 € 201,18	10,2% 10,2%

De grootste procentuele mutatie zit in 2019 bij de categorie Overig ongebouwd. Dit wordt veroorzaakt door de actualisatie van de oppervlakte naar aanleiding van de Jaarrekening 2017. Het betekent dat het aantal hectare Overig ongebouwd lager moet worden geraamd, ook ten opzichte van de MJB 2019-2023.

Het gewogen gemiddelde van de stijgingspercentages voor de zuiveringsheffing en de watersysteemheffing samen komt voor 2019 uit op een stijging van 2,7% ten opzichte van de tarieven 2018.

Op basis van de meerjarenraming van de exploitatiekosten tot en met 2023 zijn de tarieven voor de verschillende heffingen na 2019 bepaald:

Zuiverings- en verontreinigingsheffing:

De zuiverings- en verontreinigingsheffing kan na 2019 jaarlijks dalen met 0,3%, van € 54,00 naar € 53,40 in 2023. Dit is exclusief inflatie in de jaren 2020-2023.

Watersysteemheffing:

De tariefstijging voor de jaren na 2019 komt gemiddeld uit op 1,8% (exclusief inflatie), onderstaande tabel geeft aan wat de tarieven van de diverse categorieën zijn.

Tarief per eenheid /Categorie:	2018	2019	Prognose			
			2020	2021	2022	2023
Ingezetenen	€ 110,02	€ 112,58	€ 113,73	€ 114,78	€ 115,86	€ 116,97
Gebouwd	0,014636%	0,013450%	0,013589%	0,013753%	0,013915%	0,014067%
Natuurterreinen	€ 1,96	€ 2,10	€ 2,10	€ 2,15	€ 2,20	€ 2,22
Overig: ongebouwd	€ 91,25	€ 100,59	€ 103,03	€ 105,45	€ 107,91	€ 110,46
wegen	€ 182,50	€ 201,18	€ 206,06	€ 210,90	€ 215,82	€ 220,92

1.4 Mutaties (2019-2023) van de tarieven in percentages

Onderstaande tabel laat de procentuele aanpassing van de tarieven zien tot en met 2023.

Mutatie van de tarieven in percentages					
Categorieën	2019	2020	2021	2022	2023
Zuiveringsheffing	1,5%	-0,3%	-0,3%	-0,3%	-0,3%
WSH: ingezetenen	2,3%	1,0%	0,9%	0,9%	1,0%
WSH: gebouwd	-8,1%	1,0%	1,2%	1,2%	1,1%
WSH: natuurterreinen	7,1%	0,0%	2,4%	2,3%	0,9%
WSH: overig (ongeb./wegen)	10,2%	2,4%	2,3%	2,3%	2,4%

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een beknopte samenvatting van de begroting. In hoofdstuk 3 wordt in 8 programma's vermeld wat AGV in 2019 wil bereiken, hoe we dat gaan doen en wat dat gaat kosten. Hoofdstuk 3 is daarmee een compleet programmaplan met daarin alle uitgaven en opbrengsten. Hoofdstuk 4 bevat de gecompriëerde begroting per programma –gesplitst naar bestaand en nieuw beleid– inclusief een beknopte meerjarenraming.

Vervolgens wordt inzicht gegeven in de begroting naar de kostendragers zuiveringsbeheer en watersysteembeheer. Dit is samen met de meerjarenraming de basis voor de tarieven. Ook staan in dit hoofdstuk de kerngegevens 2019. In hoofdstuk 5 zijn onderwerpen opgenomen zoals in- en externe ontwikkelingen, financiering en het weerstandsvermogen (inclusief risicoparagraaf).

Bij de tabellen met investeringen staan categorieën aangegeven. Dit geeft aan of voor een investering al een kredietbesluit is goedgekeurd, de **C-investeringen**. Of dat het Algemeen Bestuur de machtiging aan het DB verleent om uitvoeringskredieten beschikbaar te stellen en de opdracht verleent de projecten uit te laten voeren voor zogenaamde **B-investeringen**. Als het kredietbesluit via het Algemeen Bestuur loopt is het aangemerkt als een **A-investering**.

2 Programmaplan

2.1 Algemeen

De begroting is overeenkomstig de regelgeving opgesteld naar programma's, waarvan de opzet in principe vrij is. De indeling naar programma's sluit aan bij de thema-indeling van de landelijke benchmark 'Waterschapsspiegel'.

AGV heeft de volgende programma's benoemd:

- Veiligheid
- Schoon water
- Voldoende water
- Op en om het water
- Draagvlak
- Algemeen
- Duurzaamheid
- Belastingopbrengsten

De eerste 3 programma's bevatten de kerntaken van het waterschap en sluiten aan bij de landelijke benchmark. Daarnaast is in het programma 'Op en om het water' het vaarwegbeheer, recreatief medegebruik, natuurwaarden en cultuurhistorie, landschap en architectuur opgenomen. Het programma 'Draagvlak' bevat de activiteiten en de daarmee gemoeide kosten van de afdeling Belastingen.

De activiteiten van bestuur en communicatie zijn afzonderlijk in het programma Algemeen beschreven. Onder 'Duurzaamheid' wordt specifiek ingegaan op het maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het programma 'Belastingopbrengsten' bevat een toelichting op de tarieven en bijbehorende opbrengsten. Met dit programma geven de programma's een compleet beeld van niet alleen de kosten maar ook van de opbrengsten.

2.2 Ontwikkelingen

Er is een aantal koersbepalende ontwikkelingen te onderscheiden, die van invloed zijn op de (toekomstige) begrotingsvolumes van de waterschappen.

Algemene ontwikkelingen

Omgevingswet

Met de invoering van de Omgevingswet komt er een wet voor het inrichten en beheren van de fysieke leefomgeving met een samenhangend stelsel van planning, besluitvorming en procedures.

De Omgevingswet streeft naar:

- vergroting van de inzichtelijkheid en het gebruikersgemak voor burgers
- samenhangende benadering van de ruimtelijke problematiek
- verruiming van de (lokale) bestuurlijke afwegingsruimte
- versnelling van de besluitvorming.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is gepland op 1 januari 2021. De invoering hiervan raakt veel onderdelen van de organisatie en bestaat samengevat uit 5 veranderingen:

1. Omgeving

Provincies en gemeenten zijn in 2018 gestart met het opstellen van omgevingsvisies, en ook in 2019 wordt daaraan hard gewerkt. Het waterschap zal haar belangen actief bij de collega-overheden onder de aandacht brengen, om ervoor te zorgen dat deze verwerkt worden in deze omgevingsvisies.

2. Regelgeving

De Keur wordt in fasen gemoderniseerd en omgezet naar een waterschapsverordening. Hierin moet het uitgangspunt veranderen van “nee, tenzij” naar “ja, mits”. Een belangrijke opgave is om deze verordening digitaal beschikbaar te maken, in de vorm van zogenoemde “toepasbare regels” (digitale beslisbomen). Initiatiefnemers en belanghebbenden kunnen daarmee zelf op interactieve wijze vaststellen wat wel of niet mogelijk is, voordat zij contact zoeken met de overheid.

3. Ketensamenwerking

De Omgevingswet vereist een integrale werkwijze van overheden. De initiatiefnemer richt zich tot één digitaal loket, waarachter de betrokken overheden een gezamenlijk besluit moeten voorbereiden. Initiatiefnemers krijgen, binnen bepaalde kaders, meer vrijheid en vertrouwen om zonder vergunning of melding uitvoering te geven aan plannen. Dit vraagt naast procesaanpassingen ook andere competenties en vaardigheden van de medewerkers.

4. Digitalisering

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) moet er voor zorgen dat alle informatie over de fysieke leefomgeving in 2024 met een klik op de kaart te vinden is. In 2021 moet een aantal minimumvereisten gerealiseerd zijn. In 2019 vinden daarvoor al voorbereidingen plaats.

5. Data

In verband met de nieuwe en vooral digitale manier van werken, worden nieuwe en hogere eisen gesteld aan de data van het waterschap. In 2019 wordt hieraan veel aandacht gegeven.

De implementatie wordt programmatisch aangepakt vanwege de omvang en complexiteit van de veranderingen. De meeste werkzaamheden zullen naar verwachting in 2019 en 2020 plaatsvinden. Hierbij wordt het Agile gedachtengoed waar mogelijk ingezet om stapsgewijs snel tot concrete resultaten te komen, een transparante voortgang te borgen en goed te kunnen blijven inspelen op ontwikkelingen buiten onze organisatie. Zoveel mogelijk werkzaamheden zijn belegd in de lijnorganisatie en gefinancierd vanuit bestaande budgetten. Vanwege de omvang en complexiteit van de veranderingen wordt tijdelijk extra personeel ingezet.

Van de Omgevingswet worden ook baten verwacht voor met name burgers en het bedrijfsleven als gevolg van minder contacten tussen burger en overheden, kortere procedures en minder regels.

De financiële consequenties van de Omgevingswet voor AGV zijn opgenomen in programma Voldoende water.

Digitalisering

De wereld digitaliseert, AGV/Waternet dus ook. De snelle voortgang van technologische ontwikkelingen zorgt voor steeds grotere verwevenheid tussen technologie, mensen en organisaties. Dat veroorzaakt een fundamentele omwenteling van onze maatschappij en onze maatschappelijke taken. In de volgende onderdelen worden de verschillende digitaliseringsonderwerpen nader toegelicht.

Digitale transformatie

Om meer uit de watercyclus te halen moeten we onze processen, oorspronkelijk gericht op de afzonderlijke watertaken als drinkwater, riolering en zuivering, verder standaardiseren, integreren en digitaliseren. Dat vergroot de efficiëntie en de effectiviteit. Het Strategisch Plan Digitalisering van Waternet beschrijft hoe we digitalisering gebruiken om dit te realiseren. Digitalisering is geen doel op zich, maar een onlosmakelijk onderdeel van de organisatie. We spreken daarom over een digitale transformatie.

Op basis van het Strategisch Plan Digitalisering zijn de volgende doelen gesteld:

- 80% van het contact met de klant loopt online en geautomatiseerd
- 80% van het werk aan de assets is op basis van geautomatiseerde prognoses
- medewerkers werken volledig digitaal

In 2019 wordt het Strategisch Plan Digitalisering verder uitgebreid naar 2023.

Open data en veiligheid

Thema's zoals open data, digitalisering-archivering, (Wet)open overheid vragen in de komende jaren eveneens de aandacht. Zo wordt door de digi-commissaris gewerkt aan standaarden, producten en voorzieningen die alle overheden, publieke organisaties en soms ook private partijen gezamenlijk zullen moeten gebruiken.

Voor de basisregistraties van gegevens bestaat er al een wettelijk kader. Denk daarbij aan de Wet basisregistratie personen en de Wet basisregistratie adressen en gebouwen.

Daarnaast zijn er ontwikkelingen op het terrein van de basisregistratie Kadaster, de basisregistratie Ondergrond, Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netten (WION) en de basisregistratie Personen. Bij al deze basisregistraties wordt het thema privacy geraakt. AGV zal daar permanent aandacht aan moeten blijven schenken. Op dit terrein zijn er drie belangrijke wetten: Wet bescherming persoonsgegevens, Algemene Verordening Gegevensbescherming (EU) en de Wet meldplicht datalekken.

Binnen de organisatie geldt informatievoorziening als de vierde productiefactor, die in toenemende mate bepalend is voor de door het waterschap en de gemeente gewenste resultaten. Dit heeft tot gevolg dat extra aandacht geschonken moet worden aan de volgende ontwikkelingen:

Cybersecurity/informatiebeveiliging

Het belang van informatiebeveiliging voor AGV/Waternet is evident en het risico neemt steeds verder toe. Het AGV-bestuur heeft de begroting 2018 al uitgebreid met € 700.000. Dat heeft ertoe geleid dat begin 2018 een aantal maatregelen zijn getroffen zoals het aanstellen van een Chief Information Security Officer (CISO) en security officers (5 fte). In 2017 is het informatiebeveiligingsbeleid vastgesteld en de komende jaren zal dit beleid worden ingevuld. De roadmap is opgesteld voor de jaren 2018 en 2019.

Ook fysieke beveiliging is een belangrijk onderwerp. Onder fysieke beveiliging wordt bijvoorbeeld het verbeteren van de toegang tot objecten zoals gemalen verstaan. In 2018 zijn de eisen aan de objecten vastgesteld en is een analyse gemaakt welke maatregelen nog genomen moeten worden in de periode 2019-2023. De kosten passen deels binnen de reguliere onderhoud en renovatie begrotingen.

De verwachting is dat niet alle maatregelen op die manier kunnen worden gefinancierd, daarom zijn in de periode 2019 e.v. extra investeringen van € 4,8 miljoen hiervoor opgenomen. Deze investeringen zijn opgenomen in de programma's Schoon Water en Voldoende Water.

Privacy

Sinds 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht. Deze Europese Verordening vervangt de huidige Wet Bescherming Persoonsgegevens. Er zal meer nadruk komen te liggen op de rechten van de betrokkenen (klanten en medewerkers). Organisaties zullen nieuwe maatregelen moeten uitvoeren om te zorgen dat de rechten goed geborgd worden. Nieuwe onderwerpen zijn het recht om vergeten te worden en het recht op dataportabiliteit.

Daarnaast zal AGV/Waternet nieuwe activiteiten moeten gaan uitvoeren zoals het bijhouden van alle verwerkingen in een register, het afsluiten van verwerkersovereenkomsten met alle leveranciers en het uitvoeren van privacy impact assessments. Bij het niet voldoen aan de wet gelden vanaf mei

2018 ook hogere boetes. De inrichting en borging zal de komende jaren hoog op de agenda staan om op die manier te voldoen aan de wet. Vanaf januari 2018 is een functionaris Gegevensbescherming (FG) aangesteld die toezicht houdt op de AVG.

Procesautomatisering (PA)

Met ingang van 2018 is in de AGV-begroting structureel € 200.000 beschikbaar gesteld voor personele uitbreiding om in de noodzaak van de grotere beheerinspanning op dit gebied te kunnen voorzien. Daarnaast zijn uitvoeringskredieten opgenomen voor het vervangen van de procesautomatiseringssystemen bij rwzi's en het centraal ontsluiten van alle procesautomatisering.

De werving van gekwalificeerd personeel verloopt zeer moeizaam. Langs diverse wegen (gerichte arbeidsmarktcommunicatie, traineeships, stages etc.) tracht Waternet de noodzakelijke uitbreiding in te vullen. Voor dergelijke technische functies is er echter een grote schaarste op de arbeidsmarkt en de instroom vanuit de opleidingsinstituten is niet voldoende om in de grote vraag te voorzien. Het is zelfs al lastig om hierop via inhuur tijdelijk personeel aan te trekken. Dat heeft overigens niet de voorkeur met het oog op een inwerkperiode bij de start en het verdwijnen van kennis bij het einde van een tijdelijk dienstverband. Indien noodzakelijk zal het beschikbare budget voor vaste formatie tijdelijk ingezet worden voor inhuur tegen een hogere inhuurprijs om te kunnen concurreren op de arbeidsmarkt. Ondertussen probeert Waternet zelf zo spoedig mogelijk een aantal PA-technici op te leiden.

Bestuurlijke ontwikkelingen

Waterschapsverkiezingen

Op 20 maart 2019 zullen de waterschapsverkiezingen worden gehouden. Wanneer het nieuwe Algemeen bestuur zal zijn geïnstalleerd zal duidelijk worden welke politiek bestuurlijke consequenties de verkiezingsuitslag zal hebben. Het coalitieakkoord dat zal worden gesloten zal de koers voor de komende jaren van het waterschap bepalen. In de maanden tot het zomerreces zal het nieuwe Algemeen bestuur en het nieuwe Dagelijks bestuur een inwerkprogramma worden aangeboden om zo snel mogelijk vertrouwd te raken met de lopende dossiers en met de besluitvormingsprocedures van het waterschap. De gemeenten in het AGV-werkgebied die verantwoordelijk zijn voor de organisatie van de verkiezingsdag en de voorbereidende handelingen, worden door de waterschappen betaald voor dit werk. De rekening hiervoor wordt in de loop van 2019 verstuurd. De investering is verwerkt in deze begroting.

Commissie Aanpassing Belastingstelsel (CAB)

De Commissie Aanpassing Belastingstelsel (CAB) heeft zijn werkzaamheden afgerond na met een voorlopig eindrapport te zijn gekomen. Het voorlopige eindrapport van de CAB is aanleiding geweest tot veel discussie, ook bij AGV. De inbreng van alle waterschappen, waaronder AGV, heeft tot enkele wijzigingen in het eindrapport geleid, die door de Unie van Waterschappen zijn overgenomen. Het (definitieve) eindrapport is door het bestuur van de Unie van Waterschappen gebruikt om op 15 juni 2018 met voorstellen te komen voor een nieuw systeem voor het heffen van waterschapsbelastingen. Besluitvorming hierover in Unieverband was voorzien voor 12 oktober 2018, maar is vooreerst uitgesteld tot 14 december. De voorstellen van het Uniebestuur werden en worden in het bestuur van AGV op verschillende momenten besproken. Bespreking in de commissie op 5 en 26 september heeft begin oktober geleid tot een brief vanuit het DB aan de Unie. Hierin werd duidelijk gemaakt welke bezwaren er vanuit het Algemeen bestuur zijn geformuleerd op de voorstellen, maar ook met de oproep over de voorstellen in gesprek te blijven met elkaar vanwege de beperkingen die het huidige stelsel kent.

Als besluitvorming door de Ledenvergadering van de Unie van Waterschappen heeft plaatsgevonden worden de voorstellen aangeboden aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Zij zullen bepalen of zij de voorstellen onverkort overnemen en ze vervolgens – al of niet in gewijzigde vorm – als wetsvoorstel aan de Tweede Kamer aanbieden. De verwachting is dat dit op zijn vroegst 1 januari 2021 tot nieuwe wetgeving zal kunnen leiden.

Alhoewel er al wel proefberekeningen zijn gemaakt, is deze begroting dus nog volledig op de bestaande voorschriften gebaseerd. Hetzelfde geldt voor de nieuwe Kostentoedelingsverordening die per 1 januari 2019 van kracht zal zijn.

Samenwerking crisisbeheersing met crisispartners

Vanzelfsprekend zorgt AGV er voor dat de crisisorganisatie is berekend op zijn taak. Dat betekent niet alleen dat de calamiteitenbestrijdingsplannen actueel zijn en dat er opgeleid, getraind en geoefend wordt. Het betekent ook dat de samenwerking tussen de waterschappen en met Rijkswaterstaat en met de veiligheidsregio's wordt versterkt.

De voorbereiding op (dreigende) overstromingen krijgt vorm met de impactanalyses van overstromingen en de daarop volgende handelingsperspectieven door de veiligheidsregio's. Met de veiligheidsregio's werkt AGV aan verankering van waterveiligheid in de beleidsplannen. Ook wordt het coördinatieplan voor de dijkringen 14, 15 en 44 met afspraken tussen alle betrokken organisaties voor de samenwerking bij overstromingen vanuit zee en vanuit de rivieren geactualiseerd.

De samenwerking op het terrein van crisisbeheersing tussen zes waterschappen in het westen van het land wordt geïntensiveerd. Met waterschappen, Rijkswaterstaat en veiligheidsregio's maken we afspraken over het netcentrisch delen van informatie tijdens incidenten.

2.3 Inhoud per programma

In de navolgende paragrafen zijn per programma de doelstellingen beschreven, de beoogde effecten en de wijze waarop die effecten bereikt worden. Er is een onderscheid gemaakt naar bestaand beleid/waterbeheerplan en invulling bestuursakkoord. Aanvullend hierop zijn indicatoren vermeld, die aansluiten bij de opzet uit het WBP.

De financiële consequenties van de per programma beschreven doelen, ambities en invulling van het bestuursakkoord zijn te onderscheiden in investeringen en exploitatiekosten. Van beide wordt in elk programma een overzicht gegeven.

Bij elk programma is het bestaand beleid gesplitst in taakkosten én de kapitaallasten van investeringen die tot en met 2018 in exploitatie zijn/worden genomen. Bij nieuw beleid zijn de kapitaallasten vermeld van de vanaf 2019 geplande investeringen. Apart zijn de effecten van het bestuursakkoord weergegeven, gesplitst in nieuw beleid en besparingen.

De besparingen uit het bestuursakkoord die direct zijn toe te wijzen aan een programma worden daar toegelicht. De besparingen die over alle programma's heen worden gerealiseerd worden toegelicht bij programma Algemeen.

De investeringen worden niet via de begroting beschikbaar gesteld. Te zijner tijd wordt per investering een afzonderlijke kredietaanvraag, voorgelegd aan het Algemeen bestuur (Categorie A investeringen), hetzij aan het Dagelijks Bestuur (Categorie B Investeringen). In de investeringen tabel per programma staat aangegeven onder welke categorie de investeringen vallen. De exploitatiekosten zijn inclusief de kapitaallasten (=rente plus afschrijving) van investeringen. De begroting 2019 bevat het budgetvolume uit de eerste jaarkolom van de MJB 2019-2023 én is inclusief de actualiteiten en aanvullingen, die zijn toegelicht in paragraaf 5.1. Dit betreft de gebruikelijke loon- en prijsstijgingen 2018/2019, de invulling van het bestuursakkoord en de extra bestuurlijke ambities.

Naast de cijfers van de vast te stellen begroting voor 2019 zijn ter vergelijking de cijfers uit de begroting 2018 geplaatst en de cijfers van 2017 uit de jaarrekening, alsmede de meerjarencijfers tot en met 2023.

PROGRAMMA 1 : VEILIGHEID

1.1 OMSCHRIJVING VAN HET PROGRAMMA

Het programma Veiligheid heeft betrekking op de bescherming tegen overstroming vanuit het buitenwater of de boezemstelsels, vooral door veilige primaire en regionale waterkeringen.

Het waterschap heeft als kerntaak om het gebied voldoende waterstaatkundige veiligheid te bieden. Absolute veiligheid kan het waterschap niet garanderen. Het waterschap staat ervoor dat het stelsel van dijken voldoet aan de veiligheidseisen. Indien deze eisen niet door het bevoegd gezag zijn geformuleerd, neemt het waterschap zelf verantwoordelijkheid.

Hoe goed het watersysteem ook wordt beheerd, er kan altijd wat mis gaan. Een goede crisisbeheersingsorganisatie zorgt ervoor dat de gevolgen binnen de perken blijven als er wat mis gaat. Verder stimuleert het waterschap bij nieuwe ontwikkelingen een water robuuste inrichting en doet samen met andere partijen onderzoek naar nut en noodzaak van extra bescherming van vitale en kwetsbare functies in het gebied.

AGV handelt adequaat en daadkrachtig wanneer de veiligheid in het gedrang dreigt te komen en houdt daarbij rekening met economische, landschappelijke en natuurwaarden.

AGV draagt bij aan de actualisering van het Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR)-instrumentarium (kaarten en beheerplannen op grond van de vereisten in de Richtlijn Overstromingsrisico's).

In het beheergebied van AGV is in totaal circa 1.096 km waterkeringen aanwezig. Deze zijn te onderscheiden in de volgende categorieën:

- Primaire keringen: 38 km
- Regionale keringen: 591 km
- Tertiaire- en overige keringen: 467 km
- Waterkerende objecten in keringen: 1.100 stuks

1.2 DOELSTELLINGEN

AGV geeft de hoogste prioriteit aan het garanderen van voldoende waterstaatkundige veiligheid voor mensen, dieren en goederen. Het Deltaprogramma, het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) en het Dijkverbeteringsprogramma 2015 – 2024 zullen voor de komende jaren de inspanningen voor dit thema bepalen.

1.3 BEOOGDE EFFECTEN

De bestaande waterkeringen in overeenstemming met de vastgestelde normen houden, met inachtneming van de belangen op het gebied van landschap, recreatie, natuur en cultuurhistorie. De Keur stelt eisen aan gereguleerde aanpassingen in waterstaatkundige werken. Door toezicht houden en (indien nodig) handhavend optreden zorgt AGV voor veilige waterkeringen, zodat de burger wordt beschermd tegen 'natte voeten' (veiligheid).

1.4 WIJZE WAAROP ER NAAR WORDT GESTREEFD DIE EFFECTEN TE BEREIKEN

De aanpak bestaat uit vier sporen:

1. Uitvoering van wettelijk verplichte werkzaamheden behorend bij de primaire taak van AGV: op orde brengen en houden van keringen en de daarvoor benodigde werkzaamheden, zoals toetsings-, ophogings- en reconstructiewerkzaamheden, muskusrattenbeheersing, crisisbeheersing en het actueel houden van de legger.

2. Participeren in beleidscircuits en uitvoeringsprogramma's van Rijk en provincie, waaronder het Deltaprogramma en de normeringen voor primaire- en regionale keringen.
3. Regulering door het watertoetsproces te volgen: in een vroeg stadium met andere overheden en projectontwikkelaars in overleg te treden over hun ruimtelijk plan en rioleringsplan, hen te adviseren over het thema veiligheid en hun plan daarop te toetsen. Tevens wordt de taak ingevuld door meldingen en vergunningaanvragen af te handelen voor activiteiten/werkzaamheden op en rond het water en voor het onttrekken en infiltreren van grondwater.
4. Kennisontwikkeling en innovatie: werken aan expertiseontwikkeling op het gebied van veiligheid en sterkte van veen-, klei- en zanddijken en innovatieve technieken op het gebied van inwinning van gegevens voor beheers- en onderhoudsprogramma's. Borging van deze kennis binnen de organisatie op het gebied van dijkttoetsing, -aanleg, -verbetering en – beheer is een speerpunt.

1.5 INDICATOREN

De achtergronden van de indicatoren zijn beschreven in het Waterbeheerplan 2016-2021. In deze begroting zijn de indicatoren uit het WBP vertaald naar doelen en prestaties voor het jaar 2019.

Onderwerp	Indicator	Omvang	Situatie 1 jan 2019	Prestatie 2019	Situatie 31 dec 2019	Norm 2019
Toetsing Primaire keringen	Primaire keringen zijn getoetst	38 km	0 %	Overleg ILT evident veilige dijken	0 % *1)	40 %
Toetsing regionale keringen	Regionale keringen zijn getoetst (norm 2016)	591 km	5%	Digitaliseren toetssporen	30%	30%
Regionale keringen op orde (DVP 2015 – 2024)	Regionale keringen met oordeel onvoldoende en nader onderzoek (uit toetsing 2012) zijn op orde	258 km	20 28% 73 km	27km	39% 100km	40% 102 km
Overige keringen	Status (nut en noodzaak) van 'Overige Waterkeringen' zijn vastgesteld	467 km	0% 0 km	Status bepaling	50% 233 km	50% 233 km
Bestrijdingsplannen	Bestrijdingsplannen up-to-date en geoefend (1 x per 4 jaar vernieuwen)	8 stuks	100% 8 plannen	2 plannen vernieuwen	100% 8 plannen	100% 8 plannen

*1). Bij de formulering van de eindscore van 100% in 2022 is uitgegaan van een gelijkmatige verdeling over de jaren (20%). De eerste jaren zullen de gegevens worden geïnventariseerd en wordt met name meegekeken met de ervaringen van andere waterschappen. De verwachting is dat het uiteindelijke doel wordt behaald. Bij de Meerjarenbegroting 2020-2024 wordt apart teruggekomen op de normen voor 2020, 2021 en 2022

2. INVESTERINGEN

Meerjaren InvesteringsPlan (MIP)						
Programma Veiligheid						
Bedragen x € 1.000	categorie	2019	2020	2021	2022	2023
- Dijkverbeteringsprogramma	C/A	12.500	12.500	12.500	12.500	12.500
- Compartimenteringswerken	C	450	0	0	0	0
- De Ronde Hoep	A	1.000	3.500	4.000	1.500	1.000
- Bijdrage in HWBP (investeringsdeel)	B	6.080	5.250	3.080	1.550	0
Totaal		20.030	21.250	19.580	15.550	13.500

Toelichting:

Dijkverbeteringsprogramma 2015 - 2024

Eind 2019 is circa 100 km van de 258 km gerealiseerd (39%). Hierbij wordt een gebiedsgerichte aanpak gevolgd. Samen met de omgeving en andere overheden overleggen we over het zo efficiënt mogelijk uitvoeren van dijkverbeteringen, met oog voor de belangen van deze partijen.

De dijkverbetering Dorpskern Baambrugge, onderdeel van het actieprogramma Waterkeringen, zal nog in uitvoering zijn in 2019. De totale kosten voor het project zijn € 900.000. Het project wordt gefinancierd vanuit het Actieprogramma.

Compartmenteringswerken

De vervanging van de balgstuw in het Gein was onderdeel van het provinciale project "aanpassing N236". Dit project is gewijzigd, waardoor de vervanging van de balgstuw door een schotbalkconstructie weer in eigen beheer van het waterschap wordt uitgevoerd. De bouw van de schotbalkstuw in het Gein is gestart. De kosten voor de uitvoering van dit project zijn geraamd op € 0,83 miljoen waarvan € 0,45 miljoen in 2019 wordt uitgegeven.

De Ronde Hoep

De polder de Ronde Hoep is door de provincie als noodoverloopgebied aangewezen. Zoals afgesproken met provincie en gemeente in de bestuursovereenkomst voert AGV de benodigde inrichtingsmaatregelen uit. Het projectplan is vastgesteld. Naar verwachting worden beroepsprocedures op zijn vroegst in het voorjaar van 2019 afgerond. Dan is het projectplan onherroepelijk en worden de volgende stappen gezet in de realisatie. De volgende stappen bestaan uit het maken van het bestek en het aanvragen van het uitvoeringskrediet.

De totale begroting voor het realiseren van de inrichtingsmaatregelen, het uitrollen van de vergoedingsregeling en het vergoeden van de voorziene planschade komt uit op circa € 13 miljoen (€ 4,2 miljoen voor de vergoedingsregeling van de beschermingsmaatregelen en € 8,8 miljoen voor de planschade en werken). De vergoedingsregeling is voor maatregelen die gevolgschade bij inundatie (het opzettelijk onder water zetten van een gebied) beperken. Een uitvoeringskrediet wordt aangevraagd als er een passend bestemmingsplan is, de juridische procedures zijn doorlopen en een bestek is gemaakt.

Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

De waterschapsbelasting stijgt. Een belangrijke reden hiervan is de bijdrage die AGV betaalt aan het landelijke programma om de dijken in ons gehele land te versterken, het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Een belangrijke investering in de bescherming tegen overstromingen, in het bijzonder voor ons gebied met vele vitale en kwetsbare functies die bepalend zijn voor het goed functioneren van de hele maatschappij. Voor een goede bescherming zijn we ook afhankelijk van sterke dijken buiten ons gebied. Onze uitgaven aan dit programma stijgen vanwege het hoge aantal inwoners en een hardere stijging van huizenprijzen in ons gebied ten opzichte van de rest van Nederland. De financiering van het HWBP is via een wijziging van de Waterwet en de Waterschapswet overgeheveld van het Rijk naar de waterschappen. De jaarlijkse AGV-bijdrage van ruim € 15 miljoen bedraagt bijna 15% van de totale kosten van de watersysteemheffing.

Vanaf 2019 wordt het aandeel van de afzonderlijke waterschappen in de financiering van het HWBP opnieuw bepaald. Op basis van de nu bekende gegevens wordt de verwachte jaarlijkse AGV-bijdrage per 2019 circa € 2 miljoen hoger. Deze verwachte stijging wordt verklaard door de sterke stijging van de WOZ-waarden en de toename van het aantal nieuwe woningen waardoor het aantal ingezetenen sterk stijgt. Voor de definitieve effecten op de bijdrage aan het HWBP zijn onder andere de WOZ-waarden op peildatum 1-1-2018 nodig. Deze zijn niet voor het begin 2019 beschikbaar, daarom gaat het nog om een schatting van de bijdrage van AGV aan het HWBP.

De bij het opstellen van deze begroting bekende verwachte jaarlijkse bijdragen aan het HWBP zijn vermeld in onderstaande tabel.

Verwachte jaarlijkse AGV-bijdrage aan het HWBP				
(* € 1 miljoen)				
2019	2020	2021	2022	2023
15,2	17,5	15,4	15,5	15,7

Bij de begroting 2014 heeft het AB besloten om de HWBP-bijdragen aflopend te activeren en in 10 jaar oplopend direct in de exploitatie op te nemen. Dit heeft tot gevolg dat de investeringen afnemen en de exploitatiekosten toenemen.

Vanaf 2023 komt de HWBP-bijdrage volledig rechtstreeks ten laste van de exploitatie.

3. EXPLOITATIE

Toetsing primaire keringen

Vanaf januari 2017 zijn de nieuwe normen van kracht voor de primaire waterkeringen. Voor 1 januari 2023 moet er een toetsrapportage aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) worden opgeleverd. Bij de beoordeling van de primaire keringen ligt de focus eerst op de gedimensioneerde (evident veilige) primaire keringen. In 2018 is hier onderzoek naar gedaan. Een positieve beoordeling van het ministerie van dit onderzoek, zorgt voor een verkleining van de gehele beoordelingsopgave.

Toetsingsprogramma regionale waterkeringen

De volgende toetsronde voor de regionale keringen dient in 2024 te zijn afgerond, waarbij ook de Niet-Waterkerende Objecten zijn geïnventariseerd. De toetsing wordt geautomatiseerd uitgevoerd. Dit levert het voordeel op dat continu de prestatie van de keringen in beeld is. In gestructureerd overleg met de acht westelijke waterschappen en de drie provincies wordt kennis en ervaringen gedeeld om de toetsingsopgave zo efficiënt mogelijk uit te voeren.

Het is verantwoord om het toetsingsbudget in de exploitatie 2019 tijdelijk met € 300.000 te verlagen. Aanvankelijk leidt dit tot vertraging in de toetsing. De verwachting is dat er manieren worden gevonden om gedurende de looptijd van het dijkverbeteringsprogramma (2024) de vertraging in de toetsing weer in te lopen binnen de bestaande budgetten.

Meerjarenplan Muskusrattenbeheersing

De taak muskusrattenbeheersing is ondergebracht bij een samenwerkingsverband met andere waterschappen, waarvan HDSR (Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden) de uitvoering voor zijn rekening neemt. In 2017 is besloten om de samenwerking te verlengen met twee jaar. In 2019 wordt de nieuwe beleidsvisie aangeboden aan het Algemeen bestuur.

Calamiteitenbestrijding waterkeringen

In 2019 worden de onderstaande calamiteitenbestrijdingsplannen geactualiseerd:

- Grootschalige overstroming
- Watertekort, droogte en extreme temperatuur.

Om te zorgen dat de crisisorganisatie op zijn taken is voorbereid wordt het OTO-programma (opleiden, trainen en oefenen) uitgevoerd.

Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

De lasten in de exploitatiebegroting bestaan uit de kapitaallasten van het geactiveerde deel van de bijdrage plus het deel van de bijdrage dat rechtstreeks ten laste van de exploitatie komt (elk jaar met 10% oplopend).

De verwachte hogere bijdrage vanaf 2019 komt deels rechtstreeks ten laste van de exploitatie.

Programma Veiligheid	Jaar-rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Meerjarenbegroting			
				2020	2021	2022	2023
Exploitantiebegroting (x €1.000)							
Bestaand beleid:							
-kapitaallasten activa in gebruik	19.133	20.233	22.304	19.507	16.167	13.290	11.020
-taakkosten	13.998	16.292	17.762	21.192	21.226	22.786	24.536
Nieuw beleid:							
-kapitaallasten MIP		0	0	2.298	4.449	6.078	7.206
-nieuw beleid bestuursakkoord		0	-88	-88	-88	-88	-88
-efficiency		0	-4	-4	-4	-4	-4
-temporiseren investeringen		0	-450	-450	-450	-450	-450
	33.131	36.525	39.525	42.456	41.300	41.613	42.221

Toelichting exploitatiebegroting: bestaand beleid

Kapitaallasten

Dit betreffen de lasten van de in exploitatie genomen investeringen. Enerzijds nemen de kapitaallasten jaarlijks af, vanwege afschrijving op de boekwaarden. Anderzijds nemen de kapitaallasten toe vanwege de in 2018 tot uitvoering komende investeringen.

Taakkosten

Mutaties die al in een (meerjarenraming van) de begroting waren opgenomen:

- Vanaf 2014 wordt de bijdrage aan het HWBP in 10 jaar aflopend geactiveerd. De bijdrage wordt voor een oplopend deel rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht.
- Hogere bijdrage HWBP, als gevolg van meer dan gemiddelde toename van de WOZ-waarden in AGV-beheergebied, van totaal € 2 miljoen per jaar

Toelichting exploitatiebegroting: nieuw beleid

Mutaties die al in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen:

- Vervallen kosten voor het publieksvriendelijk ontsluiten van regelgeving in 2018 € 175.000 (50% programma Veiligheid en 50% programma Voldoende water).

Mutaties die nog niet in een (meerjaren)begroting waren opgenomen:

- Verwachte hogere bijdrage aan het HWBP in 2019, € 0,9 miljoen extra
- Incidentele verlaging van toetsingsbudget waterkeringen € 300.000
- De nominale loon- en prijsstijging voor ongeveer € 260.000

PROGRAMMA 2 : SCHOON WATER

1.1 OMSCHRIJVING VAN HET PROGRAMMA

Het waterschap draagt als waterkwaliteitsbeheerder de zorg voor een goede kwaliteit van het watersysteem. Deze zorg is mede een opgave vanuit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Het waterschap voert waterstaatkundige maatregelen uit om de kwaliteitsdoelstellingen te behalen. Waar dit effectief is wordt dit gedaan in samenwerking met derden.

AGV geeft lozingsvergunningen (Waterwet) aan bedrijven af, houdt hierop toezicht en maakt afspraken met betrokkenen om watervervuiling te voorkomen en geeft vergunningen af voor de sanering van ernstig vervuilde waterbodems (Waterwet). Daarnaast worden watersysteemkundige maatregelen uitgevoerd om de kwaliteit van het oppervlaktewater te verbeteren. Dit betreft vooral maatregelen in het kader van de KRW en het kwaliteitsbaggeren.

Direct gekoppeld aan de zorg voor de kwaliteit van het oppervlaktewater is de zorg voor het goed functioneren van de afvalwaterketen. Immers het (afval)water uit de bebouwde omgeving komt al dan niet na behandeling in het oppervlaktewater terecht, waar het van invloed is op de waterkwaliteit. AGV zuivert het via (pers)leidingen getransporteerde afvalwater dat wordt ontvangen uit gemeentelijke rioleringen of anderszins.

De thema's Schoon Water en Waterketen uit het WBP 2016-2021 vallen onder dit programma.

1.2 DOELSTELLINGEN

De doelstelling is een (grond)watersysteem met een goede ecologische en chemische waterkwaliteit. Vanuit de KRW worden per waterlichaam ecologische doelstellingen opgelegd, die uiterlijk 2027 behaald moeten worden. Hierover wordt gerapporteerd in Stroomgebiedbeheersplannen (SGBP).

Door vergunningverlening en advisering worden emissies uit punt- en diffuse lozingen en door derden veroorzaakte, niet gereguleerde, ongewenste (diffuse) emissies teruggedrongen.

Voor de rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) in het beheergebied als totaal gelden de volgende kwaliteitseisen:

- Gemiddelde stikstof (N) en fosfor (P)-eliminatie tenminste 75%
- Gemiddelde zuiveringsrendement van tenminste 88%
- Nalevingspercentage (voldoen aan de lozingseisen) 99,5%
- Voldoen aan de afname overeenkomsten 100%

Voor het zuiveren van afvalwater exploiteert AGV zuiveringstechnische werken, die zij aanlegt en in stand houdt. Al het getransporteerde afvalwater dat wordt ontvangen uit persleidingen, gemeentelijke rioleringen of anderszins moet tenminste volgens de wettelijke vereiste lozingseisen en minimaal conform de met de gemeente overeengekomen afnamen worden gezuiverd.

Voor de zuiveringsinstallaties zijn vanaf 1 maart 2014 de 'Algemene regels behandeling stedelijk afvalwater van het activiteitenbesluit' in werking getreden en voorts geldt dat voldaan moet worden aan de gestelde vergunningseisen uit de Omgevingswet.

1.3 BEOOGDE EFFECTEN

Het beoogde effect is een goede en een zo optimaal mogelijke waterkwaliteit (schoon water voor mens, dier en plant).

Het inzamelen, transporteren en zuiveren van afvalwater levert een positieve bijdrage aan de volksgezondheid, natuur en milieu. Het beoogde effect is het vermijden van emissies van ongewenste stoffen uit de afvalwaterketen die een bedreiging vormen voor het aquatisch ecosysteem en de drinkwaterkwaliteit.

1.4 WIJZE WAAROP ER NAAR WORDT GESTREEFD DIE EFFECTEN TE BEREIKEN

Waterkwaliteit

De effecten op het watersysteem worden bereikt met het uitvoeren van inrichtingsmaatregelen, beheermaatregelen ten aanzien van maai- en slootwerk, maatregelen voor zwemwateren en een adequate regulering die aansluit op de Keur.

Regulering

Advisering op plannen van derden (Watertoets)

AGV schuift vroeg in het planproces aan om zoveel mogelijk invloed uit te oefenen op het planvormingsproces. AGV is intensief betrokken bij eerder genoemde grote, meerjarige ruimtelijke ontwikkelingen en diverse infraprojecten. AGV is daarnaast betrokken bij circa 350 kleinere en/of conserverende plannen.

Advisering op gemeentelijke rioleringsplannen (GRP)

Eens in de 4 tot 5 jaar stellen gemeenten een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) op. Hierin verwoorden zij naast afvalwaterbeleid, ook hoe ze omgaan met hemelwater en grondwater. Gemeenten moeten bij de opstelling van een GRP samenwerken met AGV. In 2019 stellen naar verwachting vier gemeenten een nieuw GRP op.

Vergunningverlening

AGV behandelt meldingen en geeft vergunningen af op grond van de Waterwet en de Keur. AGV geeft adviezen aan gemeenten over lozingsaspecten in de Wabo-vergunning.

Toezicht en Handhaving

Deze taak betreft het toezicht houden op indirecte lozingen die een risico zijn voor de goede werking van de rwzi en/of de kwaliteit van het oppervlaktewater nadelig kunnen beïnvloeden. Voor de aanpak hiervan wordt intensief samengewerkt met omgevingsdiensten, provincies en gemeenten.

De waterschappen hebben bestuurlijk afgesproken een landelijk dekkend netwerk te vormen bij de uitvoering van de Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO)-taak. Dit is het toezicht op bedrijven die vallen onder het BRZO. Afgesproken is dat AGV, samen met 5 andere regisserende waterschappen, deze taak voor de andere waterschappen vorm geeft. De samenwerking is vastgelegd in dienstverleningsovereenkomsten.

Afvalwater

Voor het gehele zuiveringsproces binnen het gebied zijn 12 zuiveringen en 49 eindgemalen in beheer (vanaf mei 2019 nog 11 zuiveringen als naar verwachting rwzi Maarssen sluit). Daarnaast wordt er afvalwater uit het AGV-gebied behandeld door de Hoogheemraadschappen De Stichtse Rijnlanden en Rijnland. Op zijn beurt behandelt AGV op de rwzi's ook afvalwater voor andere waterschappen, zoals voor Vallei en Veluwe, Rijnland en Hollands Noorderkwartier.

Binnen de meerjarenraming in deze begroting zijn aanpassingen en verbeteringen van de zuiveringen en bijbehorende aanvoerstelsel (gemalen persleidingen) gepland, die zijn gericht op de continuïteit van de bedrijfsvoering, het blijven voldoen aan de lozingseisen en aan duurzaamheidsdoelstellingen. Daarnaast zijn investeringen in nieuwe rwzi's opgenomen.

Afvalwater

De wethouders van 16 gemeenten in de regio AGV met "water" in de portefeuille en een Dagelijks bestuurslid van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht hebben de Mantelovereenkomst "Samenwerking tussen gemeenten en het waterschap in het AGV-werkgebied" ondertekend (14

februari 2013). In het BOWA - Bestuurlijk Overleg Water AGV-gebied – maken partners afspraken over samenwerking in de (afval)waterketen. Sinds 2017 zijn 3 drinkwaterbedrijven ook officieel aangesloten.

In het BOWA werkt de regio AGV aan de uitvoering van het Bestuursakkoord Water (BAW 2011). De te ondernemen stappen moeten in 2020 volgens de Visitatie Commissie binnen het gebied van AGV tot circa 8% minder meerkosten leiden (t.o.v. 2010). Deze reductie van meerkosten is te verwachten uit het slimmer omgaan met toekomstige investeringen bij het renoveren, vervangen en aanpassen van assets binnen een zuiveringskring (riolen, gemalen, persleidingen en rwzi's). AGV en de inliggende gemeenten werken samen om de (personele) kwetsbaarheid van de verschillende organisaties te verkleinen en effectief kennis te delen binnen Isariz, het ambtelijke platform Intergemeentelijke Samenwerking Riolerings- en Zorgtaak. Dit draagt bij aan de kwaliteit in de zin van 'het professionaliseren van het beheer', zoals ook genoemd in het BAW 2011.

In de afgelopen jaren is een brede basis gelegd voor de samenwerking in de regio. In het BOWA van november 2016 is besloten om focus aan te brengen in de diverse onderwerpen, op 4 thema's die aansluiten op de ontwikkelingen en uitdagingen in de (afval)waterketen:

- assetmanagement;
- kwetsbaarheid en organisatie;
- klimaatadaptatie;
- duurzaamheid.

Voor alle thema's zijn bestuurlijke koppels samengesteld (trekkers) en krijgt de ambtelijke inzet vorm. Samenwerking in de afvalwaterketen leidt tot verbetering van de waterkwaliteit en uiteindelijk tot lagere tariefstijgingen voor de burgers. Alle deelnemende partijen houden aandacht voor voldoende ambtelijke capaciteit in de samenwerkingsactiviteiten.

Vóór 2019 stellen de partners een gezamenlijk ambitedocument op voor het BOWA, om de doelen en ambities op de 4 thema's te formuleren. Dat geeft BOWA / Isariz houvast en richting voor het gezamenlijk uitvoeren van werkzaamheden en het maken van gerichte keuzes hierin.

Uitwerking bestuursakkoord - Te realiseren besparingen binnen dit programma:

Energie

Een verlaging van de energieprijzen is waarneembaar. Dit heeft vooral effect op het budget elektra van de rwzi's. Vanaf 2016 is een structurele besparing met jaarlijks € 50.000 mogelijk, oplopend tot € 225.000 in 2021.

Tevens worden maatregelen getroffen, die zijn vastgelegd in de Meerjarenaafspraken energie-efficiency (MJA), met als doel om efficiënter met energie om te gaan.

1.5 INDICATOREN

De achtergronden van de indicatoren zijn beschreven in het Waterbeheerplan 2016-2021. In deze begroting zijn de indicatoren uit het WBP vertaald naar doelen en prestaties voor het jaar 2019.

Onderwerp	Indicator	Omvang	Situatie 1 jan 2019	Prestatie 2019	Situatie 31 dec 2019	Norm 2019
Watersysteem	Voor alle wateren is de ecologische toestand bekend	68.600 ha	45% 30.870 ha	5% 3.430 ha	50% 34.300 ha	50% ha
	De bemonsterde wateren gaan niet in kwaliteit achteruit	Variërend	100%	Niet van toepassing	Rapportage jaarafsluiting	100%
	De KRW lichamen voldoen aan de randvoorwaarden voor een goede waterkwaliteit	30 stuks	27% 8 stuks	3 van 35 KRW maatregelen afgerond	27% 8 stuks	27% 8 stuks

Onderwerp	Indicator	Omvang	Prestatie 2019	Norm 2019
Waterketen	Zuiveringsprestatie RWZI's	Effluent	88%	88%
	Nalevingspercentage. De zuiveringen voldoen aan de lozingseisen	Effluent	99,5%	99,5%
	Afname overeenkomsten met gemeenten nagekomen	Aantal	100%	100%
	Een goedgekeurd Energie Efficiency programma en de voorgenomen (zekere) maatregelen uitgevoerd.		100%	100%

2. INVESTERINGEN

Meerjaren InvesteringsPlan (MIP)						
Programma Schoon water						
Bedragen x € 1.000	categorie	2019	2020	2021	2022	2023
Nieuwbouw zuiveringstechnische werken						
- Rwzi Weesp	C	11.400	2.100	1.400		
- Sanitatie A'dam Buiksloterham	C	100				
- IJburg strandeiland	A	500	1.500	PM	PM	PM
- Pharmafilter AMC	A	2.300	2.500	400		
Optimalisatie en innovatie						
- Rwzi Horstermeer, renovatie dienstgebouw	C	2.000	450			
- Rwzi Horstermeer, doseerinstallatie t.b.v. struiviet	B		250	750		
- Rwzi Horstermeer, gasveiligheidsmaatregelen	B	300				
- Gasveiligheidsmaatregelen diverse zuiveringen	B	500	1.000	1.000	200	200
- Fysieke beveiliging installaties	B	900	400	700	700	100
- Optimalisatiemaatregelen diverse zuiveringen	B	1.750	800			
Vervangingsinvesteringen zuiveringen						
- Rwzi A'dam-West	C	2.100				
- Rwzi Amstelveen	C	300				
- Procesautomatisering, 1 ^e deel	C	2.800	3.200	2.500	400	
- Procesautomatisering, 2 ^e deel	A			500	2.000	1.000
- Vervangingen diverse zuiveringen	A	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
Vervangingsinvesteringen gemalen en leidingen						
- Rwzi Maarssen opheffen	C	129				
- Persleiding Jan de Jongh- Krijn Breurstraat	B	250	1.000			
- Aanpassingen gemalen en pers- en effluentleidingen	B	800	800	800	450	0
Energie Neutraal (budgetneutraal verwerkt):						
- Rwzi A'dam-West, verbetering slibgisting	A	1.000	2.500	1.350		
- Rwzi A'dam-West, Biogas naar groengasinstallatie	A	6.200	2.000			
- Rwzi A'dam-West, slibdroging voorbereiding	C	1.500				
- Rwzi A'dam-West, slibdroging uitvoering	A	1.000	10.600	10.000	1.500	
- Zonnepanelen rwzi's	A	4.200	500			
- Energie efficiency programma	A	400	450			
- Programma KRW	C/A	1.900	1.900	1.900	1.900	1.900
- Saneren waterbodems	B	500	500	500	500	500
Totaal		50.329	39.950	29.300	15.150	11.200

Samenvatting van de afwijkingen ten opzichte van de meerjarenbegroting 2019 – 2023:

Het betreft een aantal verschuivingen van uitgaven over de jaren door wijzigingen in de planning (de totale projectinvesteringen blijven ongewijzigd), enkele extra investeringen (toevoegingen) en 1 vermindering van investeringen doordat het project vervalt.

Verschuivingen:

1. Pharmafilter € 0,3 miljoen van 2018 naar 2019
2. Rwzi Horstermeer gaslijn € 0,3 miljoen van 2018 naar 2019
3. Rwzi Horstermeer bedrijfsgebouw € 1,7 miljoen van 2018 naar 2019 € 1,25 miljoen en 2020 € 0,45 miljoen
4. Rwzi Amsterdam-West Optimalisatie € 0,3 miljoen van 2018 naar 2019
5. Procesautomatisering € 0,4 miljoen van 2018 naar 2022
6. K2020: Slibgisting rwzi Amsterdam West € 2 miljoen van 2019 naar 2020 € 1 miljoen en 2021 € 1 miljoen
7. K2020: Zonnepanelen € 0,6 miljoen van 2018 naar 2019

Toevoegingen:

1. Strandeiland € 0,5 miljoen in 2019 en € 1,5 miljoen in 2020 (nieuw project)
2. K2020: Groengasinstallatie € 0,6 miljoen in 2019. (meerkosten uitvoering)

Vervallen:

3. K2020: Windturbine van 10 miljoen totaal; in 2019 € 0,1 miljoen (project vervalt)

Hieronder wordt een nadere toelichting gegeven per programma/project.

1. Programma rwzi's

Toelichting op de grote bedragen in 2019.

Nieuwbouw zuiveringstechnische werken

Rwzi Weesp (AB16/0147, AB17/0510)

In januari 2018 is een uitvoeringskrediet van € 25,2 miljoen verleend voor de nieuwbouw van de zuivering Weesp en de sloop en sanering van de huidige zuivering. Door de wijze van bouwen en het type zuiveringsproces verloopt het ontwerp en de realisatie sneller dan oorspronkelijk ingeschat. Doordat het ontwerp- en realisatieproces in 2 jaar wordt afgerond, heeft dit ook gevolgen voor de uitgaven. Het MIP is hierop aangepast. De uitvoering start in het 4^e kwartaal 2018 en loopt door t/m 2020. De nieuwe zuivering zal in 2020 aan de nieuwe effluent eisen voldoen.

Nieuwe Sanitatie (BBV 18.0186)

Op 5 juli 2018 heeft de Commissie voor Advies en Bijstand het standpunt van het Dagelijks bestuur omtrent Nieuwe Sanitatie positief beoordeeld. Kernboodschap van dit standpunt is dat AGV de waterketen innovatief wil benutten als een systeem dat niet alleen water transporteert, maar ook als een potentiële energie- en grondstoffenbron functioneert. AGV beschouwt Nieuwe Sanitatie hierin als een veelbelovende technologie omdat deze erop gericht is hergebruik van waardevolle grondstoffen (fosfaat, schoon water) en energie (biogas en warmte) uit afvalwater te maximaliseren door deze lokaal terug te winnen. Dit is efficiënt, zorgt voor lagere emissies en maakt effectief verwijderen van medicijnresten en andere microverontreinigingen mogelijk.

AGV volgt de ontwikkelingen op het gebied van Nieuwe Sanitatie en is reeds betrokken bij concreet onderzoek naar toepassing van Nieuwe Sanitatie voor de Amsterdamse wijk Buiksloterham. Daarnaast verkent de gemeente met input van AGV voor Strandeiland de toepassing van Nieuwe Sanitatie en koppeling ervan aan het duurzame energiesysteem.

Amsterdam/Buiksloterham (AB 16/0484 en AB 17/0449)

Door AGV is het manifest *Circulair Buiksloterham* ondertekend waarmee zij haar commitment toont om de wijk als een 'living lab' te gaan ontwikkelen. AGV bouwt in dat kader een innovatief grondstoffenstation.

Doel is te onderzoeken of het scheiden van afvalwater aan de bron een duurzame en kosteneffectieve winning van grondstoffen en energie uit zwart afvalwater mogelijk maakt. De gemeente Amsterdam legt vacuümriolering aan voor inzameling en transport van het afvalwater. Partners De Alliantie en Schoon Schip realiseren de benodigde aanpassingen in de circa 600 aan te sluiten nieuwe woningen (vacuümtoiletten en leidingwerk). Voor de bouw van het grondstoffenstation is door het AB in november 2017 een uitvoeringskrediet van € 1,7 miljoen toegekend. In maart 2018 is opdracht verleend voor de bouw van de installatie. De planning is dat de installatie uiterlijk in oktober 2018 wordt opgeleverd en eind 2018 in bedrijf kan gaan.

Eind 2018/begin 2019 worden de eerste huizen aangesloten op het grondstoffenstation. In 2019 zijn nog enige kosten gepland voor de nazorg.

IJburg Strandeiland (BBV18.0186)

Strandeiland is de tweede gebiedsontwikkeling met een mogelijkheid voor het inrichten van Nieuwe Sanitatie en is één van de grootste woningbouwlocaties uit Koers 2025 (circa 8.000 woningen). Deze bouwlocatie draagt de komende 10-15 jaar jaarlijks fors bij aan de woningproductie van Amsterdam.

Strandeiland gaat zich qua duurzaamheid richten op energie en nieuwe sanitatie. De gemeente streeft de ambitie van een energieneutraal eiland na. In deze context is onderzocht of het watersysteem kan worden gekoppeld aan een duurzame energievoorziening en of winning van grondstoffen door decentrale zuivering mogelijk is volgens het concept Nieuwe Sanitatie.

Uitkomst van het eerste verkennend onderzoek is dat Nieuwe Sanitatie technisch en ruimtelijk haalbaar is en dat koppeling van het duurzame energiesysteem aan het watersysteem (warmte uit oppervlaktewater en uit Nieuwe Sanitatie) voor Strandeiland het hoogst scoort op de criteria lokale hernieuwbaarheid, CO₂ emissie reductie, circulariteit en toekomstbestendigheid.

In het laatste kwartaal van 2018 en de eerste helft van 2019 wordt dit scenario verder uitgewerkt tot een investeringsbesluit voor de gemeente en een kredietvoorstel voor AGV dat in april/mei 2019 zal worden voorgelegd. In de planperiode 2019 – 2023 is voorlopig alleen een voorbereidingskrediet Strandeiland IJburg opgenomen van € 2 miljoen. In afwachting van verdere bestuurlijke besluitvorming is in het MIP voor Strandeiland een PM opgenomen voor de uitvoering Strandeiland.

In 2018 wordt gestart met het land maken van de eerste 80 hectare van strandeiland. De bouw van de eerste woningen staat gepland voor 2022 en de totale ontwikkeling zal 10 – 15 jaar duren. Indien de decentrale zuivering er komt, zal naar verwachting in 2022 worden gestart met de bouw ervan.

Pharmafilter (AB 16/0548)

Voor het AMC ziekenhuis wordt de bouw van een Pharmafilter voorbereid en is een voorbereidingskrediet van € 0,125 miljoen beschikbaar gesteld.

De aanvraag voor het uitvoeringskrediet is verschoven naar het laatste kwartaal van 2018. Deze aanpassing is ontstaan door het vertragen van het hieraan gekoppelde project bij het AMC voor het verbouwen van de verpleegafdelingen en daarbij behorende besluitvorming.

Optimalisaties & innovaties

Rwzi Horstermeer, renovatie dienstgebouw (AB 13/0218, 17/0623)

De verbouwing van het dienstgebouw Horstermeer is gepland in 2018 – 2019. Op basis van een nieuw programma van eisen is een ontwerp gemaakt waarin een scheiding is aangebracht tussen kantoor en overige functies. Daarnaast wordt er een nieuwe werkplaats gerealiseerd mede omdat de huidige werkplaats niet voldoet aan de veiligheidseisen. De totale uitvoeringskosten zijn geraamd op € 2,75 miljoen. Als alles volgens planning verloopt, kan het nieuwe dienstgebouw augustus 2019 in gebruik genomen worden.

Rwzi Horstermeer: doseerinstallatie t.b.v. struviet

Met de nieuwbouw van rwzi Weesp verandert de kwaliteit van het slib. Met behulp van een doseerinstallatie op zuivering Horstermeer kan er bewust en gericht struviet wordt gevormd. Hiermee wordt naar verwachting circa 80 ton struviet per jaar gewonnen en problemen in de slibverwerking Horstermeer voorkomen.

Rwzi Horstermeer, gasveiligheidsmaatregelen sliblijn (AB 17/0246).

Uit de resultaten van een onderzoek naar gasveiligheid is gebleken dat er bij de uitgeste en ontwaterd slib installaties sprake is van een gasveiligheidszoner (niet voldoen aan explosie veiligheidsvoorschriften). Daarmee voldoen de materialen en de luchtbehandeling niet aan de gasveiligheidsrichtlijnen. Er zijn tijdelijke maatregelen getroffen om de risico's te ondervangen. De start van de uitvoering is verschoven door vertragingen in de besluitvorming van de bouwvergunning. In het najaar 2018 starten de definitieve maatregelen.

Gasveiligheidsmaatregelen diverse zuiveringen

De laatste jaren is er veel aandacht voor de veiligheidsrisico's van biogas. In eerste instantie lag de focus op het verhelpen van de belangrijke en urgente zaken in de gaslijn. Wat rest zijn de minder urgente, maar wel belangrijke maatregelen, in met name de sliblijn van de rwzi Amsterdam-West. Omdat er nog onderzocht moet worden hoe de problemen op een juiste en efficiënte wijze kunnen worden opgelost, wordt in 2019 een voorbereidingskrediet aangevraagd van € 500.000.

Fysieke beveiliging installaties

Los van de digitale beveiliging is ook de fysieke beveiliging van de assets een aandachtspunt. De fysieke beveiliging voldoet niet aan alle eisen/normen van de Baseline Informatiebeveiliging Waterschappen (BIWA). AGV is volgens wetgeving(BIWA) verantwoordelijk voor het aantoonbaar in control zijn qua beveiliging voor haar objecten. Het beleid is hiervoor duidelijk, voldoen aan de van toepassing zijnde wetgeving/normering gebaseerd op de normering ISO27001. AGV gaat hierbij een stap verder en wil niet alleen voldoen aan wet- en regelgeving, maar ook de certificering voor deze norm behalen.

De fysieke beveiliging is hiervoor van groot belang. Optimale fysieke beveiliging is een mix van **Organisatorische Maatregelen**(vastgelegde verantwoordelijkheden in alle lagen van de organisatie, beleid, afspraken, procedures), **Bouwkundige maatregelen** (deurbeslag, cilinders, hekwerk, compartimentering) en **Elektronische Maatregelen**(verlichting, toegangsverlening, inbraakinstallaties en camera's).

AGV werkt risico gestuurd waardoor de toepassing van maatregelen en de fasering voor de implementatie is gebaseerd op een vastgestelde classificatiematrix. Deze classificatiematrix heeft 5 niveau's en is gebaseerd op schade in geld en arbeid, impact op veiligheid, impact op het milieu, de omgeving, volksgezondheid en imago.

Alle objecten van AGV hebben in 2018 een classificatie gekregen. Vanaf 2019 begint AGV met het implementeren van bouwkundige en elektronische maatregelen hiervoor. Daarnaast wordt begonnen met het implementeren en uitrollen van een elektromechanische cilinder voor diverse hoog risico-objecten om het versplinterende sleutelbeheer binnen de organisatie aan te pakken. Alle objecten waar elektronische maatregelen worden doorgevoerd, worden gekoppeld aan een centraal te beheren systeem, met als basis de installaties en gefundeerde standaard voor alle rioolwaterzuiveringen. De investering bedraagt € 2,8 miljoen.

Optimalisatiemaatregelen diverse zuiveringen

Voor het verbeteren van het zuiveringsproces en de installaties zijn diverse maatregelen geïnventariseerd. De optimalisaties worden gecompenseerd door lagere exploitatiekosten. Bij de desbetreffende bestuursvoorstellen zullen de baten expliciet worden meegenomen. Voor de verbeteringen is in de periode 2019 – 2023 een bedrag opgenomen van € 2,55 miljoen.

De aanpassingen vinden vooral plaats op het gebied van algengroei bestrijding, verbetering slibindikking en slibontwatering, betere vetverwijdering uit de voorbezinking. Voor de verbetering van de sturing van de rwzi Amsterdam-West wordt 1 zuiveringsstraat voorzien van extra regelingen en sensoren. Hiermee wordt meer inzicht verkregen in het regelgedrag en kan de besturing worden geoptimaliseerd. Het moet leiden tot lagere energiekosten en lagere lachgasemissies. Voor het onderzoek zelf wordt geen investering opgenomen. Het onderzoek is aangemeld voor een EU-subsidie.

Vervangingsinvesteringen zuiveringen

Rwzi Amsterdam West (AB17/0601)

Voor het optimaliseren en vervangen van de geplande procesonderdelen een krediet verstrekt van € 5,8 miljoen. Voor 2019 staan de verbeteringen aan de bedrijfswaterinstallatie, de drijfslagputten en de surplusslib pompen gepland.

Rwzi Amstelveen (AB 16/0131)

Voor de vervanging van diverse installaties is een uitvoeringskrediet verstrekt van € 6,25 miljoen. De totale kosten hiervan blijven niet binnen het beschikbare kredietbedrag doordat er meer onderhoud en vervangingen nodig zijn dan oorspronkelijk gepland. De projectomvang is vergroot om de benodigde diverse grootonderhoud maatregelen uit te voeren. Het exploitatiebudget is ontoereikend om deze maatregelen te financieren. Er is aanvullend krediet van € 4,75 miljoen aangevraagd. Op 22 februari 2018 is bestuurlijk besloten om de revisie tijdelijk on hold te zetten en een studie uit te voeren naar het versneld sluiten van de zuivering (eerder dan in het Masterplan is aangegeven). Tijdens de on hold periode worden alleen de hoogst noodzakelijke vervangingen uitgevoerd en wordt een budget gereserveerd voor calamiteiten onderhoud. De studie wordt in maart 2019 afgerond. Het advies zal na de waterschapsverkiezingen in een bestuursvoorstel worden aangeboden.

Procesautomatisering (PA) (AB 15/0652)

De vervanging van de procesautomatisering (hard- en software) is nodig omdat de systemen technisch aan het einde van hun levensduur zijn gekomen en moeten voldoen aan de normen van de Baseline Informatiebeveiliging Waterschappen. Tevens worden werkzaamheden opgestart voor het inrichten van een centrale server (computer). In plaats van decentrale servers op elke zuivering wordt er nu een centrale server geplaatst. Dit bevordert de uniformiteit en standaardisatie.

De voorbereiding is benut om het functionele- en definitieve ontwerp op te stellen en op basis daarvan de uitvoeringskosten beter in beeld te krijgen. De uitvoeringskosten komen uit op € 14,2 miljoen. Voor het eerste deel van de vervanging van € 10,7 miljoen is begin 2018 een uitvoeringskrediet aangevraagd en verstrekt (B-krediet). Het 2^e deel van de PA vervanging van € 3,5 miljoen wordt in de jaren 2021 – 2023 uitgevoerd. Hiervoor wordt een 2^e uitvoeringskrediet aangevraagd (A-krediet).

In de periode 2018 – 2021 worden de PA vervangen van de zuiveringen De Ronde Venen, Uithoorn, Loenen, Amsterdam-West en Westpoort. De planning en uitgaven zijn aangepast naar de laatste inzichten. In 2019 wordt de rwzi De Ronde Venen afgerond, de rwzi Uithoorn uitgevoerd en wordt een start gemaakt met rwzi Amsterdam-West.

Vervangingen diverse zuiveringen

Diverse zuiveringen zijn op leeftijd en de vervanging van met name de elektromechanische installaties zijn noodzakelijk om de bedrijfsprocessen te garanderen. Met name Blaricum, Huizen, Loenen, De Ronde Venen, Uithoorn, Westpoort en Amsterdam-West raken op leeftijd. In het geval van Amsterdam-West leidt dat tot forse kosten als gevolg van de grootte van de zuivering.

Er is een bedrijfsvoeringstraject “Assets op orde” gestart om de investeringsbehoefte voor de komende 10 jaar exacter en meer in detail te inventariseren. De inventarisatie vindt plaats op basis van verbeterd risicomanagement, verbeterde staat van onderhoud en restlevensduur. Voor 2019 – 2023 is de eerdere raming van € 3,5 miljoen per jaar verhoogd met € 4 miljoen naar € 7,5 miljoen per jaar (totaal € 37,5 miljoen).

Vervangingsinvesteringen gemalen en leidingen

Rwzi Maarssen opheffen (AB 07/037, 10/021, 10/046 en 16/337)

Het afvalwater zal, door het bouwen van een nieuw gemaal en het aanleggen van een persleiding, getransporteerd worden naar de rwzi Leidsche Rijn (HDSR). In januari 2019 is het leidingtracé en het nieuwe gemaal naar verwachting gereed. HDSR heeft gemeld dat de verbouwing van de rwzi Leidsche Rijn vier maanden is vertraagd met als gevolg dat de rwzi Maarssen tot mei 2019 in bedrijf gehouden moet worden. Tot mei 2019 kan slechts een beperkte hoeveelheid afvalwater vanuit Maarssen afgevoerd en verwerkt worden op rwzi Leidsche Rijn. Medio mei 2019 kan de volledige hoeveelheid afvalwater van Maarssen ontvangen worden en kan de rwzi Maarssen gesloten worden. De sloop- en saneringskosten van de zuivering worden gedekt uit de opbrengst van grondverkoop.

Persleiding Jan de Jonghstraat/Krijn Breurstraat

De lekkage aan de leiding Jan de Jonghstraat/Krijn Breurstraat is in 2014 gerepareerd en de instabiliteit is tijdelijk verholpen. Voor het eerste deel van de leiding wordt in 2018 de instabiliteit definitief verholpen. Fase 1 van het herstel was er op gericht op het herstellen van de stabiliteit. Uit onderzoek en metingen is gebleken dat het werkelijke slootprofiel veel dieper was dan het theoretische profiel. Dit veroorzaakte instabiliteit van het talud waarin de leiding ligt en was de oorzaak van de leidingbreuk.

In fase 1 wordt het slootprofiel teruggebracht en daarmee wordt voldaan aan de normen voor een veilige ligplaats voor de leiding. Naar aanleiding van de eerste metingen zijn extra metingen uitgevoerd en is gebleken dat de instabiliteit niet alleen geldt voor het deel dat lek was maar ook voor andere, grotere, delen van de leiding. Om dit nauwkeuriger te onderzoeken en maatregelen te nemen is een nieuw krediet nodig om in 2 fases de waterbodem en het talud te stabiliseren om verzakking van de overige leidingdelen te voorkomen. De geraamde kosten hiervan bedragen € 1.250.000.

Aanpassingen gemalen en pers- en effluentleidingen

Diverse gemalen en leidingen zijn op leeftijd. Van de gemalen moeten met name de elektromechanische installaties worden vervangen. Op basis van risicomanagement, staat van onderhoud en levensduur is vastgesteld welke onderdelen van de verschillende gemalen en leidingen in de komende jaren vervangen moeten worden. Verwachte uitvoeringskosten bedragen in totaal circa € 2,4 miljoen. Hieronder vallen onder andere de volgende twee investeringen:

Verleggen van persleidingen

Door versnelling van het woningbouwprogramma in de gemeente Ronde Venen dienen 2 persleidingen versneld te worden omgelegd. Het betreft hier de bouwlocaties Hofland in Mijdrecht en Mijdrechtse Dwarsweg in Wilnis. Met deze werkzaamheden en investering was al rekening gehouden in de MJB 2019-2023. Voor het omleggen van deze leidingen zal vóór het einde van 2018 een uitvoeringskrediet worden aangevraagd van € 600.000.

Ontwikkelen inspectiemethode persleidingen

De onderhoudstoestand van veel van de transportleidingen van AGV voor afvalwater is op dit moment niet bekend. Tot voor kort was het vrijwel onmogelijk om met enige nauwkeurigheid de toestand te bepalen van volledig gevulde afvalwaterleidingen onder druk. Tijdelijk uit gebruik nemen is meestal geen haalbare optie. Tegenwoordig zijn er diverse nieuwe technieken die het steeds beter mogelijk maken om leidingen te inspecteren terwijl ze in bedrijf zijn.

Vanwege de relatief hoge kosten past AGV deze tot nu toe nog niet of nauwelijks toe. Doel van het onderzoek is het vinden van een praktisch uitvoerbare en financieel acceptabele methode om pers- en effluentleidingen te kunnen inspecteren terwijl ze in gebruik zijn en het uitvoeren van een aantal pilots met deze methode. De methode gaat het mogelijk maken om risico-gestuurd assetmanagement toe te passen: AGV kan potentiële risico's tijdig onderkennen en maatregelen nemen om de kans op falen van de leidingen te minimaliseren. Dit verkleint de kans op milieu- en imagoschade. Voor het ontwikkelen van een standaard inspectie-/testmethodiek voor het bepalen van de toestand van de leiding, zonder ze uit bedrijf te nemen, wordt een krediet aangevraagd van € 400.000.

Programma Energieneutraal in 2020 (K2020)

In het bestuursakkoord "Waterbewust" van 16 april 2015 heeft AGV doelstellingen opgenomen op het gebied van energiebesparing en energieproductie. Het waterschap streeft ernaar om in 2020 energieneutraal te opereren. Energieneutraal wil in dit verband zeggen dat het energiegebruik binnen het waterschap, uitgedrukt in Gigajoule (GJ) primaire energie, volledig wordt gedekt door de duurzame bronnen waar het waterschap over beschikt. Duurzame bronnen zijn onder andere productie van biogas, wind- en zonne-energie.

Om de ambitie concreet te maken heeft het Algemeen bestuur van AGV in april 2016 het Programma voor onderzoek en projecten gericht op een energieneutrale bedrijfsvoering goedgekeurd. Hierin is het programma verder uitgewerkt met het benoemen van de onderzoeks- en realisatie projecten die bijdragen aan het realiseren van deze ambitie. Om tot een energie-neutrale bedrijfsvoering te komen in 2020 moeten er projecten worden ontwikkeld die resulteren in een energiebesparing en/of productie van 241.310 GJ per jaar.

Rwzi Amsterdam-West: verbeteren slibgisting

In 2018 is gewerkt aan een business case om de huidige uitgegist slibbuffer om te bouwen en zo nog meer biogas op te vangen. Als deze business case rendabel blijkt, zal in 2018 nog een kredietaanvraag worden gedaan voor het aanpassen en verbeteren van de slibgisting in de periode 2019 - 2021.

Rwzi Amsterdam-West: Biogas naar groengasinstallatie (AB 15/342A)

De zuivering Amsterdam-West produceert jaarlijks circa 12 miljoen Nm³ biogas². Door centralisatie en optimalisatie van de slibverwerking stijgt dit volume de komende jaren naar circa 14-15 miljoen Nm³. Momenteel wordt het biogas omgezet in elektriciteit en warmte.

Op basis van de huidige inzichten wordt verwacht, na goedkeuring van het uitvoeringskrediet, dat in het vierde kwartaal 2018 gestart kan worden met de bouw van de groengasinstallatie. De levering en plaatsing van de Groengas installatie zal plaats vinden in 2019. De verwachte oplevering is in het vierde kwartaal van dat jaar.

Rwzi Amsterdam-West: Slibdroging (AB 17/0638)

Zuiveringsslib is in potentie een belangrijke bron van grondstoffen en energie. Een andere verwerking van het zuiveringsslib kan dus een substantiële bijdrage leveren aan de energieambitie. Het drogen van zuiveringsslib met restwarmte en het inzetten van het gedroogde product als biobrandstof voor de cementindustrie lijkt hiervoor een kansrijke route.

Voor het starten van het voorbereidingstraject en noodzakelijke MER-studie is in 2018 een voorbereidingskrediet van € 1,9 miljoen door het AB toegekend. Naar verwachting wordt in 2019 de aanbesteding afgerond waarna het uitvoeringskrediet kan worden aangevraagd. De investering voor de bouw van de installatie is geraamd op € 23,1 miljoen.

Zonnepanelen (AB 17/0419)

AGV heeft als doelstelling om in 2020 energieneutraal te zijn. Een van de maatregelen die daaraan bijdraagt is het plaatsen van 24.000 zonnepanelen op de zuiveringen Amstelveen, Amsterdam-West, Uithoorn, Westpoort en Horstermeer fase 2. Met een energieproductie van circa 5.600 MWh/jr leveren deze panelen 10% van elektriciteitsinkoop van AGV. De eigen energieproductie stijgt daarmee van 55% naar 65%. In 2019 staan de voorbereidingen en aanbesteding voor Amstelveen en Amsterdam-West gepland. Uitvoeringsperiode van het totale project is 2018 - 2020.

Energie-Efficiency Programma (EEP) 2017 – 2020

Op 1 juli 2008 heeft de Unie van Waterschappen de Meerjarenafpraak energie-efficiency voor de afvalwaterzuivering ondertekend (MJA3). Daarin zeggen de waterschappen toe tot 2020 een energie efficiency op het zuiveren van afvalwater te realiseren van 30% ten opzichte van 2005 (2% per jaar). Alle 21 waterschappen zijn hierbij aangesloten. Om de doelstelling te halen wordt elke 4 jaar een Energie Efficiency plan opgesteld met uitvoeringsmaatregelen.

In 2016 is het EEP 2017 - 2020 opgesteld. De maatregelen worden zoveel mogelijk uitgevoerd in de lopende projecten. Voor de overige maatregelen wordt eind 2018 een uitvoeringskrediet aangevraagd van € 1 miljoen. De maatregelen worden in 2019 – 2020 uitgevoerd.

Windmolens Westelijk Havengebied

Het project is niet meer opgenomen in het (MIP). De verwachting is dat na de in 2019 te houden provinciale verkiezingen er geen wijziging komt in het zeer strikte provinciale beleid.

In 2018 is actief onderzocht of er ook andere mogelijkheden zijn om windturbines te exploiteren in het Westelijk Havengebied, dit heeft echter niet geleid tot een alternatief voor het realiseren van windturbines langs de rwzi West. De ontwikkelingen in het Westelijk Havengebied worden actief gevolgd en indien er zich een nieuwe mogelijkheid voordoet zal deze investering opnieuw aan het bestuur worden voorgelegd.

2. Programma KRW

Voor de dertig KRW-waterlichamen in het beheergebied is het uitvoeringsprogramma geactualiseerd voor de planperiode 2016-2021. De KRW-uitvoeringsmaatregelen worden gefinancierd uit het KRW-krediet voor de planperiode 2016-2021. In 2019 loopt de uitvoering van de volgende maatregelen:

- renovatie defosfateringsinstallatie Naardermeer
- het instellen van het polderdoorstroomprincipe en defosfatering in het Weerslootgebied en de Ster (Ster en Zodden van Loosdrecht)
- scheiden waterstromen Amstellandboezem

3. Saneren waterbodems

AGV heeft een overzicht opgesteld van C-locaties (C-locaties zijn door de Unie van Waterschappen vastgestelde potentiële saneringslocaties die sinds 2009 onder de Waterwet vallen). Voor deze C-locaties is een rijksbijdrage aangevraagd en een uitvoeringprogramma opgesteld. Dit programma is eind 2018 aangeboden aan het bestuur ter besluitvorming.

Voor het inmiddels afgeronde project Saneren de Vecht kunnen in 2019 kosten ontstaan voortvloeiend uit de nazorgplicht die AGV heeft. Hierover zijn afspraken vastgelegd in het Beheerplan nazorg de Vecht. Indien in 2019 een beroep wordt gedaan op deze zorgplicht, zal dekking plaatsvinden vanuit het Bestemmingsfonds Saneren de Vecht. Voor de periode tot en met 2026 is op basis van het Beheerplan nazorg de Vecht hiervoor een bedrag van € 1,1 miljoen gereserveerd. 't Slijk (zijtak van de Vecht) is eind 2018 gesaneerd en hiervan zal de nazorg in 2019 naar verwachting beperkt zijn i.v.m. de recente oplevering.

3. EXPLOITATIE

Monitoring

In de begroting 2019 is geld gereserveerd voor het reguliere waterkwaliteit- en kwantiteitsmeetnet, de monitoring voor de KRW, de specifieke monitoring voor projecten (veelal watergebiedsplannen) en de monitoring van zwemwaterlocaties. Het Schone Waterexperiment wordt voortgezet. In dit project meten scholieren, bewoners en gebruikers van het water zelf de waterkwaliteit waar en wanneer ze willen.

KRW-maatregelen

Het exploitatiebudget wordt ingezet voor onderzoek en voorbereiding van KRW-uitvoeringsmaatregelen. Van de uitgevoerde maatregelen wordt gevolgd of deze het beoogde effect hebben om de toestand van de waterlichamen vooruit te laten gaan, of dat het nodig is bij te sturen.

KRW overig water en agrarisch waterbeheer

Voor de overige wateren zijn in het WBP handelingsperspectieven opgenomen, ofwel: waar ziet het waterschap in samenwerking met gebiedspartijen perspectief om de (ecologische) waterkwaliteit te verbeteren door uitvoering van haalbare en betaalbare maatregelen. In de watergebiedsplannen worden optimale maatregelenpakketten en gebiedsdoelen afgeleid.

In de exploitatiebegroting is een post opgenomen van € 500.000 die wordt ingezet voor eigen watermaatregelen Overig water en voor Agrarisch Waterbeheer. Hierbij voeren collectieven van agrariërs maatregelen uit als bufferzones, baggersputten, ecologisch sloot-schonen, beheer natuurvriendelijke oevers en beheer krabbenscheer. De POP3-subsidie zorgt voor een verdubbeling van het budget voor de aanvrager. De provincie verzorgt de uitvoering van de subsidieregeling en het waterschap beoordeelt mede of de voorgestelde maatregelen bijdragen aan de waterdoelen.

Beheerkosten pilot project Buiksloterham

Het exploiteren van een decentrale installatie brengt extra kosten met zich mee ten opzichte van de huidige situatie. De extra kosten bedragen naar schatting vanaf 2019 € 70.000 per jaar. De exacte extra kosten zijn afhankelijk van de effectiviteit en werking van de installatie. Aangezien dit een pilot betreft is dit nog onzeker.

Het doel van het pilot project Nieuwe Sanitatie Buiksloterham is om ervaring op te doen met nieuwe sanitatie en dit vervolgens ook te delen met onze partners in het Manifest Circulair Buiksloterham. Daarnaast is de verwachting dat er vanuit andere overheden en bedrijven interesse zal zijn voor dit project. Bovendien is voorlichting en communicatie naar de bewoners essentieel voor het succes van dit project. Vanaf 2019 t/m 2023 is € 15.000 per jaar opgenomen voor communicatie en ontvangsten.

Energieneutraliteit

AGV wil een belangrijke bijdrage leveren aan het stimuleren van de circulaire economie. Voor AGV betekent dit het terugwinnen van grondstoffen uit het afvalwater en het terugwinnen van thermische en chemische energie uit de watercyclus. Voor chemische energie loopt het project om groen gas te maken uit biogas.

AGV wil graag aansluiten bij het coalitieakkoord van de gemeente Amsterdam om versneld de stad aardgasvrij te maken. Hiervoor is het nodig dat alternatieve warmte en koude bronnen benut worden. Zowel oppervlaktewater als afvalwater zijn een potentiële bron van thermische energie. De gemeente Amsterdam wil de komende 4 jaar 3 wijken aardgasvrij maken. Onderzocht wordt of het mogelijk is 1 wijk van warmte en koude te voorzien uit de watercyclus.

AGV wil in 2019 onderzoeken op welke wijze thermische energie uit oppervlaktewater en afvalwater effectief en efficiënt kan worden ingezet. AGV zoekt daarbij via haar uitvoeringsorganisatie Waternet samenwerking met de gemeente Amsterdam. In de begroting 2019 is € 100.000 opgenomen om aan deze ambitie invulling te geven.

Programma Schoon water	Jaar- rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Meerjarenbegroting			
				2020	2021	2022	2023
Exploitatiebegroting (x €1.000)							
<u>Bestaand beleid:</u>							
-kapitaallasten activa in gebruik	36.790	37.054	37.100	37.142	36.541	34.657	33.459
-taakkosten	49.577	50.896	53.050	52.310	52.138	51.773	51.808
<u>Nieuw beleid:</u>							
-kapitaallasten MIP		0	0	3.040	4.590	5.783	6.703
-nieuw beleid bestuursakkoord		0	250	250	250	-250	-250
-efficiency		0	-764	-764	-764	-764	-764
-temporisering investeringen		0	250	250	250	250	250
	86.367	87.950	89.886	92.228	93.005	91.448	91.206

Toelichting exploitatiebegroting; bestaand beleid

Kapitaallasten

Dit betreffen de lasten van de in exploitatie genomen investeringen. Enerzijds nemen de kapitaallasten jaarlijks af, vanwege afschrijving op de boekwaarden. Anderzijds nemen de kapitaallasten toe vanwege de in 2018 tot uitvoering komende investeringswerken.

Taakkosten

Mutaties die al in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen:

- Vervallen exploitatiekosten van € 490.000 per 1-1-2019 vanwege het opheffen van de rwzi Maarssen.
- Vervallen hoger bedrag aan kosten hoeveelheid zuiveringsslib € 55.000
- In verband met het opheffen van de rwzi Maarssen per 1-1-2019 is voor de kosten van de afvalwaterbehandeling door HDSR vanaf 2019 een bedrag opgenomen van € 774.000.
- De nieuwe rwzi Weesp moet voldoen aan strengere eisen dan de huidige rwzi. Dit betekent een verhoging van de beheerkosten vanaf 2020 met € 175.000.
- Hogere beheer- en uitvoeringskosten van eigen medewerkers voor rwzi's, voor de periode van 4 jaar (2018-2021), € 400.000 per jaar.
- Extra beheer- en communicatiekosten pilot project Buiksloterham vanaf 2019 € 85.000
- Digitalisering, dienstverlening op niveau houden gedurende verandering, jaarlijks € 100.000 voor de periode 2018-2022.
- Programmeren van vervangingsinvesteringen, jaarlijks € 800.000 voor de periode 2019-2023.
- Financiële bijdrage Pharmafilter, jaarlijks € 62.000 tijdens de contractduur. Conform het genomen AB-besluit.

Mutaties die nog niet in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen:

- Hogere opbrengst voor derden gezuiverd afvalwater € 68.000, structureel vanaf 2019
- Invulling ambitie energieneutraliteit, stimuleren circulaire economie € 100.000, structureel vanaf 2019
- De nominale loon- en prijsstijging bedraagt ongeveer € 1,6 miljoen

Toelichting exploitatiebegroting; nieuw beleid

Mutaties die al in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen:

Efficiency

- Optimalisatie van innovatie in 2019 € 200.000.

PROGRAMMA 3 : VOLDOENDE WATER

1.1 OMSCHRIJVING VAN HET PROGRAMMA

Door het inrichten, bedienen en onderhouden van het watersysteem (waterlopen, kunstwerken en grondwater) wordt het watersysteem voortdurend in afstemming gehouden met ontwikkelingen zoals functiewijziging bodemgebruik, bodemdaling en klimaatveranderingen.

Regulering vindt plaats op basis van de Waterwet, de Keur en andere waterstaatkundige wet- en regelgeving. In de Keur zijn de geboden en verboden vastgelegd.

1.2 DOELSTELLINGEN

Door adequaat onderhoud en het nemen van de juiste maatregelen in het watersysteem, wordt voorkomen dat wateroverlast of watertekort ontstaat.

Door advisering en vergunningverlening op basis van de Waterwet, de Keur, het Keurbesluit vrijstellingen en beleidsnota's worden de waterstaatkundige belangen veilig gesteld.

Zorg voor voldoende water strekt zich ook uit over het grondwater. Het waterschap voert sinds de invoering van de Waterwet het regionale grondwaterbeheer uit, inclusief de bevoegdheid voor het vergunnen van een aantal typen grondwateronttrekkingen.

1.3 BEOOGDE EFFECTEN

Een goed werkend watersysteem dat voldoet aan de eisen met het oog op waterkwantiteit.

De Keur stelt eisen aan gereguleerde aanpassingen in het waterstaatkundige systeem. AGV geeft door toezicht houden en (indien nodig) handhavend optreden, invulling aan haar verantwoordelijkheid voor een goede werking van het kwantitatieve watersysteem.

1.4 WIJZE WAAROP ER NAAR WORDT GESTREEFD DIE EFFECTEN TE BEREIKEN

Watergebiedsplannen

Watergebiedsplannen bestaan uit peilbesluiten en waterinrichtingsplannen. In de waterinrichtingsplannen worden maatregelen opgenomen om het nieuwe peil in te stellen, maar worden ook bijvoorbeeld KRW maatregelen of optimalisatiemaatregelen geïntegreerd. In sommige gevallen zijn geen maatregelen nodig en kan het peil na vaststelling van het peilbesluit zonder aanvullende maatregelen worden ingesteld. In 2017 is de eis, om peilbesluiten eens in de 10 jaar te herzien, komen te vervallen. In de nieuwe peilnota worden de criteria vastgesteld op basis waarvan we nu al herziening van peilbesluiten baseren. De criteria zijn: gebiedsontwikkelingen, grote bodemdaling, verandering van het landgebruik en verzoeken/meldingen van derden. In de nota is ook opgenomen dat we de peilbesluiten in ieder geval eens in de 20 jaar onder de loep nemen. De indicator 'peilbesluiten actueel' is hierop aangepast in deze begroting.

Op basis van bovenstaande criteria toetsen we elk jaar welke peilbesluiten nog actueel zijn. Als dat niet meer het geval is, wordt bekeken of een gehele of gedeeltelijke herziening wenselijk is. Vervolgens zal een prioritering worden vastgesteld. Daarbij zal worden aangegeven of er sprake is van een integraal gebiedsproces of van een peilherziening met een beperktere reikwijdte.

Aan- en afvoer van water, waterberging

In 2021 hebben we een robuust watersysteem dat de functies van gebieden faciliteert, en wateroverlast en watertekort zo veel mogelijk voorkomt. Dat wordt bereikt door daadkrachtig te reageren op omstandigheden en ontwikkelingen. Het watersysteem voldoet aan de normen voor regionale wateroverlast en is veerkrachtig.

Ook de gevolgen van klimaatscenario's zijn inzichtelijk en het watersysteem is in staat deze gevolgen adaptief op te vangen door het toepassen van slim watermanagement. Op basis van de programma's wordt er nieuwbouw, renovatie en onderhoud gepland aan gemalen, sluizen, bruggen en stuwen.

Grondwater

Grondwater is onderdeel van het watersysteem. Door het inrichten, onderhouden van het watersysteem (waterlopen en kunstwerken) en aandacht voor het onttrekken van grondwater, wordt het watersysteem afgestemd op ontwikkelingen zoals functiewijziging bodemgebruik, bodemdaling en klimaatveranderingen. Regulering vindt plaats op basis van de Waterwet en andere waterstaatkundige wet- en regelgeving. De Keur is het richtinggevend beleidsdocument, daarnaast haken we aan bij de GGOR-plannen van de gemeenten.

Vergunningverlening

Behandelen van meldingen en vergunningaanvragen op grond van de Waterwet en de Keur voor lozingen op en onttrekkingen aan het oppervlaktewater en de bodem (grondwater). Adviezen geven aan gemeenten over de Waterwet aspecten bij aanvragen voor omgevingsvergunningen, die via het omgevingsloket Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht worden doorgestuurd aan AGV.

Toezicht en Handhaving

Het waterschap houdt toezicht op vergunningvoorschriften en op algemene regels van de Waterwet. Tegen overtredingen van wet- en regelgeving wordt handhavend opgetreden. Illegale activiteiten worden actief opgespoord en door handhavend optreden binnen de kaders gebracht.

Tijdens de najaarschauw wordt jaarlijks in november gecontroleerd of watergangen voldoen aan de onderhoudseisen uit de Keur. Bij overtredingen wordt handhavend opgetreden.

1.5 INDICATOREN

De achtergronden van de indicatoren zijn beschreven in het Waterbeheerplan 2016-2021. In deze begroting zijn de indicatoren uit het WBP vertaald naar doelen en prestaties voor het jaar 2019. De indicator 'Peilbesluiten zijn actueel' is aangepast van 1 keer per 10 jaar naar 1 keer per 20 jaar.

Onderwerp	Indicator	Omvang	Situatie 1 jan 2019	Prestatie 2019	Situatie 31 dec 2019	Norm 2019
Watersysteem	Peilbesluiten zijn actueel (jonger dan 20 jaar)	55.600 ha	93% 51.641 ha	7% 3.959 ha	100% 55.600 ha	90% 50.040 ha
	Peilbesluiten zijn vigerend en ingesteld*1)	55.600 ha	90% 49.894 ha	2% 1.090 ha	92% 50.984 ha	70% 38.920 ha
	Peilen bevinden zich binnen de marges vigerend peilbesluit	Tijd	Niet van toepassing	Adequaaf waterbeheer	Rapportage jaarafsluiting	95%
	Gebieden zijn getoetst aan normen voor wateroverlast	55.600 ha	100% 55.600 ha	100% van integrale plannen getoetst	100% 55.600 ha	90%
	Integrale plannen zijn doorgerekend met nieuwste klimaatmodellen	100%	Niet van toepassing	100% van integrale plannen doorgerekend	100% van opgeleverde plannen	100%
	Watergangen voldoen aan de vereiste diepte	1.400 km	100% 1.400 km	86 km baggeren 6%	100% 1.400 km	100% 1.400 km

*1) Het fysiek instellen van het peil is afhankelijk van de realisatie van maatregelen die na bestuurlijke vaststelling worden opgestart. Daarom is situatie 1-1-2019 opgehoogd met prestatie 2019 niet gelijk aan situatie 31 dec 2019.

2. INVESTERINGEN

Meerjaren InvesteringsPlan (MIP)						
Programma Voldoende water						
Bedragen x € 1.000	categorie	2019	2020	2021	2022	2023
- Waterinrichtingsplannen/NBW/Watergebiedsplannen	A	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500
- Programma Technische systemen	B	7.500	6.000	6.000	4.000	4.000
- Implementatie omgevingswet	A	1.390	1.350	900	900	0
- Fysieke beveiliging	B	1.000	1.000	0	0	0
Totaal		13.390	11.850	10.400	8.400	7.500

Programma waterinrichtingsplannen (kredietverlening via DB)

In 2019 worden de waterinrichtingsplannen Noorderpark (3.294 ha) en WesterAmstel (4.749 ha) opgeleverd (in totaal 8.043 ha), waarin het peil conform het nieuwe peilbesluit kan worden ingesteld. Bij Noorderpark is bij vaststelling reeds 2.314 hectare afgekondigd, blijft 980 hectare over voor peilinstelling. WesterAmstel is 4.749 hectare groot en is grotendeels een conserverend peilbesluit waarvan reeds 4.639 hectare is afgekondigd, dus blijft 110 ha over voor peilinstelling. In totaal wordt in 2019 1.090 ha nieuw peil ingesteld. Hiermee komt de indicator 'Peilbesluiten zijn vigerend en ingesteld' op 92%.

De volgende waterinrichtingsplannen zijn in 2018 vastgesteld door het bestuur en worden in 2019 voorbereid of uitgevoerd:

Noordelijke Vechtstreek (Gebiedsafspraken optimalisatie watersysteem)	858 ha
Noordelijke Vechtplassen (KRW maatregelen)	3.135 ha
Naardermeer (KRW en optimalisatie watersysteem)	3.941 ha
Holland Sticht Voorburg Oost (optimalisatie watersysteem)	759 ha

Dit is totaal 8.693 ha waar samen met gebiedspartners gewerkt wordt aan waterkwaliteit, waterkwantiteit en optimalisatie van het watersysteem.

Temmen van Brakke Kwel

In 2017 is een krediet verleend van € 1 miljoen voor het pilotproject 'Temmen van Brakke Kwel' in de Horstermeer. Het project is financieel ondergebracht in het programma watergebiedsplannen. In de pilot (2017 – 2019) wordt onderzocht of het mogelijk is om het brakke grondwater te gaan gebruiken voor de drinkwaterwinning waarmee tegelijkertijd de waterkwaliteit in de polder maar ook in de omliggende gebieden sterk kan worden verbeterd.

In 2019 worden alle voorzieningen voor de uitvoering van de pilot aangebracht, zoals de proefput, de monitoringsput en winput, de leiding van de winput naar de RWZI en alle meet- en monitoringsvoorzieningen. De verwachting is dat de proef ook daadwerkelijk kan starten in 2019. De totale kosten zullen in 2019 circa € 1,4 miljoen bedragen (aandeel AGV € 0,7 miljoen).

Programma Technische systemen

In 2019 staan projecten op het programma met een groter investeringsvolume per project dan eerder voorzien. Dit komt door voortschrijdend inzicht met betrekking tot de technische staat en de grote omvang van de objecten. Het jaarbudget van € 4 miljoen voor het programma Technische Systemen is ontoereikend. Hierdoor is in de meerjarenbegroting 2019-2023 vanaf 2019 een jaarlijks financieel kader van € 6 miljoen opgenomen voor een periode van 3 jaar.

Hiervan wordt afgeweken vanwege hogere investeringen m.b.t. Gemaal Zeeburg in 2019 van € 1,5 Dit betreft o.a. het renoveren van de roldeur. De investeringen Technische Systemen zijn in de begroting 2019 opgenomen voor € 7,5 miljoen.

In 2019 wordt gewerkt aan de uitvoering van de volgende projecten:

Afronding werkzaamheden:

- Renovatie gemaal Zeeburg
- Uitvoering Groot onderhoud Blaricummeentsluis
- Uitvoering Groot onderhoud DFI Naardermeer

Voortzetting werkzaamheden:

- Voorbereiding Groot onderhoud Vechtsluis Maarssen
- Voorbereiding Gemaal Noordelijke Vechtplassen
- Voorbereiding Groot onderhoud Gemaal Middelpolder

Start werkzaamheden:

- Groot onderhoud brug Nigtevecht
- Uitvoering Groot onderhoud Groote Zeesluis en brug Muiden
- Uitvoering Groot onderhoud poldergemaal Bovenkerkerpolder
- Uitvoering Groot onderhoud poldergemaal Diemenpolder
- Uitvoering Renovatie poldergemaal Eerste Bedijking

Implementatie Omgevingswet

Om de implementatie te realiseren zijn de benodigde financiële middelen in beeld gebracht. Voor de periode 2019 t/m 2022 zal de implementatie van de Omgevingswet naar verwachting een investering van ruim € 5,5 miljoen vragen. Dit bedrag is onderdeel van het in 2018 gevraagde krediet Omgevingswet dat in totaal € 5,8 miljoen bedraagt.

De kosten bestaan vooral uit tijdelijke uitbreiding van personele capaciteit. Dit is nodig omdat de grote hoeveelheid noodzakelijke implementatiewerkzaamheden in de periode 2019-2023 niet binnen de reguliere personele bezetting kan worden opgevangen. De extra inzet van circa 8 fte zal gedurende de looptijd geleidelijk afnemen tot uiteindelijk nihil. Daarnaast worden materiële uitgaven voorzien voor digitalisering en ontsluiting van data. In het krediet is rekening gehouden met een post onvoorzien omdat op dit moment niet alle werkzaamheden en de kosten daarvan exact kunnen worden begroot.

Fysieke beveiliging

Naast de digitale beveiliging is ook de fysieke beveiliging van de assets een aandachtspunt. De fysieke beveiliging voldoet niet aan alle eisen. De installaties zijn beoordeeld en ingedeeld in beveiligingsclassificaties. Op basis daarvan zijn de maatregelen en kosten ingeschat op € 2 miljoen.

3. EXPLOITATIE

Klimaatadaptatie

In 2018 heeft AGV het programma Klimaatadaptatie vastgesteld, waarmee ook het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie zijn vertaling binnen AGV krijgt.

Speerpunten voor 2019 zijn het vertalen van klimaatstressbeelden via een risicodialog naar een samenwerkingsagenda met lokale overheden en een uitvoeringsprogramma (BOWA en MRA verband). Een start wordt gemaakt om de klimaatopgaven te borgen in de gemeentelijke omgevingsvisies en rioleringsplannen en in Metropoolregio Amsterdam-verband in de investeringsplannen woningbouw en infrastructuur. Bij het klimaatbestendig maken van eigen assets wordt een eerste voorbeeldproject "klimaatbestendigheid" aan het bestuur voorgelegd.

Nieuwe beleidsontwikkelingen

Bodemdaling

In 2019 wordt gestart met de implementatie van de strategie bodemdaling. Vooruitlopend op de strategie is voorzien dat middelen nodig zijn voor extra personele capaciteit voor: het aanjagen van initiatieven in de regio, het verbinden van gebiedspartijen en in te spelen op kansen (zoals bijvoorbeeld het project klimaatslimme landbouw of regiodeal groene hart). Daarnaast ook voor het begeleiden, adviseren en cofinanciering van onderzoeken van derden aansluitend bij het nationale kennisprogramma bodemdaling. De inschatting is dat hier circa € 100.000 voor nodig is.

Waterdiepte op maat

AGV besluit in 2019 over het ontwikkelen van een gebiedsgerichte legger. Hiermee geeft AGV invulling aan de wettelijke verplichting in het kader van de omgevingswet die het waterschap heeft als bronhouder van gegevens van het watersysteem. Daarnaast wordt hiermee een vervolg gegeven op de pilot Diepteschouw. De gebiedsgerichte legger is een beheerinstrument waarmee de diepte van secundaire wateren wordt vastgelegd. Ook kan het instrument helpen om in een gebiedsgerichte aanpak aanpassingen in de waterdiepte door te voeren, bijvoorbeeld om bijzondere waterkwaliteit te behouden of knelpunten op te lossen.

Stroomgebiedbeheerplan III

In 2019 wordt gestart met het actualiseren van het Stroomgebiedbeheerplan (SGBP). In het eerste SGBP uit de periode 2010-2015 zijn waterlichamen begrensd, doelen aangegeven en is bepaald welke maatregelen nodig zijn om de goede toestand te realiseren. In het tweede SGBP (2016-2021) is dit geactualiseerd. In het derde SGBP (2022-2027) zal er een laatste actualisatie plaatsvinden om de doelen zoals gesteld voor 2027 te realiseren. Landelijk is afgesproken dat in 2019 de gebiedsdialogen gevoerd worden om de opgaven en inzet per gebied te actualiseren. In een aantal gebieden is er sprake van achteruitgang. Tijdens de actualisatie kijken we ook in welke gebieden extra inzet nodig is om deze achteruitgang om te buigen.

Microverontreinigingen

AGV wil vervuiling door microverontreinigingen aanpakken en heeft daarvoor in 2018 de Strategie Microverontreinigingen vastgesteld en benodigde maatregelen en inzet op monitoring bepaald. In 2019 wordt een start gemaakt met de voorbereiding van het onderzoek, de extra zuiveringsstappen, de monitoring en de acties naar derden.

Grondwater

AGV zet in op samenwerking en afstemming met de omgeving. Dit wordt bereikt door de programmatische aanpak van de taken van vergunningverlening (bij onttrekkingen, peilbeheer en planadvies) en het ontwikkelen van kennis en kunde om als centraal aanspreekpunt te kunnen functioneren.

Meerjarenplan onderhoudsbaggeren

In 2019 wordt het meerjarenprogramma onderhoudsbaggeren verder uitgevoerd (86 km per jaar). De effecten van de gewijzigde baggerinspanning in 2017 en volgende jaren worden onderzocht. Hiertoe is een monitoringsprogramma opgesteld welke in 2018 is gestart en doorloopt tot eind 2020. De monitoringsresultaten zullen worden verwerkt in een nieuw baggerprogramma in 2021.

Baggeren en verbetering ecologisch beheer

In 2018 wordt de nota 'Natuurvriendelijk onderhoud' geëvalueerd. De verwachting is dat deze evaluatie aanbevelingen oplevert om het natuurvriendelijk onderhoud te versterken. Om de aanbevelingen te kunnen toepassen zijn extra middelen nodig. Een van de aspecten die zorgen voor een toename aan kosten is natuurvriendelijk onderhoud zwaarder te laten meewegen bij aanbesteding van het onderhoud. Onderzoek naar, en ontwikkeling van, beleid voor de aanpak van exoten is wenselijk. Ook is een aantal onderzoeken nodig om aanbevelingen in de praktijk te brengen. Bijvoorbeeld het in kaart brengen van ruimte in het systeem voor het benutten van ecologische potenties en onderzoek naar de mogelijkheden om maai- en slootwerk en baggerwerk natuurvriendelijker uit te voeren. In deze begroting is € 150.000 opgenomen om aan deze ambitie invulling te geven vooruitlopend op de evaluatie.

Watergebiedsplannen

De reeds opgestarte gebiedsprocessen waarbij de norm van 10 jaar voor actueel peilbesluit nog van toepassing was, worden afgerond. Dit zijn:

- Noordelijke Vechtplassen Kortenhoef (2 ^e deel van dit WGP)	1.654 ha
- Naardermeer (Het natuurdeel)	1.150 ha
- Gooise Zomerkade (WGP nieuwbouwwijk)	398 ha
- IJburg Zeeburgereiland (WGP nieuwbouwwijk)	111 ha

Op basis van criteria uit de nieuwe peilnota is de programmering van de watergebiedsplannen aangepast. In 2019 worden de volgende watergebiedsplannen inclusief peilbesluiten ter vaststelling aan het bestuur aangeboden:

- Binnendijkse Buitenvelderse Polder (Gebiedsontwikkeling Zuid As) 556 ha
- Noorder-IJplas (Gebiedsontwikkeling) 69 ha
- Sportpark Melkweg en Metoor (knelpunt wateroverlast) 21 ha

Dit is in totaal 3.959 ha. De indicator 'peilbesluiten actueel' komt aan het eind van het jaar op 100% bij een herzieningstermijn van 20 jaar.

Bediening & onderhoud

Het regulier onderhoud aan de circa 280 kunstwerken wordt uitgevoerd conform het onderhoudsprogramma. Vanwege de eisen die strenger zijn geworden op het gebied van veiligheid, Arbo en milieu is er een verhoging toegekend van € 100.000,- per jaar, oplopend tot € 500.000 extra in 2021.

Programma Voldoende water	Jaar-rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Meerjarenbegroting			
				2020	2021	2022	2023
Exploitantiebegroting (x €1.000)							
Bestaand beleid:							
-kapitaallasten activa in gebruik	9.214	9.308	9.242	8.972	8.703	8.424	8.447
-taakkosten	19.084	21.007	21.736	21.756	21.776	21.796	21.796
Nieuw beleid:							
-kapitaallasten MIP		0	0	712	1.325	1.859	3.151
-nieuw beleid bestuursakkoord		0	13	-88	-88	-88	-88
-efficiency		0	-8	92	192	192	192
-temporisering investeringen		0	0	0	0	0	0
	28.298	30.315	30.983	31.445	31.909	32.184	33.498

Toelichting exploitatiebegroting: bestaand beleid

Kapitaallasten

Dit betreffen de lasten van de in exploitatie genomen investeringen. Enerzijds nemen de kapitaallasten jaarlijks af, vanwege afschrijving op de boekwaarden. Anderzijds nemen de kapitaallasten toe vanwege de in 2018 tot uitvoering komende investeringswerken.

Taakkosten

Mutaties die al in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen:

- Met extra onderhoud op bediening en onderhoud objecten (gemalen en stuwen) Watersysteem kan de huidige levensduur worden verlengd en kan worden bespaard op de anders sterk toenemende investeringskosten. Hiertoe wordt het budget jaarlijks verhoogd met € 100.000 per jaar tot € 500.000 euro per jaar in 2021.
- Bijdrage aan exploitatiekosten Omgevingswet Rijk vanaf 2018 € 40.000, jaarlijks met € 20.000 oplopend naar € 120.000 in 2022.
- Digitalisering, dienstverlening op niveau houden gedurende verandering, jaarlijks € 100.000 voor de periode 2018-2022.

Mutaties die nog niet in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen:

- Invulling ambitie implementatie strategie bodemdaling, € 100.000, structureel vanaf 2019
- Invulling ambitie baggeren en verbetering ecologisch beheer, € 150.000, structureel vanaf 2019
- De nominale loon- en prijsstijging bedraagt ongeveer € 500.000

Toelichting exploitatiebegroting: nieuw beleid

Mutaties die al in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen;

- Vervallen kosten voor het publieksvriendelijk ontsluiten van regelgeving in 2018 € 175.000 (50% programma Veiligheid en 50% programma Voldoende water).

PROGRAMMA 4 : OP EN OM HET WATER

1.1 OMSCHRIJVING VAN HET PROGRAMMA

De in het programma Op en Om het Water beschreven taken worden gerekend tot de kerntaken van het waterschap. Op veel van deze taakvelden zijn ook andere instanties en maatschappelijke organisaties actief. Voor AGV gaat het om nautisch- en vaarwegbeheer, beheer eigendommen, recreatief medegebruik van de wateren en waterkeringen, natuurbeheer en beheer van cultuurhistorische, landschappelijke en architectonische waarden.

1.2 DOELSTELLINGEN

Het vaarwater in het beheergebied van het waterschap wordt binnen de randvoorwaarden van het watersysteembeheer benut door beroeps- en recreatievaart en vormt een samenhangend netwerk van vaarwegen. (Recreatie)vaarders kunnen veilig en zonder onnodig oponthoud door het gebied varen. De vaarwegen zijn op de vereiste diepte.

Inwoners en bezoekers van het gebied van het waterschap ervaren de wateren, dijken, gemalen, sluizen en bruggen als een onlosmakelijk onderdeel van het landschap.

Er is aandacht voor ruimtelijke kwaliteit. De wijze waarop het waterschap omgaat met recreatie, landschap en cultuurhistorie dragen bij aan de herkenbaarheid van het waterschap als zelfstandige, omgevingsbewuste overheid.

De waterrijke landschappen rond de stedelijke gebieden zijn goed ontsloten voor langzaam verkeer en wandelaars. Dit is tot stand gekomen in goede samenwerking met de provincies, de gemeenten, het bedrijfsleven, belangenorganisaties en particulieren.

De belevingswaarde van het water wordt versterkt door onder meer het zorgen voor zwemwaterkwaliteit op zwemlocaties, de zorg voor recreatie, landschap en cultuurhistorie en het verzorgen van natuurvriendelijke oevers en hierbij rekening houden met fauna.

AGV reguleert de nautische belangen en het vaarwegbeheer: vlot en veilig vaarverkeer in de vaarwateren wordt bevorderd en schade aan de oevers door te snel varen wordt voorkomen. Een vaarweg is een watergang waarvan het beheerprofiel voldoet aan de vaarwegprofielen die voor de betreffende watergang gelden en volledig voldoet aan alle, daarbij behorende nautische, veiligheidseisen.

1.3 BEOOGDE EFFECTEN

AGV creëert water om van te genieten door vooral de belevingswaarde te verhogen. De vaarweg voldoet aan de vereiste toestand en het vaarwegverkeer verloopt voldoende vlot en veilig.

1.4 WIJZE WAAROP ER NAAR WORDT GESTREEFD DIE EFFECTEN TE BEREIKEN

Op de volgende wijze wordt invulling gegeven aan Nautisch- en vaarwegbeheer/recreatie:

- Er kan veilig en vlot gevaren worden.
- Er is duidelijkheid over de wenselijkheid en de haalbaarheid van uitvoering en verantwoordelijkheid voor het vaarweg- en nautisch beheer bij één organisatie, het waterschap.
- In regionale vaarwegen en vaarwateren onder BRTN-niveau (BRTN = Beleidsvisie Recreatietoervaartnet) waar het waterschap nautisch beheerder is, zijn waar nodig wachtplaatsen bij bruggen en sluizen, in overleg met de betreffende beheerders, ingericht.

- AGV bevordert de toename van de recreatievaart en de verbetering van gebruiksmogelijkheden wanneer daarnaast ook ecologie, natuur, cultuurhistorie, landschap of stadsschoon kunnen gedijen.
- Het op orde houden van de doorvaarddiepte (en het op diepte houden van watergangen in het algemeen). AGV voert een robuust meerjarenplan baggeren uit.

Vergunningverlening

AGV behandelt meldingen en vergunningaanvragen voor activiteiten/werkzaamheden op en rond het water. AGV geeft adviezen aan gemeenten over de Waterwet aspecten en nautische wet- en regelgeving bij aanvragen voor omgevingsvergunningen, die via het omgevingsloket Wabo (OLO) worden doorgestuurd aan AGV.

Toezicht en handhaving

Het waterschap voert het nautisch vaarwegbeheer uit en draagt zorg voor de veilige, vlotte en doelmatige afwikkeling van het scheepvaartverkeer door het doen naleven van verkeersbesluiten en de regels uit het Binnenvaartpolitie-reglement (BPR).

De toezichthouders zijn zichtbaar aanwezig op de vaarwegen van AGV en in voorkomende gevallen wordt handhavend opgetreden tegen overtredingen van de maximum vaarsnelheid en overtredingen van de Keur van AGV.

Uitwerking bestuursakkoord

Voor het realiseren van het programmapunt "Stimuleren van gebruik van elektrisch aangedreven boten" is een bedrag van totaal € 100.000 opgenomen, gespreid over 2016 t/m 2019. In 2018 is besloten € 50.000,- bij te dragen aan de ontwikkeling van accuwisselstations. Hierbij wordt samengewerkt met de stichting elektrisch varen, kennisinstellingen en marktpartijen. In 2019 zal o.a. een event plaatsvinden waarbij aan een breder publiek het elektrisch varen onder de aandacht wordt gebracht.

1.5 INDICATOREN

De achtergronden van de indicatoren zijn beschreven in het Waterbeheerplan 2016-2021. In deze begroting zijn de indicatoren uit het WBP vertaald naar doelen en prestaties voor het jaar 2019.

Onderwerp	Indicator	Omvang	Situatie 1 jan 2019	Prestatie 2019	Situatie 31 dec 2019	Norm 2019
Waterplannen	Aantal plannen waarin aantoonbaar rekening is gehouden met Recreatief medegebruik en Cultuurhistorie	Variërend per jaar	Niet van toepassing	100% van vastgestelde wgp en dvp	100% van vastgestelde wgp en dvp	100%

2. INVESTERINGEN

Meerjaren InvesteringsPlan (MIP)						
Programma Op en Om het Water						
Bedragen x € 1.000	categorie	2019	2020	2021	2022	2023
- Loosdrechtse plassen	C	1.000	1.000	0	0	0
- Brugbediening op afstand	B	1.000	750			
Totaal		2.000	1.750	0	0	0

Loosdrechtse Plassen

Voor de Loosdrechtse Plassen spelen diverse opgaven en initiatieven om het gebied op zowel natuurwaarden (Natura 2000, KRW) als recreatiemogelijkheden (vooral vaarsport) te versterken. AGV draagt actief bij aan een integraal maatregelpakket om knelpunten voor recreatie, natuur en water(kwaliteit) op te lossen. De provincie Noord-Holland trekt dit proces en naast AGV zijn ook gemeente Wijdemeren, Natuurmonumenten en vertegenwoordigers vanuit de watersport/recreatiesector en ondernemers vertegenwoordigd.

Brugbediening op afstand

De Grote Zeesluis te Muiden wordt buiten het vaarseizoen in 2019 aangesloten op de bediencentrale op het hoofdkantoor van AGV en Waternet.

3. EXPLOITATIE

Recreatief medegebruik en cultuurhistorie

Het waterschap zet conform het Koersdocument Recreatie meer in op ontwikkeling van water gerelateerde recreatie. AGV blijft kansen verkennen om de verbinding te leggen tussen stad en platteland. AGV faciliteert als partner bij initiatieven van derden zoals het Masterplan Oostelijke Vechtplassen), Initiatief Hollandse plassen, Oude Hollandse Waterlinie en de motie Buiten de gebaande Grachten.

In al het werk wordt continu gezocht naar mogelijkheden om de recreatie te versterken. Daarmee zal de waterbewustheid toenemen. Kansen om eigen vastgoed in te zetten voor bijvoorbeeld educatieve doelen en recreatief medegebruik worden benut. Het gebruik van water zoals zwemmen (AGV sponsort Kids City Swim), recreatievaart en beleving van en naar het water wordt waar mogelijk versterkt.

In voorgaande jaren werd dit budget niet volledig uitgeput. Hieruit volgt dat er ruimte is voor een incidentele besparing in 2019 van € 150.000. Uitputting hangt echter samen met het aantal en de realisatie van subsidieprojecten van derden.

Onderhoud bruggen en sluizen

Het regulier onderhoud aan bruggen en sluizen wordt uitgevoerd conform het onderhoudsprogramma.

Beheer en onderhoud vaarwegen

Op grond van de Waterwet en de provinciale verordening is AGV aangewezen als vaarwegbeheerder voor de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht. Er zijn afspraken gemaakt over onderhoud vaarwegen en het nautisch beheer.

Programma Op en om het water	Jaar-rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Meerjarenbegroting			
				2020	2021	2022	2023
Exploitantiebegroting (x €1.000)							
Bestaand beleid:							
-kapitaallasten activa in gebruik	616	590	604	590	576	561	541
-taakkosten	939	1.459	1.384	1.534	1.534	1.534	1.534
Nieuw beleid:							
-kapitaallasten MIP		0	0	81	141	138	135
-nieuw beleid bestuursakkoord		30	28	61	118	116	113
-efficiency		0	-1	-1	-1	-1	-1
-temporiseren investeringen		0	0	0	0	0	0
	1.555	2.079	2.014	2.265	2.368	2.347	2.322

Toelichting exploitatiebegroting; bestaand beleid

Kapitaallasten

Dit betreffen de lasten van de in exploitatie genomen investeringen. Enerzijds nemen de kapitaallasten jaarlijks af, vanwege afschrijving op de boekwaarden. Anderzijds nemen de kapitaallasten toe vanwege de in 2018 tot uitvoering komende investeringswerken.

Taakkosten

Mutaties die nog niet eerder in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen:

- Incidentele besparing op budget 2019 voor recreatie en cultuurhistorie € 150.000
- De nominale loon- en prijsstijging bedraagt ongeveer € 80.000

Mutaties die al in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen:

Nieuw beleid bestuursakkoord:

- Het plaatsen van elektrische oplaadpunten € 100.000, gespreid over 2016 t/m 2019.

PROGRAMMA 5 : DRAAGVLAK

1.1 OMSCHRIJVING VAN HET PROGRAMMA

Het implementeren van wet- en regelgeving, opstellen en actueel houden van eigen regels, het opleggen van aanslagen en het afhandelen van verzoeken, bezwaar- en beroepsprocedures en daarnaast debiteurenbeheer, kwijtschelding en (dwang)invorderingsmaatregelen; dit alles op het gebied van waterschapsbelastingen.

1.2 DOELSTELLINGEN

Het realiseren van de geraamde opbrengsten van de waterschapsbelastingen voor AGV. Het betreft de belastingopbrengsten van de zuiveringsheffing, de verontreinigingsheffing en de watersysteemheffing.

1.3 BEOOGDE EFFECTEN

- Een juiste, volledige en tijdige aanslagoplegging, inclusief de afhandeling van verzoek-, bezwaar- en beroepschriften.
- Een juiste, volledige en tijdige inning van de waterschapsbelastingen.
- Een juiste, volledige en tijdige behandeling van verzoeken om kwijtschelding.

1.4 WIJZE WAAROP ER NAAR WORDT GESTREEFD DIE EFFECTEN TE BEREIKEN

De doelstellingen worden bereikt door het juist, tijdig en volledig opleggen van belastingaanslagen en het effectief innen en invorderen van deze aanslagen tegen zo laag mogelijke (maatschappelijke) kosten.

1.5 INDICATOREN

Indicator	Indicatornormen	Toelichting
Openstaande debiteurenposten	Jaarlijks per december staat maximaal 4,5% open van het bedrag aan opgelegde en vervallen aanslagen in het voorgaande jaar.	N.V.T

2. EXPLOITATIE

Digitalisering

Grootschalige inzet op digitalisering moet ertoe leiden dat in 2019 80% van de in- en uitgaande klantcontacten online en geautomatiseerd wordt afgehandeld. Voor de overige 20% wordt ingezet op offline dienstverlening van hoge kwaliteit. De heffing en invordering van belastingen speelt in dit programma een belangrijke rol.

De belangrijkste poststromen en processen met betrekking tot de waterschapsbelastingen zijn gedigitaliseerd, waarbij deze tevens geheel of gedeeltelijk zijn geautomatiseerd. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een eigen online selfserviceportaal in combinatie met de Berichtenbox van MijnOverheid. Naar verwachting zal in 2019 door een goede aanpak van huidige papieren processtromen een groot deel van alle in- en uitgaande belastingpost op digitale wijze verzonden worden. Daarbij moet aangetekend worden dat er wel enige afhankelijkheid bestaat van landelijke ontwikkelingen.

In 2019 en in de jaren daarna zullen daarnaast aanvullende processen worden gedigitaliseerd en doorontwikkeld, op een wijze die zoveel mogelijk aansluit bij wat mensen verwachten van een modern, klantvriendelijk en efficiënt waterschap. De focus ligt hierbij op de procesverbeteringen. Hiermee wordt gestreefd naar minder directe contacten via zowel de front- als de backoffice. Voor de contacten die er blijven wordt ingezet op excellente dienstverlening.

Door de landelijke basisregistraties verder te integreren in de belastingprocessen wordt de datakwaliteit verhoogd.

Vanaf 2021 wordt verwacht dat de digitalisering en daarmee samenhangende efficiëntiewinsten financieel zichtbaar worden in de vorm van lagere kosten op belastingprocessen. Wel zal de komende jaren veel aandacht moeten worden besteed aan betere beveiliging van onze softwaresystemen en online omgevingen en het voldoen aan de toenemende eisen die nieuwe wetgeving en internationale standaarden aan digitale dienstverlening stellen.

Perceptiekosten

Voor de periode 2019-2020 wordt een verlaging van de perceptiekosten met € 0,26 miljoen voorzien. Daarvan wordt € 133.000 begroot in 2019. Op langere termijn, vanaf 2021, worden verdere besparingen voorzien, vooral als gevolg van de verdergaande digitalisering. Dit zal eerst nog wel extra kosten met zich meebrengen.

Met ingang van 1 januari 2019 wordt het kwijtscheldingsbeleid verruimd. Het wordt ook voor kleine ondernemers mogelijk gemaakt om kwijtschelding aan te vragen. Tevens worden de kosten van kinderopvang in de berekeningen meegenomen. Zoals bij de vaststelling van het nieuwe kwijtscheldingsbeleid in juni 2018 is aangegeven, zullen de uitvoeringskosten van kwijtschelding hierdoor stijgen met in totaal € 350.000.

Daarnaast zijn de budgetten voor de inkoop van data van derden, bankkosten en automatiseringskosten, ondanks de toegepaste inflatiecorrecties, niet meer toereikend. Door een hogere opbrengst aan invorderingskosten en een besparing op de druk- en portokosten is per saldo nog een beperkt aanvullend budget nodig van € 100.000.

Kostentoedelingsverordening 2019

Op 1 januari 2019 moet er een herziene Kostentoedelingsverordening zijn vastgesteld en van kracht worden. De voorstellen voor de aanpassing van het belastingstelsel hebben dan nog niet tot nieuwe regelgeving geleid. De Kostentoedelingsverordening 2019 is daarom gebaseerd op de bestaande regelgeving.

Op het moment van schrijven van deze tekst heeft het Dagelijks bestuur de concept-verordening vastgesteld voor terinzagelegging en voor besluitvorming door het Algemeen bestuur op 11 oktober 2018. De Kostentoedelingsverordening 2019 vormt de grondslag voor de tarieven en inkomsten van de watersysteemheffing.

Programma Draagvlak	Jaar-rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Meerjarenbegroting			
				2020	2021	2022	2023
Exploitatiebegroting (x €1.000)							
<u>Bestaand beleid:</u>							
-kapitaallasten activa in gebruik	0	0	0	0	0	0	0
-taakkosten	10.855	11.317	12.044	11.910	11.860	11.678	11.457
<u>Nieuw beleid:</u>							
-kapitaallasten MIP		0	0	0	0	0	0
-nieuw beleid bestuursakkoord		0	350	350	350	350	350
-efficiency		0	-6	-6	-6	-6	-6
-temporiseren investeringen		0	0	0	0	0	0
	10.855	11.317	12.388	12.254	12.204	12.022	11.801

Toelichting exploitatiebegroting; bestaand beleid

Taakkosten

Mutaties die in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen:

- Besparing op perceptiekosten in de periode 2018-2020 voor in totaal € 400.000.
- Extra inspanning front- en back-office door uitbreiding aantal AGV-klanten. Structureel € 100.000 hogere kosten.
- Call verkeer neemt minder af dan verwacht. Structureel € 100.000 extra kosten
- Doorberekening kosten Digid en Mijnoverheid. Structurele extra kosten € 220.000
- Realisatie van de eerste besparingen digitalisering, vanaf 2021.

Mutatie die nog niet in een (meerjarenraming van de) begroting was opgenomen:

- Hogere perceptiekosten, uitvoering bestuursbesluit aanpassing kwijtscheldingsbeleid € 350.000, structureel vanaf 2019
- Hogere perceptiekosten door stijging van kosten voor inkoop data van derden, bankkosten en automatiseringskosten € 100.000, structureel vanaf 2019
- De nominale loon- en prijsstijging bedraagt ongeveer € 340.000

PROGRAMMA 6 : ALGEMEEN

1.1 OMSCHRIJVING VAN HET PROGRAMMA

Onder dit programma valt het beleidsveld 'Bestuur en externe communicatie'. In dit programma zijn alle activiteiten ondergebracht gericht op het besturen van het waterschap, waaronder de bestuursondersteuning én de extern gerichte communicatie-activiteiten van het waterschap. Het Programma Waterbewust geeft richting en focus aan de corporate communicatie én kent eigen (communicatie) campagnes en activiteiten.

1.2 DOELSTELLINGEN

Het vergroten van het waterbewustzijn ziet het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) als een essentiële voorwaarde voor het creëren van een duurzame toekomst. Het waterschap opereert vanuit de kernwaarden: veilig, schoon, mooi, zuinig en bedrijvig.

De uitdaging om het waterbewustzijn van burgers, bedrijven en overheden te versterken en het draagvlak vergroten, vraagt om een zelfbewust waterschap dat herkend wordt en waar de maatschappelijke en bestuurlijke relevantie van erkend wordt. Kernelementen van onze bestuurscultuur zijn daarom: zichtbaar, toegankelijk, verantwoordelijk en verbindend.

1.3 BEOOGDE EFFECTEN

Meer waterbewustzijn zal leiden tot nieuwe kansen en waardencreatie voor inwoners, agrariërs, bedrijven en recreanten. Kansen om te laten zien dat AGV voorop loopt op het terrein van innovatie en duurzaamheid zijn:

- het aanzienlijk verbeteren van het waterbewustzijn en de betrokkenheid van inwoners en bedrijven
- meer zichtbaarheid van het waterschap en van het bestuur en de bestuurders
- een eenduidig beeld over de verantwoordelijkheden van het waterschap AGV en Waternet
- transparantie over besluitvorming en het proces waarmee dit tot stand komt

1.4 WIJZE WAAROP ER NAAR WORDT GESTREEFD DIE EFFECTEN TE BEREIKEN

1.4.1 Algemeen

Alle communicatie-activiteiten van AGV zijn gericht op het verhogen van het waterbewustzijn bij de inwoners van het gebied. Deze communicatieboodschappen zijn aangescherpt na het doelgroepen onderzoek van 2017. Daaruit bleek dat de kerntaken een grote waardering krijgen van het publiek. In de communicatie is het daarom van belang altijd de relatie te leggen met de kerntaken, waarmee het draagvlak van het werk van het waterschap wordt vergroot. Of het nu gaat om klimaat, recreatie, innovatie, en ongeacht welk middel (persbericht, website, activatie, campagne, sponsoring).

Communicatie ondersteunt de diverse taken en activiteiten van het waterschap, brengt de bestuurlijke zaken onder de aandacht en zoekt media-aandacht voor besluiten en werkzaamheden van het waterschap. Ook de eigen communicatiekanalen worden daarvoor ingezet. Op deze manier wordt het bestuur gepositioneerd om de relevantie van het waterschap en de waarden van water uit te dragen. Via sponsoring van bijvoorbeeld Artis, NEMO en de Kids Swim, wordt een groot publiek bereikt en wordt ingezet op het vergroten van het relatienetwerk.

Ook de waterschapsverkiezingen geven volop mogelijkheden om het waterschap en de taken en opgaven, onder de aandacht te brengen. In 2019 zal daar veel inzet op worden gepleegd.

Met de uitrol van een nieuwe huisstijl is het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht sinds twee jaar zichtbaar op alle uitingen via het zogenoemde endorsed logo.

In het kader van het programma Waterbewust is extra aandacht voor educatie en het bereiken van jongeren. Daarvoor wordt onder andere de jongerenbestuurder ingezet. Ook het 'hoosbuienspel' dat is ontwikkeld, wordt vaak gebruikt.

1.4.2 Uitwerking bestuursakkoord

Voor het realiseren van het programma Waterbewust was voor 2019 geen budget voorzien. Bij de meerjarenbegroting is door het bestuur geconstateerd dat het goed is om voor 2019 € 100.000 beschikbaar te stellen. Dit budget is nodig om in de aanloop naar de verkiezingen nog een extra inzet te plegen het waterbewustzijn te vergroten. Het is aan het nieuwe bestuur na de verkiezingen van maart 2019 om opnieuw te bezien of het programma wordt gecontinueerd.

Te realiseren besparing binnen dit programma

Er is al veel efficiency gerealiseerd met de uitvoering van het Meerjarenplan Waternet 2012-2016. Vanaf 2017 is aanvullend hierop een taakstellende besparing op de apparaatskosten van Waternet opgenomen. In de periode 2017-2019 is een reductie van de apparaatskosten van Waternet met 3% (1% per jaar) het maximaal haalbare. Van de besparing komt 40% ten gunste van de AGV-taken en is bepaald op een totaalbedrag van € 1,5 miljoen, gespreid over 3 jaren. In de begroting voor 2019 is een besparing van in totaal € 540.000 verwerkt.

2. INVESTERINGEN

Meerjaren InvesteringsPlan (MIP)						
Programma Algemeen (Bestuur)						
Bedragen x € 1.000	categorie	2019	2020	2021	2022	2023
- Waterschapsverkiezingen	C	1.750	0	0	0	2.500
Totaal		1.750	0	0	0	2.500

3. EXPLOITATIE

Het programma Algemeen bestaat uit bestuurskosten (o.a. salarissen bestuur, voormalig bestuur, bureaunkosten, kapitaallasten verkiezingen, te verstrekken bijdragen en contributies en ambtelijke ondersteuning Waternet), kosten voor externe communicatie en diverse posten van algemene activiteiten, die niet passen binnen de voorgaande programma's, zie onderstaande posten.

De grootste posten (taakkosten) zijn:

-Dotatie aan reserve "Te dekken exploitatie saldo"	€ 3,9 miljoen
-Centrale ondersteuning/direct toe te rekenen kosten aan Bestuur en Externe Communicatie	€ 4,4 miljoen
-Salariskosten (voormalig) bestuur	€ 1,1 miljoen
-Bijdrage Stowa	€ 0,6 miljoen
-Contributie Unie van Waterschappen	€ 0,5 miljoen
-Bijdrage Wereld Waternet	€ 0,4 miljoen
-Public Affairs	€ 0,3 miljoen

In de Meerjarenbegroting 2019-2023 is € 280.000 opgenomen voor formatie ter versterking van de digitale communicatie. Door de digitalisering is de communicatie veranderd. Dat geldt dus ook voor de communicatie van het waterschap. Er is een verschuiving naar veel meer digitale content. Niet alleen op de website, maar ook (vaarwater) apps en de sociale media maken daar deel van uit. Alle dienstverleningsprocessen die worden gedigitaliseerd (denk aan betalen belasting, verhuizen) moeten worden voorzien van de juiste begeleidende teksten en of beeld.

De nieuwe digitale media maken het ook mogelijk om het gebruik te monitoren en de communicatie aan te passen op de gebruikerservaring. Zo is de belastingaanslag gewijzigd op basis van klantonderzoek. De vereisten aan digitale content worden ook steeds groter. Behalve dat doelgroepen hoge verwachtingen hebben over digitale mogelijkheden en zo bediend willen worden, zijn er ook bepalingen vanuit de webrichtlijnen van de Rijksoverheid waar de digitale communicatie van het waterschap aan moet voldoen. Alle tekst moet bijvoorbeeld op B1-niveau worden aangeboden. En om de communicatie van het waterschap goed vindbaar te maken via zoekmachines, moeten teksten daarop ook specifiek worden aangepast.

Aanwezigheid binnen de digitale wereld is een vereiste om het publiek en specifieke groepen te kunnen bereiken. Content en het zelf maken van digitale content is de afgelopen jaren steeds belangrijker geworden. Dit biedt ook steeds meer kansen. Denk bijvoorbeeld aan de mogelijkheid, die wordt ontwikkeld, voor bewoners om digitaal in te spreken. Ook de digitale ontsluiting van informatie over het waterschap en zijn taken in de directe omgeving van bewoners (waterkwaliteit, waterpeil, dijkprojecten, maatregelen tijdens de recente droogte op interactieve kaarten) is mogelijk en is beschikbaar via de website. Dit is een goede manier om voor het publiek inzichtelijk te maken wat het waterschap doet en daarnaast het waterbewustzijn en betrokkenheid bij het werk van het waterschap te vergroten. De ambitie van het bestuur is het om optimaal gebruik te maken van deze digitale mogelijkheden om te communiceren met doelgroepen.

In 2017 heeft het Algemeen bestuur budget beschikbaar gesteld voor het inrichten van een public affairs functie binnen Waternet. Proactief en stelselmatig bouwen aan een relatie met de omgeving met als doel het realiseren van eigen en gezamenlijke ambities, zo luidt de opdracht. Eind 2018 zal het personeel dat is geworven voor deze nieuwe functie van start gaan om in 2019 een programma op te zetten waarin prioritaire thema's voor komende periode worden uitgebouwd: Waterbewust, Klimaatadaptatie en Energie en Grondstoffen.

Tijdens de vergadering van het Algemeen bestuur van 5 juli 2018 heeft het Dagelijks bestuur in een notitie aangegeven begrotingsruimte te zien om voor 2019 € 100.000 ter beschikking te stellen, zodat het programma Waterbewust voortgezet kan worden. Met de verkiezingen voor de deur zal het budget worden ingezet om jongeren te betrekken bij de waterschapsverkiezingen, zal een extra impuls worden gegeven aan educatie en zal daar waar de mogelijkheid bestaat om het waterbewustzijn te vergroten extra budget worden gebruikt om de zichtbaarheid van die activiteiten te vergroten.

De ervaring uit 2015 leert dat in het jaar van de verkiezingen minder uitgegeven wordt op de post bestuurskosten, gezien het beperktere aantal reguliere vergaderingen in een verkiezingsjaar, daarom een incidentele besparing van € 100.000. Bijzondere kosten in verband met de bestuurswissel zijn al begroot in het project waterschapsverkiezingen.

Programma Algemeen	Jaar-rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Meerjarenbegroting			
				2020	2021	2022	2023
Exploatiebegroting (x €1.000)							
<u>Bestaand beleid:</u>							
-kapitaallasten activa in gebruik	685	664	769	204	198	193	0
-taakkosten	11.619	12.435	13.003	10.351	9.169	9.169	9.169
<u>Nieuw beleid:</u>							
-kapitaallasten MIP		0	0	415	404	393	383
-nieuw beleid bestuursakkoord		0	-100	-100	-100	-100	-100
-efficiency		0	-8	-8	-8	-8	-8
-temporiseren investeringen		0	0	0	0	0	0
	12.304	13.099	13.664	10.862	9.664	9.647	9.444

Toelichting exploitatiebegroting: bestaand beleid

Kapitaallasten

Dit betreffen de lasten van de in exploitatie genomen investeringen. Enerzijds nemen de kapitaallasten jaarlijks af, vanwege afschrijving op de boekwaarden. Anderzijds nemen de kapitaallasten toe vanwege de in 2018 opgenomen investeringen voor de waterschapsverkiezingen.

Taakkosten

Mutaties die al in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen:

- In verband met de waterschapsverkiezingen in 2019 is een stelpost van € 140.000 voor wachtgeld DB-leden en pensioenpremie voor nieuwe DB-leden opgenomen
- Vrijval in 2020 van een deel (€ 2,6 miljoen) van de totale jaarlijkse dotatie aan de reserve “Te dekken exploitatiesaldo”. In 2021 vervalt het andere deel (€ 1,3 miljoen)
- Vervallen kosten voor vergroten Waterbewustzijn € 200.000
- Verandering communicatiefunctie, actiever beheer website. Kosten jaarlijks € 280.000

Mutaties die nog niet in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen:

- Ambitie voortzetten Waterbewustzijn € 100.000 voor 2019
- Incidentele besparing van € 100.000 op de bestuurskosten in 2019
- De nominale loon- en prijsstijging bedraagt ongeveer € 250.000

PROGRAMMA 7 : DUURZAAMHEID

1.1 OMSCHRIJVING VAN HET PROGRAMMA

AGV heeft niet alleen de ambitie om energieneutraal te worden, maar wil tevens toekomstbestendig en duurzaam zijn. De kernelementen die daarom bij dit programma horen zijn:

- Energie besparing;
- Waterschap als energiefabriek;
- Duurzaam (bv brakke kwel);
- Terugwinnen van grondstoffen en energie uit (afval)water.

Uitgangspunt van dit programma is dat de projecten niet alleen bijdragen aan de duurzaamheidsdoelstelling van AGV, maar ook een positieve business case hebben.

1.2 DOELSTELLINGEN

Door het uitvoeren van dit duurzaamheidsprogramma streeft AGV naar het realiseren van haar duurzaamheidsambities. Ook wordt er op deze wijze invulling gegeven aan de afspraken gemaakt in bijvoorbeeld het Nationaal Klimaatakkoord en de Meerjarenaafspraken energie-efficiency (MJA).

1.3 BEOOGDE EFFECTEN

AGV is in de kern van haar werk een duurzame organisatie.

1.4 WIJZE WAAROP ER NAAR WORDT GESTREEFD DIE EFFECTEN TE BEREIKEN

Energie besparing

- Realiseren van maatregelen die zijn vastgelegd in de Meerjarenaafspraken energie-efficiency; Hiermee wordt een energie besparing van minimaal 2% per jaar gerealiseerd;
- Het verder verduurzamen van de inkoop;
- Het continu monitoren en optimaliseren van het elektriciteit- en gasverbruik.

Waterschap als energiefabriek

- Het opwekken van energie uit biogas, bijvoorbeeld door de productie van groengas, waarbij de meest (energie-)efficiënte route wordt gekozen;
- Het maximaliseren van de biogasproductie door optimalisatie in de processen,
- Het opwekken van duurzame energie voor eigen gebruik;
- Het verkennen van kansen voor de levering van warmte of koude uit (afval)water.

Terugwinnen van grondstoffen en energie uit (afval)water

- Actief deelnemen aan het landelijke waterschaps-initiatief van de Energie- & Grondstoffenfabriek (<http://efgf.nl/>);
- Het inzetten van (eigen)biomassastromen voor de productie van bio-composieten;
- Het terugwinnen van fosfaat, in de vorm van struviet, verder optimaliseren;
- Het terugwinnen van CO₂, dat vrijkomt bij de productie van groengas;
- Actief deelnemen aan (inter)nationale platforms zoals de Water Research Foundation.

De waardevermeerdering van (afval)waterreststromen wordt onderzocht op technische en economische realiseerbaarheid en de impact qua CO₂-emissie. Bij investeringen worden de

mogelijkheden tot het verder sluiten van kringlopen en het besparen van energie als belangrijke criteria meegewogen.

1.5 INDICATOREN

Indicator	Indicatornormen	Toelichting
Nationaal Klimaatakkoord	Met de Klimaatmonitor Waterschappen, legt AGV verantwoording af over de voortgang van de gemaakte afspraken in het Klimaatakkoord.	De waterschapssector heeft de ambitie een zichtbare bijdrage te leveren aan de nationale doelstellingen voor broeikasgassen en energie. Daarom hebben zij in 2010 een Klimaatakkoord gesloten met het Rijk waarin vier scherpe ambities zijn vastgelegd, die verder gaan dan die van het Rijk: <ul style="list-style-type: none"> - 30% energie-efficiënter en zuiniger werken tussen 2005 en 2020; - 40% zelfvoorzienend door eigen duurzame energieproductie in 2020; - 30% minder uitstoot van broeikasgas tussen 1990 en 2020; - 100% duurzame inkoop.
Duurzaam inkopen	De acties vanuit de door Waternet ondertekende Green Deal Circulair Inkopen worden uitgevoerd.	<ul style="list-style-type: none"> - De initiatiefnemers stellen de opgedane kennis en ervaring breed beschikbaar ter bevordering van circulair inkopen in Nederland; - De integratie van circulair inkopen in de inkoopprocessen, -beleid en –strategie wordt verder vormgegeven.
Energiebesparing (gemiddeld 2% per jaar)	Een goedgekeurd Energie Efficiency programma (EEP) 2017 – 2020 door het bevoegd gezag en de voorgenomen (zekere) maatregelen die moeten leiden tot energiebesparing van 2% per jaar uitgevoerd.	Conform de voorgenomen activiteiten uit het EEP 2017 t/m 2020 en de aangepaste definitie van energie efficiency zoals in de Meerjaren-afspraken energiebesparing (MJA-3 programma; tot 2020).

Teruggewonnen grondstoffen prognose:			Jaar: 2019
Biogas (rwzi West)	12.500.000	Nm3	€ 375.000
Struviet	400.000	kg	€ 20.000
Cellulose	290.000	kg	€ -15.950
Groengas	1.950.000	Nm3	€ 585.000
Opgewekte energie:			
Zonne-energie	3.592	MWh	€ 251.440
WKK (niet AEB)	2.500	MWh	€ 175.000

PROGRAMMA 8 : BELASTINGOPBRENGSTEN

In dit programma wordt kort ingegaan op de lasten en opbrengsten die leiden tot de bepaling van de tarieven voor 2019.

De begroting is te splitsen in lasten en opbrengsten. Met inzet van de tariefegalisatiereserves zijn de lasten en baten in evenwicht, waarmee een kostendekkende begroting ontstaat. De lasten minus de baten, exclusief de opbrengst waterschapsbelastingen én de mutaties in de tariefegalisatiereserves, geven de netto lasten die door de belastingopbrengsten moeten worden gedekt.

Lasten AGV

De lasten van AGV bestaan ten eerste uit de directe lasten van AGV zelf, zoals kapitaallasten van de AGV-activa en kosten van bestuur. Daarnaast zijn er de uitvoeringskosten van Waternet. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar 4.2.

De netto kosten moeten samen met de geschatte inkomstenderving wegens kwijschelding en oninbaar worden goedge maakt door de opbrengsten uit de op te leggen waterschapsbelastingen. De opbrengst van de verontreinigingsheffing komt ten gunste van het watersysteembeheer.

Onderstaande tabel geeft de verdeling van de kosten weer, alsmede het bedrag aan op te leggen tarieven.

Begroting 2019 per kostendrager en dekking (bedragen x €1.000)	Zuiverings- beheer	Water- systeem- beheer	Totaal
Netto kosten van de programma's	84.358	104.104	188.462
Kwijschelding	7.587	7.776	15.363
Oninbaar	1.215	1.243	2.458
Niet te versturen kleine aanslagen		129	129
Opbrengst Verontreinigingsheffing ten gunste van watersysteembeheer		-953	-953
Bruto kosten te dekken door belastingopbrengsten	93.160	112.299	205.459
Dekkingsmiddelen:			
Bruto op te leggen Zuiveringsheffing	91.244		91.244
Bruto op te leggen Watersysteemheffing		109.079	109.079
Onttrekking uit tariefegalisatiereserves	1.916	3.220	5.137
Totaal dekkingsmiddelen	93.160	112.299	205.459

Tarieven AGV

De tarieven worden jaarlijks vastgesteld. Deze worden bepaald aan de hand van de meerjarige tariefprognose (5 jaar) voor zowel de zuiveringsheffing als de watersysteemheffing, die afzonderlijk worden opgesteld. Het tarief van de verontreinigingsheffing is gelijk aan het tarief van de zuiveringsheffing.

Het begrotingsvolume 2019 en het verwachte meerjarenverloop van de kosten tot en met 2023 vormen de basis voor de tariefbepaling. Deze kosten worden afgezet tegen de draagvlakken, waarvoor ook de meerjarenontwikkeling is ingeschat.

Bij de meerjarige tariefprognose worden de beschikbare tariefegalisatiereserves van de 2 heffingen betrokken. In principe worden deze reserves voortschrijdend voor een termijn van 5 jaar volledig ingezet. Binnen de periode van 5 jaar moet er een volledige kostendekking zijn.

Opbrengsten AGV

Zuiverings- en verontreinigingsheffing 2019

Het tarief van de zuiverings- en verontreinigingsheffing stijgt in 2019 van € 53,18 naar € 54,00 per vervuilingseenheid. Met de inzet van de tariefegaliseringsreserve is het volgens de prognose mogelijk het tarief in de jaren daarna te laten dalen met 0,3% (exclusief inflatie).

Watersysteemheffing 2019

De stijging van de watersysteemheffing komt in 2019 uit op 3,6%. De jaren daarna is de stijging 1,8% (exclusief inflatie).

Voor 2019 komen de tarieven voor de diverse categorieën uit op:

Tarief 2019		
Tarief per eenheid /Categorie:	prognose 2019	Mutatie tov 2018
Ingezetenen	€ 112,58	2,3%
Gebouwd	0,013450%	-8,1%
Natuur	€ 2,10	7,1%
Overig: ongebouwd wegen	€ 100,59 € 201,18	10,2% 10,2%

Met behulp van de tarieven, en eventuele inzet van de egaliseringsreserves, zijn de lasten en opbrengsten van AGV met elkaar in evenwicht voor 2019.

Onderstaande tabellen geven een overzicht van de lasten en opbrengsten voor 2019.

LASTEN (x €1.000)		Begroting 2019	OPBRENGSTEN (x €1.000)		Begroting 2019
1.1	Externe rentelasten	23.612	1.1	Externe rentebaten	
1.2	Interne rentelasten	0	1.2	Interne rentebaten	0
1.3	Afschrijving van activa	46.600			
	Totaal kapitaallasten	70.212	1.3	Dividenden en bonusuitkeringen	0
2.1/2.2	Salarissen huidig personeel en bestuurders (incl premies)	892	3.1	Verkoop van grond	0
2.4	Overige personeelslasten	170	3.2	Verkoop van duurzame goederen	0
2.5	Personeel van derden	0	3.4	Opbrengst uit grond en water	1.535
2.6	Uitkeringen voormalig personeel en bestuurders	314	3.5	Huuropbrengst uit overige eigendommen	155
			3.6	Diensten voor derden	
3.2	Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	329	4.1	Bijdragen van overheden	0
3.4	Huren en rechten	0			
3.10	-Overige diensten door derden	10.651	5.1	Opbrengsten Watersysteemheffing, gebouwd	36.998
	-Toerekening kosten Waternet	103.577	5.2	Opbrengsten Watersysteemheffing, ingezetenen	58.315
			5.3	Opbrengsten Watersysteemheffing, ongebouwd	4.593
4.2	Bijdragen aan overigen	440	5.4	Opbrengsten Watersysteemheffing, natuur	27
			5.5	Opbrengst Verontreinigingsheffing	953
5.1	Te verrekenen kosten met fonds "Saneren Vecht"	0	5.6	Opbrengst Zuiveringsheffing, bedrijven	21.254
5.1	Toevoegingen aan voorzieningen	0	5.7	Opbrengst Zuiveringsheffing, huishoudens	61.187
5.2	Onvoorzien	0			
			6.1	Onttrekkingen aan fonds "Saneren Vecht"	0
Totaal exploitatie		186.585	6.1	Onttrekkingen aan Algemene reserve	0
			6.2	Geactiveerde lasten	365
5.1	Toevoegingen aan reserves:		Totaal		185.381
-Toevoeging rente aan reserves		0			
-Toevoeging aan reserves		3.934			
<u>Sluitregel: voordelig exploitatiesaldo te muteren in:</u>			<u>Sluitregel: nadelig exploitatiesaldo te muteren in:</u>		
-Tariefegaliseringsreserve Watersysteemheffing		0	-Tariefegaliseringsreserve Watersysteemheffing		3.220
-Tariefegaliseringsreserve Zuiveringsheffing		0	-Tariefegaliseringsreserve Zuiveringsheffing		1.916
-Versneld afschrijven geactiveerde bijdrage HWBP		0	-Reserve "Te dekken exploitatiesaldo"		0
-Reserve "Te dekken exploitatiesaldo"		0			
TOTAAL LASTEN		190.518	TOTAAL OPBRENGSTEN		190.518

3 Begroting 2019

3.1 Gecomprimeerde begroting naar programma's en beknopte meerjarenraming

Financieel moeten de waterschappen de kosten verantwoorden op de voorgeschreven beleidsproducten. Hiervan is in bijlage 7 een overzicht gegeven voor 2019. De meerjarencijfers hiervan staan in bijlage 10. De begroting per programma is in het vorige hoofdstuk uiteengezet. Een samenvatting hiervan levert het volgende overzicht op.

3.1.1 Samenvatting netto kosten

In onderstaande tabellen is het gunstige resultaat van 2017 terug te zien in de cijfers in de kolom jaarrekening 2017.

Exploitatiekosten per programma (x€1.000)	Jaar- rekening 2017	Begroting	
		2018	2019
Veiligheid	33.131	36.525	39.525
Schoon water	86.367	87.950	89.887
Voldoende water	28.298	30.315	30.984
Op en om het water	1.555	2.079	2.014
Draagvlak	10.855	11.317	12.388
Algemeen	12.304	13.099	13.664
Totaal	172.510	181.285	188.462

TOTAAL Exploitatiebegroting (x€1.000)	Jaar- rekening 2017	Begroting	
		2018	2019
<u>Bestaand beleid</u>			
-kapitaallasten activa in gebruik	66.438	67.848	70.019
-taakkosten	106.072	113.407	118.981
<u>Nieuw beleid</u>			
-kapitaallasten MIP		0	0
-nieuw beleid bestuursakkoord		30	453
-efficiency		0	-790
-temporisering investeringen		0	-200
Totaal	172.510	181.285	188.462

De kapitaallasten onder bestaand beleid betreffen de in exploitatie genomen investeringen. Enerzijds nemen de kapitaallasten jaarlijks af, vanwege afschrijving op de boekwaarden. Anderzijds nemen de kapitaallasten toe vanwege de in 2018 tot uitvoering komende investeringswerken.

De kapitaallasten van de nog uit te voeren investeringen gedurende de jaren 2019 en volgend, komen voor het eerst vanaf 2020 ten laste van de exploitatie.

In bijlage 8 is een tabel opgenomen van alle mutaties van het bestaand beleid in 2019 tot en met 2023. Hierin zijn tevens de besparingen vermeld. Bijlage 9 bevat het nieuwe beleid per jaar, inclusief de invulling van het bestuursakkoord.

3.1.2 Beknopte Meerjarenraming

Onderstaand overzicht is de samenvatting van de meerjarencijfers per programma. De begroting 2019 is in voorgaande hoofdstukken toegelicht. De meerjarencijfers voor 2020 tot en met 2023 zijn indicatief en worden niet vastgesteld met de begroting. De cijfers dienen als basis voor de tariefprognoses in meerjarig perspectief. Het verloop van de meerjarencijfers komt op hoofdlijnen overeen met MJB 2019-2023. Mutaties hierop zijn afzonderlijk toegelicht in hoofdstuk 5.1. en bevatten onder andere: invulling van het bestuursakkoord, uitwerking van de bestuurlijke ambities en actualiteiten.

MEERJARENAMING PER PROGRAMMA (x €1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Meerjarenraming			
			2020	2021	2022	2023
Veiligheid	36.525	39.525	42.456	41.300	41.613	42.221
Schoon water	87.950	89.887	92.229	93.005	91.449	91.206
Voldoende water	30.315	30.984	31.446	31.910	32.185	33.499
Op en om het Water	2.079	2.014	2.265	2.368	2.347	2.322
Draagvlak	11.317	12.388	12.254	12.204	12.022	11.801
Algemeen	13.099	13.664	10.862	9.664	9.647	9.444
Totaal	181.285	188.462	191.512	190.451	189.264	190.494

MEERJARENAMING (x €1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Meerjarenraming			
			2020	2021	2022	2023
Kapitaallasten bestaande investeringen	67.848	70.019	66.414	62.186	57.125	53.467
Kapitaallasten nieuwe investeringen	0	0	6.547	10.908	14.251	17.577
Taakkosten; bestaand beleid en onvermijdelijk	113.407	118.981	119.055	117.704	118.737	120.301
Taakkosten; nieuw beleid	30	453	386	443	-59	-62
Besparingen	0	-790	-690	-590	-590	-590
Extra voorstellen	0	-200	-200	-200	-200	-200
Totaal	181.285	188.462	191.512	190.451	189.264	190.494

De laatste tabel toont de ontwikkeling van een aantal belangrijke kostencomponenten, die voor 2020 tot en met 2023 ten opzichte van 2019 onderstaand op hoofdlijnen worden toegelicht.

Kapitaallasten bestaande investeringen

De tabel toont de daling van kapitaallasten van alle in exploitatie zijnde investeringen. Door afschrijving daalt de boekwaarde, waardoor de factor rente jaarlijks afneemt. Daarnaast vallen kapitaallasten vrij als activa volledig zijn afgeschreven.

Kapitaallasten nieuwe investeringen

In bijlage 6 van de begroting is een totaaloverzicht gegeven van de geplande investeringen tot en met 2023. In het hoofdstuk van het programmaplan is hierop een toelichting gegeven. Van deze nieuwe investeringen komen de kapitaallasten in principe het jaar volgend op de aankoop of bouw/aanleg ten laste van de exploitatie. Het verloop van deze kapitaallasten is meegenomen in de ramingen van de meerjarenbegroting 2020-2023.

Taakkosten bestaand beleid

Mutaties die al in de (meerjarenraming van de) vorige begroting waren opgenomen: Per taak hieronder de belangrijkste onderdelen:

Zuiveringsbeheer

- Bij een aantal rwzi's vindt een temporisering of verschuiving van de geplande investeringen in de tijd plaats;
- Vervallen exploitatiekosten rwzi Maarssen
- Kosten afvalwaterbehandeling door HDSR na opheffen rwzi Maarssen
- Nieuwe investeringen in rwzi's

- Hogere beheer- en uitvoeringskosten
- Programmeren vervangingsinvesteringen
- Vrijvallen dotatie aan de negatieve reserve 'te dekken exploitatiesaldo'

Watersysteem

- Planning en hoogte van de investeringen zijn beoordeeld en aangepast;
- Hogere investeringen Technische Systemen
- Aanpassing bijdrage HWBP

Overig

- De resultaten uit de jaarrekening 2017 zijn verwerkt
- Invoering Omgevingswet
- Doorberekening kosten Rijk voor berichtenbox en Mijnoverheid
- Actiever website beheer
- Toename aantal klanten

Mutaties die nog niet in de (meerjarenraming van de) vorige begroting waren opgenomen:

- Opbrengst grensoverschrijdend afvalwater
- Inkoop data van derden, bankkosten en automatiseringskosten
- Veranderd kwijtscheldingsbeleid
- Extra bestuurlijke ambities:
 - Bodemdaling
 - Energieneutraliteit
 - Baggeren en verbeteren ecologisch beheer
 - Waterbewust
- Incidentele besparingen 2019:
 - Recreatie en cultuurhistorie
 - Toetsingsbudget waterkeringen
 - Bestuurskosten
- De nominale loon- en prijsstijging 2018/2019
- Aanpassing omslagrente van 3 naar 2,9%

Taakkosten nieuw beleid

Mutaties die al in de (meerjarenraming van de) vorige begroting waren opgenomen:

Bestaand en nieuw beleid:

- Publieksvriendelijk ontsluiten van regelgeving
- Plaatsen van elektrische oplaadpunten
- Vergroten waterbewustzijn

Efficiency/besparingen

- Efficiency op overige apparaatskosten Waternet

3.2 Begroting naar kosten- en opbrengstensoorten

De begroting naar kostensoorten is te splitsen in lasten en opbrengsten. Met inzet van de tarief-egaliseringsreserves zijn de lasten en baten in evenwicht, waarmee een kostendekkende begroting ontstaat. De lasten minus de baten, exclusief de opbrengst waterschapsbelastingen én de mutaties in de tariefegaliseringsreserves, geven de netto lasten die door de belastingopbrengsten moeten worden gedekt. Deze netto lasten stemmen overeen met de netto kosten per programma.

De lasten van AGV bestaan ten eerste uit de directe lasten en baten van AGV zelf. Dit betreft onder andere kapitaallasten van de AGV-activa en kosten van bestuur. Tevens zijn de uitvoeringskosten van Waternet opgenomen. De uitgangspunten en normen die bij het opstellen van de begroting zijn gehanteerd, zijn in hoofdstuk 5.2 beschreven.

Overzicht van de lasten

LASTEN (x €1.000)		Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
1.1	Externe rentelasten	24.780	23.997	23.612
1.2	Interne rentelasten	0	7	0
1.3	Afschrijving van activa	41.659	43.886	46.600
	Totaal kapitaallasten	66.439	67.891	70.212
2.1/2.2	Salarissen huidig personeel en bestuurders (incl premies)	674	722	892
2.4	Overige personeelslasten	162	164	170
2.5	Personeel van derden	0	0	0
2.6	Uitkeringen voormalig personeel en bestuurders	219	303	314
3.2	Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	361	321	329
3.4	Huren en rechten	0	0	0
3.10	-Overige diensten door derden	7.757	9.193	10.651
	-Toerekening kosten Waternet	94.484	100.031	103.577
4.2	Bijdragen aan overigen	420	429	440
5.1	Te verrekenen kosten met fonds "Saneren Vecht"	77	0	0
5.1	Toevoegingen aan voorzieningen	0	0	0
5.2	Onvoorzien	0	0	0
Totaal exploitatie		170.593	179.054	186.585
5.1	Toevoegingen aan reserves:			
	-Toevoeging rente aan reserves	0	7	0
	-Toevoeging aan reserves	3.934	3.934	3.934
<u>Sluitregel: voordelig exploitatiesaldo te muteren in:</u>				
	-Tariefegalisatiereserve Watersysteemheffing	3.202	0	0
	-Tariefegalisatiereserve Zuiveringsheffing	1.173	0	0
	-Versneld afschrijven geactiveerde bijdrage HWBP	0	0	0
	-Reserve "Te dekken exploitatiesaldo"	0	0	0
TOTAAL LASTEN		178.902	182.995	190.518

Per kostensoort worden de belangrijkste verschillen tussen de cijfers van de begroting 2019 en de begroting 2018 én met de jaarrekening 2017 op hoofdlijnen toegelicht.

1.1 t/m 1.3 kapitaallasten

De kapitaallasten betreffen rente en afschrijving van activa. De rente bestaat uit te betalen rente op externe geldleningen en rente over de eigen financieringsmiddelen (zoals reserves). Met het inzetten van de eigen financieringsmiddelen wordt bespaard op de rentekosten. Deze besparing komt voor hetzelfde bedrag tot uitdrukking aan de opbrengstzijde (post 1.2). Deze opbrengst wordt niet binnen de exploitatie gehouden, maar de rente wordt bijgeschreven op de betreffende reserve die voor financiering is ingezet (zie onder 5.1).

De kapitaallasten zijn berekend over de binnen AGV aanwezige roerende en onroerende zaken die vanwege hun aard (meerjarig nut) worden beschouwd als activa. Hiertoe behoren onder andere gemalen, zuiverings- en slibinstallaties, waterkeringen, watergangen, water(inrichtings)plannen. Het investerings- en afschrijvingsbeleid, inclusief de te hanteren afschrijvingstermijnen, is vastgelegd in de Nota Financieel Beleid AGV 2016.

In bijlage 2 zijn de gecomprimeerde staten van activa, inclusief de berekende rente en afschrijving voor dit begrotingsjaar, opgenomen. Bijlage 6 bevat het totaaloverzicht Meerjaren Investeringsprogramma (MIP), waarin tot en met 2023 de geplande investeringen zijn opgenomen. Een toelichting hierop wordt in hoofdstuk 4.4 verstrekt.

Voor de financiering van vaste activa worden geldleningen op de kapitaalmarkt aangetrokken. De gemiddelde omslagrente van het totale leningenpakket kan voor 2019 omlaag worden bijgesteld, van 3 naar 2,9%.

Toelichting verschil begroting 2019 ten opzichte van de begroting 2018

1. Mutaties in de activa

De toename van € 2,8 miljoen wordt vooral verklaard door afschrijving op het HWBP (€ 1,4 miljoen), nieuwe investeringen (€ 0,9 miljoen) en afschrijving op Amsterdam-West (€ 0,3 miljoen).

In de toename van de afschrijvingskosten zit een bedrag van € 0,4 miljoen aan afschrijving op zonnepanelen. De lasten van deze investering worden naar verwachting goedge maakt door besparingen op de energiekosten. In de exploitatie is deze verwachte opbrengst van de exploitatiekosten afgetrokken.

De factor rente

De verlaging van de omslagrente van 3 naar 2,9% heeft een positief effect op de kosten van ongeveer € 0,4 miljoen.

2.1 t/m 2.6 Personeelslasten

De personeelslasten bestaan uit salarissen en sociale lasten van de dijkgraaf (1 fte) en de secretaris-directeur (0,5 fte). Tevens zijn er overige personeelskosten, zoals reis- en verblijfkosten dienststreizen. Daarnaast zijn de vergoedingen voor de leden van het Algemeen en het Dagelijks bestuur opgenomen, overeenkomstig de vastgestelde bedragen per maand, zoals die in artikel 3.2, respectievelijk 3.11 van het Waterschapsbesluit zijn bepaald.

De kosten van voormalig personeel betreffen wachtgeld voor voormalige bestuursleden en de jaarlijkse premie van afgesloten koopsompolissen in verband met wachtgeld- en pensioenverplichtingen van het huidige Dagelijks bestuur. De betreffende gegevens zijn verzameld in de staat van personeelslasten (bijlage 1). De bestuursondersteuning is organisatorisch ondergebracht bij Waternet. Verrekening van de kosten vindt afzonderlijk plaats (in kostensoort 3.10).

3.2 Overige gebruiks- en verbruiksgoederen

De kostensoort omvat alle kosten die samenhangen met de aankoop van goederen die bestemd zijn voor gebruik en verbruik binnen de productieprocessen (anders dan investeringen). Op deze post zijn onder andere uitgaven begroot voor hard- en software, schrijf- en bureaubehoeften, druk- en bindwerk, abonnementen, representatie en kleine materialen.

3.4 Huren en rechten

Deze kostensoort omvat de verschuldigde huren en (erf)pachten, alsmede recognities, precario en alle andere rechten. Huren kunnen betrekking hebben op roerende zaken en onroerende zaken.

3.10 Overige diensten door derden

Betreft de door derden geleverde diensten, voor zover deze niet behoren tot één van de voorgaande kostensoorten en waarvoor geldt dat er een rechtstreeks verband is tussen de geleverde dienst en de bijbehorende lasten. De bijdrage aan het HWBP valt ook onder deze post.

In het budget voor bijdragen en contributies is onder andere de contributie aan de Unie van Waterschappen (€ 0,6 miljoen) en de bijdrage aan de Stowa (€ 0,6 miljoen) opgenomen.

Daarnaast valt hier ook onder: Het Waterschapshuis (€ 185.000) en de Rekenkamercommissie (€ 71.000). Verder is € 71.000 begroot voor fractievergoedingen. Daarnaast is nog een aantal kleinere budgetten opgenomen, zoals onder andere voor advieskosten.

Toelichting verschil begroting 2019 ten opzichte van de begroting 2018

De stijging wordt vooral verklaard door het oplopend in de exploitatie opnemen van de (verhoogde) bijdrage aan het HWBP die op deze post geboekt wordt.

3.10 Toerekening uitvoeringskosten van Waternet met betrekking tot de AGV-taken

Waternet voert alle werkzaamheden uit met betrekking tot de reglementaire taken van AGV. Daarbij behoort tevens de oplegging en inning van de aanslagen waterschapsbelastingen.

Voor 2019 brengt Waternet € 104 miljoen ten laste van de kostendragers AGV, waarvan

€ 60 miljoen ten laste van de taak watersysteembeheer en € 44 miljoen ten laste van de taak zuiveringsbeheer. In genoemde bedragen zijn ook de personeelskosten en apparaatskosten van bestuursondersteuning opgenomen.

Toelichting verschil begroting 2019 ten opzichte van de begroting 2018

De toerekening van Waternet is in 2019 € 3,5 miljoen hoger dan in de begroting 2018 en is vooral te verklaren door:

- Nominale loon- en prijsstijging € 3,1 miljoen
- Programmeren vervangingsinvesteringen € 0,8 miljoen
- Invulling 4 extra bestuurlijke ambities € 0,5 miljoen
- Uitvoering kwijtscheldingsbeleid € 0,4 miljoen
- Efficiency/besparingen € -1,3 miljoen

In hoofdstuk 4.1 is nader ingegaan op de geraamde kosten per programmaplan. Daarbij is op hoofdlijnen een toelichting gegeven op de belangrijkste verschillen.

4.2 Bijdragen aan overige

De bijdrage aan de stichting WereldWaternet bedraagt € 0,4 miljoen.

5.1 Te verrekenen kosten met fonds "Saneren Vecht"

Er worden geen verrekeningen met het fonds "Saneren de Vecht" begroot in 2019. In 2018 zijn diverse verrekeningen uitgevoerd.

Bij de begroting 2019 is voorgesteld € 1,1 miljoen vrij te laten vallen ten gunste van de tariefegalisatiereserve Watersysteemheffing, te verwerken in 2018. De vrijval bestaat uit 2 posten:

- in het bestemmingsfonds Saneren Vecht resteert nog circa € 0,5 miljoen dat overblijft na afronding van project Saneren Vecht.
- uit het bestemmingsfonds is in 2018 door het Algemeen bestuur een bedrag van € 2,2 miljoen toegekend voor het project 'Sanering van het Slijk'. Naar de inzichten bij het opstellen van de AGV-begroting 2019 is een bedrag van € 0,6 miljoen niet nodig voor de afronding van het project.

5.2 Onvoorzien

Ondanks dat een post onvoorzien volgens de Waterschapswet wordt voorgeschreven is hiervoor geen bedrag opgenomen. In de Nota Financieel Beleid AGV 2016 wordt toegelicht welk beleid wordt gevolgd.

Totaal exploitatie

Bovenstaande kostensoorten vormen het totaal van de exploitatiebegroting.

De toevoeging aan reserves, inclusief de rentebijbeschrijving, zijn onderdeel van de resultaatbestemming en moeten buiten de exploitatie worden gehouden.

De geraamde componenten worden echter wel betrokken bij de te dekken kosten door de waterschapsbelastingen.

Toevoeging aan reserves

Toevoeging rente aan reserves

Overeenkomstig het beleid in de Nota Financieel Beleid AGV 2016 wordt rente toegevoegd aan de tariefegalisatiereserves op basis van 1-jaars kasgeld.

Toevoeging reserve "Te dekken exploitatiesaldo"

In de Nota Financieel Beleid AGV 2016 is bepaald dat de negatieve stand van de reserve "Te dekken exploitatiesaldo" met een vast bedrag van € 3,934 miljoen wordt afgebouwd. Indien het resultaat van de zuiveringsheffing het toelaat wordt er eventueel een extra dotatie gedaan bij het vaststellen van de jaarrekening.

Sluitregel

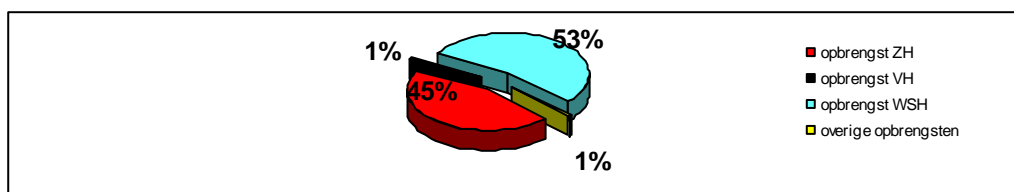
De sluitregel van de exploitatiebegroting geeft expliciet het uiteindelijke exploitatiesaldo aan. Dit bedrag wordt verrekend met de tariefegalisatiereserves. Een voordelig exploitatiesaldo staat onder de lasten vermeld (=toevoeging aan de reserve) en een negatief saldo staat onder de opbrengsten (=onttrekking uit de reserve). In onderstaande tabel is per jaar het resultaat gespecificeerd, inclusief de posten die betrekking hebben op de resultaatbestemming.

Exploitatiesaldo (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018		Begroting 2019	
	ZB	WSB	ZB	WSB
Netto exploitatie-uitgaven *)	77.682	98.851	80.423	103.125
Inkomsten	80.051	96.530	82.441	99.905
Saldo	2.369	-2.321	2.018	-3.220
Resultaatbestemming (begroot)				
1. Geraamde mutaties op reserves **)				
-dotatie Algemene Reserve	0	0	0	0
-dotatie "Te dekken exploitatiesaldo"	3.934		3.934	
2. Begroot saldo (=sluitregel)				
-mutatie op tariefegalisatiereserve	-1.565	-2.321	-1.916	-3.220

Overzicht van de opbrengsten

OPBRENGSTEN (x €1.000)	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
1.1 Externe rentebaten	0		
1.2 Interne rentebaten	0	7	0
1.3 Dividenden en bonusuitkeringen	0	0	0
3.1 Verkoop van grond	228	0	0
3.2 Verkoop van duurzame goederen	0	0	0
3.4 Opbrengst uit grond en water	1.568	1.535	1.535
3.5 Huuropbrengst uit overige eigendommen	156	155	155
3.6 Diensten voor derden	0		
4.1 Bijdragen van overheden	0	0	0
5.1 Opbrengsten Watersysteemheffing, gebouwd	35.794	35.803	36.998
5.2 Opbrengsten Watersysteemheffing, ingezetenen	55.219	56.303	58.315
5.3 Opbrengsten Watersysteemheffing, ongebouwd	4.226	4.401	4.593
5.4 Opbrengsten Watersysteemheffing, natuur	28	25	27
5.5 Opbrengst Verontreinigingsheffing	898	822	953
5.6 Opbrengst Zuiveringsheffing, bedrijven	20.664	20.788	21.254
5.7 Opbrengst Zuiveringsheffing, huishoudens	60.057	59.264	61.187
6.1 Onttrekkingen aan fonds "Saneren Vecht"	77	0	0
6.1 Onttrekkingen aan Algemene reserve	0	0	0
6.2 Geactiveerde lasten	5	14	365
Totaal	178.920	179.115	185.381
<u>Sluitregel: nadelig exploitatiesaldo te muteren in:</u>			
-Tariefegalisatiereserve Watersysteemheffing	0	2.321	3.220
-Tariefegalisatiereserve Zuiveringsheffing	0	1.565	1.916
-Reserve "Te dekken exploitatiesaldo"	0	0	0
TOTAAL OPBRENGSTEN	178.920	183.001	190.518

Onderstaande cirkel geeft de procentuele verdeling aan in opbrengsten naar de verschillende inkomstenbronnen.

1.2. Interne rentebaten

Betreft de bespaarde rente door de inzet van eigen financieringsmiddelen (zie ook onder lasten).

1.3 Dividenden en bonusuitkeringen

Onder deze rubriek wordt de opbrengst verantwoord van uitgekeerd dividend van de Nederlandse Waterschapsbank.

3.1/3.2 Verkoop van grond en duurzame goederen

Op de rubriek zijn in 2017 opbrengsten verantwoord van verkoop van diverse gronden.

3.4 Opbrengst uit grond en water

Onder deze rubriek zijn diverse opbrengsten geplaatst, zoals van liggelden woonschepen (voor 2019 begroot op € 0,6 miljoen) en voor opbrengsten uit huren, pachten, erfpacht en jacht- en visrecht op gronden en water (voor 2019 begroot op € 0,3 miljoen). Hier zijn ook de bijdragen van de provincies op begroot van € 0,7 miljoen als bijdrage in het vaarwegbeheer.

3.5 Huuropbrengst uit overige eigendommen

Onder deze rubriek worden de opbrengsten van voornamelijk dienstwoningen verantwoord.

5. Waterschapsbelastingen

Het totaal van netto kosten van de taken zuiveringsbeheer en watersysteembeheer moet worden gedekt door de opbrengsten uit de financieringsbronnen zuiveringsheffing, respectievelijk watersysteemheffing en verontreinigingsheffing. Hierbij worden ook de gevormde (tarief)egalisereserves ingezet (onttrekking of toevoeging).

In hoofdstuk 5.5 wordt uitgebreid ingegaan op de te dekken kosten per kostendrager voor 2019, de meerjaren tarief- en reserveprognose en de uiteindelijk vast te stellen tarieven 2019 voor de zuiveringsheffing en de heffingen per categorie binnen de watersysteemheffing.

In onderstaande tabel wordt daarvan een beknopt overzicht gegeven. In de regel 'onttrekking uit tariefegalisereserves' is per financieringsbron het resultaat tussen lasten en opbrengsten vermeld. Een tekort of een overschot in een financieringsbron wordt geëgaliseerd door een mutatie in de betreffende tariefegalisereserve.

Begroting 2019 per kostendrager en dekking (bedragen x €1.000)	Zuiverings- beheer	Water- systeem- beheer	Totaal
Netto kosten van de programma's	84.358	104.104	188.462
Kwijtschelding	7.587	7.776	15.363
Oninbaar	1.215	1.243	2.458
Niet te versturen kleine aanslagen		129	129
Opbrengst Verontreinigingsheffing ten gunste van watersysteembeheer		-953	-953
Bruto kosten te dekken door belastingopbrengsten	93.160	112.299	205.459
Dekkingsmiddelen:			
Bruto op te leggen Zuiveringsheffing	91.244		91.244
Bruto op te leggen Watersysteemheffing		109.079	109.079
Onttrekking uit tariefegalisereserves	1.916	3.220	5.137
Totaal dekkingsmiddelen	93.160	112.299	205.459

Tot de kosten van (langlopende) investeringen, worden de rentelasten tijdens de uitvoering van de geplande investering (de zogenaamde bouwrente) gerekend en kosten eigen personeel. Aangezien genoemde kosten niet ten laste van de exploitatiebegroting mogen komen, worden deze via de opbrengstenrubriek geactiveerde lasten tegen geraamd (zie ook toelichting onder 1.1). Deze post is voor 2019 op € 365.000 begroot. Dit komt vooral door de lopende investering in rwzi Weesp.

3.3 Begroting naar kostendragers

Taken en financieringsbronnen

In onderstaande tabel zijn de netto kosten voor 2019 verdeeld over de kostendragers zuiveringsbeheer en watersysteembeheer met behulp van de matrix, die in hoofdstuk 5.4 is toegelicht. De netto kosten per kostendrager moeten samen met de geschatte inkomstenderving wegens kwijtschelding en oninbaar worden goedgeemaakt door de opbrengsten uit de op te leggen waterschapsbelastingen. De opbrengst van de verontreinigingsheffing komt ten gunste van het watersysteembeheer.

In hoofdstuk 5.6 komen per kostendrager aspecten van de waterschapsbelastingen aan de orde, zoals het kwijtscheldingsbeleid, de tarieven, de inzet van de tariefegalisatiereserves en de lastendruk.

Kosten per kostendrager en dekking (bedragen x €1.000)	Begroting 2019		
	Zuiveringsbeheer	Watersysteembeheer	Totaal
Planvorming	0	6.892	6.892
Aanleg en onderhoud waterkeringen	0	35.855	35.855
Inrichting en onderhoud watersystemen	0	39.815	39.815
Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	74.018	0	74.018
Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	0	915	915
Vergunningverlening en handhaving keur	0	3.125	3.125
Beheersing van lozingen	0	5.918	5.918
Grondwaterbeheer	0	0	0
Heffing en invordering	5.595	6.839	12.434
Bestuur en externe communicatie	4.744	4.744	9.489
Totaal netto kosten	84.358	104.104	188.462
Onvoorzien	0	0	0
Kwijtschelding	7.587	7.776	15.363
Oninbaar	1.215	1.243	2.458
Niet te versturen kleine aanslagen		129	129
Opbrengst Verontreinigingsheffing ten gunste van watersysteembeheer		-953	-953
Bruto kosten te dekken door belastingopbrengsten	93.160	112.299	205.459
Dekkingsmiddelen:			
Bruto op te leggen Zuiveringsheffing	91.244		91.244
Bruto op te leggen Watersysteemheffing		109.079	109.079
Onttrekking uit tariefegalisatiereserves	1.916	3.220	5.137
Totaal dekkingsmiddelen	93.160	112.299	205.459

Onvoorzien

Volgens de Waterschapswet dient de begroting een bedrag voor onvoorzien te bevatten. Conform de Nota Financieel Beleid AGV 2016 is hiervoor echter geen bedrag in de AGV-begroting opgenomen. Het beleid is er namelijk op gericht dat eventuele risico's en calamiteiten –op de momenten waarop dit zich voordoet– zoveel mogelijk binnen de begroting opgelost moeten worden.

Tot op heden is het AGV-beleid geweest het aantal reserves en de stand ervan beperkt te houden. Uitgangspunt is dat kosten in principe gedragen moeten worden op het moment dat deze zich daadwerkelijk voordoen. In ruime mate vooraf reserveren voor mogelijke onvoorziene gebeurtenissen in de toekomst, kan namelijk leiden tot (in omvang oplopende) ongebruikte spaarpotten, die echter wel opgebracht moeten worden door de belastingbetaler.

Dividend en algemene opbrengsten

De volgende posten maken onderdeel uit van de netto kosten per programma.

Opbrengstrekening	Programma	Geraamde opbrengst in €	Ten gunste kostendrager:	
			Zuiverings-beheer	Watersys-teembeheer
Dividend NWB	Algemeen	Nihil	50%	50%
Huren en (erf)pachten	Veiligheid	145.000		100%
Huren en (erf)pachten	Schoon water/ Voldoende water	140.000		100%
Huur dienstwoningen	Voldoende water	155.000		100%
Legesverordening AGV *)	Veiligheid/ Voldoende water	625.000		100%
Liggelden	Op en om het water	550.000		100%
Zuiveren afvalwater voor derden **)	Schoon water	7.028.000	100%	

*) De legesverordening AGV vormt de basis voor de heffingsgrondslag bij het verlenen van vergunningen in het kader van de Waterwet. Het gaat dan om vergunningen waarbij de Keur de kaders stelt. Uitsluitend voor het verlenen van door AGV afgegeven vergunningen worden leges geheven. Voor vergunningen waar AGV adviseert aan andere overheden kunnen geen leges worden geheven. Ook voor meldingen kunnen geen leges worden geheven.

Er wordt gewerkt aan een bestuursvoorstel voor herziening van de AGV-leges tarieven (besluitvorming december 2018). Ook wordt de keur aangepast, waarbij een verschillende typen vergunningen mogelijk maatwerkbesluiten (meldingen) worden. Deze ontwikkelingen (aanpassing bestaande leges tarieven en de keur) leveren grote onzekerheid ten aanzien van de AGV leges opbrengst in 2019 (en dus de mate van kostendeckendheid).

**) De bij derden in rekening te brengen kosten voor het zuiveren van afvalwater bevat de volgende posten:

– Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier:		
– zuiveren afvalwater Amsterdam-Noord		€ 3.116.000
– zuiveren afvalwater Zaanstad		€ 3.081.000
– Waterschap Vallei & Veluwe		€ 468.000
– Hoogheemraadschap van Rijnland		€ 294.000
– Overig		€ 69.000

Dit betekent een kleine opwaartse aanpassing van € 68.000 van het volume grensoverschrijdend afvalwater. Deze toename is gebaseerd op definitieve afrekeningen van voorgaande belastingjaren.

3.4 Kerngegevens 1-1-2019

1. Oppervlakte beheergebied (in ha.):	ca. 70.000
- waarvan open water	ca. 9.500
2. Aantal gemeenten in beheergebied	18
- aantal inwoners	ca. 1,3 miljoen
3. Kerngegevens zuiveringsbeheer:	
- Areaal transportleidingen binnen Amsterdam (in km)	41
- Areaal transportleidingen buiten Amsterdam (in km)	88
- Aantal rioolwaterzuiveringsinstallaties	12
- Totale capaciteit rioolwaterzuiveringsinstallaties (ontwerp 150(ie))	2.023.500
- Slibontwateringsinstallaties (op 3 locaties) en 1 centrale slibontvangstinstallatie	3
- Productie mechanisch ontwaterd slib	circa 95.000
- Aantal op te leggen vervuilingseenheden, bruto	1.689.700
- Te verlenen kwijtschelding en oninbaar, in vervuilingseenheden	163.000
- Per saldo aantal netto op te leggen vervuilingseenheden	1.526.700
- Investerings (x € 1 miljoen)	48,0
- Bruto exploitatielasten (x € 1 miljoen)	93,2
- Bruto opbrengst zuiveringsheffing (x € 1 miljoen)	91,2
- Exploitatieverschil onttrekken aan tariefegalisatiereserve (x € 1 miljoen)	2,0
4. Kerngegevens watersysteembeheer:	
- Aantal poldergemalen in beheer	229
- Boezemgemaal in beheer	1
- Aantal waterkeringen/sluizen	66
- Aantal sluizen	11
- Aantal beweegbare bruggen	8
- Areaal primaire waterkeringen (in km)	38
- Areaal regionale waterkeringen (in km):	591
- Areaal niet-regionale/tertiaire waterkeringen (in km):	467
- Opbrengst verontreinigingsheffing (x € 1 miljoen)	1,0
- Investerings (x € 1 miljoen)	37,0
- Bruto exploitatielasten (x € 1 miljoen)	113,2
- Idem, na aftrek opbrengst verontreinigingsheffing (x € 1 miljoen)	112,3
- Bruto opbrengst watersysteemheffing (x € 1 miljoen)	109,0
- Exploitatieverschil onttrekken aan tariefegalisatiereserve (x € 1 miljoen)	3,3
5. Bestuurssamenstelling:	
<u>AGV</u>	
- Dijkgraaf,	
- Secretaris-directeur	
- Algemeen Bestuur, 30 leden	
- categorie ingezetenen (PvdA 5, VVD 4, WN 4, PvdD 3, CDA 3, De Gr 1, 50+ 1, SWV 1, LSpils 1)	23
- categorie ongebouwd (geborgde zetels LTO)	3
- categorie natuurterreinen (geborgde zetel VBNE)	1
- categorie bedrijven (geborgde zetels KvK)	3
- Dagelijks Bestuur; 6 leden (inclusief dijkgraaf)	
6. Personele gegevens:	
- Aantal formatieplaatsen uitgedrukt in volledige arbeidsplaatsen	1,5

4 Paragrafen

4.1 Ontwikkelingen sinds begrotingsjaar 2018 en MJB 2019-2023

A. In- en externe ontwikkelingen

Op 5 juli 2018 is de Meerjarenbegroting 2019-2023 vastgesteld. Onderwerpen uit de goedgekeurde MJB 2019-2023 en daarna, die een effect hebben op de begroting 2019, worden onderstaand nader toegelicht.

Per taak hieronder de belangrijkste onderdelen.

A.1. Zuiveringsbeheer

- Aanpassing van de planning van de investeringen;
- Investeringsplan in IJburg Strandeiland
- Afvalwaterheffing;

A.2. Watersysteem

- Planning van de investeringen beoordeeld
- Verhoogde investeringen Technische Systemen

A.3. Overig

- Dalende rente
- Opbrengsten beoordeeld
- Nominale loon- en prijsstijging
- Resultaten jaarrekening 2017

B. Mutaties in de begroting 2019, aanvullend op de MJB 2019-2023

De MJB 2019-2023 is gebaseerd op het bestuursakkoord en is richtinggevend voor de begroting 2019. De begroting 2019 is in principe een uitwerking van de eerste jaarkolom van de MJB 2019-2023. In de begroting 2019 is aanvullend hierop een aantal aspecten verwerkt, onder andere extra bestuurlijk ambities en actualiteiten. Dit betreft hoofdzakelijk de onderstaande punten:

- Verwachte hogere bijdrage HWBP 2019
- Aanpassing kapitaallasten
- Aanpassing omslagrentepercentage van 3 naar 2,9%
- Nominale loon- en prijsstijging (zie 5.2)
- Uitvoering nieuw kwijtscheldingsbeleid
- Inkoop data van derden, bankkosten en automatiseringskosten
- Ambitie bestuur: Bodemdaling
- Ambitie bestuur: Energieneutraliteit
- Ambitie bestuur: Baggeren en verbetering ecologisch beheer
- Ambitie bestuur: Waterbewust
- Incidentele besparingen 2019 (Recreatie en cultuurhistorie, toetsingsbudget en bestuurskosten)
- Gedeeltelijke vrijval Fonds Saneren Vecht

C. Uitkomst (financieel)

Bovenstaande punten zijn verwerkt in de programmabegroting voor 2019, waarvan de nettolasten per saldo € 3,1 miljoen hoger zijn dan de kolom 2019 van de MJB 2019-2023. Op hoofdlijnen is dit het saldo van de posten:

- Loon- en prijsstijging € 3,2 miljoen
- Hogere bijdrage aan HWBP € 0,5 miljoen
- Extra bestuurlijke ambities € 0,5 miljoen
- Uitvoering nieuw kwijtscheldingsbeleid € 0,4 miljoen
- Incidentele besparingen 2019 € 0,5 miljoen
- Lagere kapitaallasten € 0,9 miljoen
- Hogere opbrengst grensoverschrijdend afvalwater € 0,1 miljoen

4.2 Uitgangspunten en normen

Nominale ontwikkelingen

Het Centraal Planbureau (CPB) heeft de inflatie voor 2019 geraamd op 2,3% en voor 2018 omhoog bijgesteld van 1,3 naar 1,5% (CPB, juni 2018). Bij het opstellen van de AGV-begroting 2018 werd het door het CPB verwachte inflatiepercentage van 1,3% gehanteerd.

De materiële kosten worden daarom voor de begroting 2019 met 2,5% verhoogd. Dit is de verwachte inflatie (2,3%) van 2019 en een bijstelling (0,2%) over 2018.

De begroting van de salariskosten is gebaseerd op de nieuwe cao voor waterschappen. Voor de salariskosten in 2019 is rekening gehouden met een mutatie van 3,5%. Dit is opgebouwd uit de vereenvoudiging van het IKB, de salarisverhoging per 1 april en de verwachte stijging van de pensioenlasten. Er is geen bijstelling van de salariskosten over 2018 omdat bij het opstellen van de begrotingen 2017 en 2018 al rekening was gehouden met de toen lopende cao onderhandelingen. De toen gehanteerde percentages voor 2017 en 2018 sluiten aan op de recent vastgestelde cao.

Het effect van bovenstaande loon- en prijsstijging op de begroting 2019 is 1,8%.

De budgetten in de (meerjaren)begroting zijn gebaseerd op het verwachte prijspeil in 2019, dus nog zonder verwachte stijgingen in de toekomst.

Afschrijvingsbeleid

Het bestuur heeft in 2016 de geactualiseerde Nota Financieel Beleid AGV 2016 vastgesteld, waarin onder andere het afschrijvingsbeleid is beschreven. In principe wordt op alle investeringen lineair afgeschreven, met uitzondering van de rwzi West te Amsterdam. Om budgettaire redenen wordt deze rwzi vanaf 2006 op basis van annuïteiten afgeschreven.

Vanaf 2002 zijn geldleningen afgesloten voor financiering van de bouw, tegen toen gemiddeld 6,26% rente. De financiering moet worden aangevuld, omdat de aflossing van de destijds gesloten geldleningen in een sneller tempo gaat dan de afschrijving (op basis van annuïteit) op de boekwaarde. Voordeel is wel dat herfinanciering momenteel flink voordeliger kan plaatsvinden, waardoor de aan dit project toe te rekenen (uitzonderings)rente inmiddels is teruggelopen naar 4,5.

Kapitaallasten

De financiering van investeringen geschiedt met externe geldleningen. Tijdelijk (tot de grens van de kasgeldlimiet) vindt financiering met (goedkoper) kort geld plaats. Op basis van de huidige renteniveaus is de gemiddelde financieringsrente (met uitzondering van de rwzi Amsterdam-West) verlaagd naar 2,9%.

In de meerjarenraming van de begroting zijn de kapitaallasten (rente en afschrijving) opgenomen van gerealiseerde investeringen én een deel (85%) van de kapitaallasten van de geplande nog uit te voeren investeringen, zoals die in het MIP zijn vermeld.

Ervaringscijfers leren dat door diverse oorzaken niet altijd projecten binnen de oorspronkelijke planning van geld en tijd tot uitvoering komen. Om de belastingtarieven voor de burgers en bedrijven niet te belasten met kosten, die volgens de ervaringscijfers niet worden gemaakt, worden de kapitaallasten van nieuwe investeringen niet volledig begroot.

4.3 Incidentele baten en lasten

In 2019 zijn er geen incidentele posten die vervallen.

4.4 Kostentoerekeningen

De systematiek van kostenverbijzondering kent het gebruik van kostensoorten, producten en kostendragers. De geraamde kostensoorten (behandeld in hoofdstuk 4.2) bestaan ten eerste uit de directe kosten en opbrengsten van AGV zelf. Dit betreft onder andere de apparaatskosten van het bestuur (zoals personeelskosten, vergaderkosten, kantoorkosten, representatie en lidmaatschap UvW), die ten laste van het product Bestuur komen. Daarnaast zijn er een aantal specifieke kosten en opbrengsten van eigendommen van AGV, bijvoorbeeld opbrengst huren en pachten en liggelden e.d. Deze posten zijn rechtstreeks aan een product gekoppeld. Dit laatste is ook het geval bij de belangrijke kostencomponent kapitaallasten, dat voor 2019 bestaat uit rente en afschrijving van gereed gekomen investeringen tot en met 2018.

Daarnaast zijn er de uitvoeringskosten, die door Waternet in rekening worden gebracht. Deze bestaan uit zogenaamde taakkosten en apparaatskosten. De taakkosten zijn de directe kosten, bijvoorbeeld aannemerskosten of kosten chemicaliën. Deze kosten komen rechtstreeks ten laste van het betreffende product. De apparaatskosten betreffen alle personeelsgebonden kosten en kosten van centrale ondersteuning van Waternet. Met uitzondering van een beperkt deel van de centrale ondersteuning, dat rechtstreeks ten laste van producten en programma's wordt gebracht, worden de apparaatskosten van Waternet op basis van direct productieve uren doorbelast naar de producten en programma's.

Waternet stelt hiervoor een kostenverdeelstaat op, waarin van elke sector per afdeling de kostensoorten zijn verzameld en uiteindelijk worden toegerekend aan de producten en programma's van de opdrachtgevers.

Overeenkomstig bovenstaande beschrijving worden alle kosten doorbelast naar de beleidsproducten van de BBP-systematiek. Gelijktijdig worden ze ook doorbelast naar de programma's zoals die door het AB zijn vastgesteld (Veiligheid, Schoonwater, etc). De kosten per beleidsproduct zijn gekoppeld aan de reglementaire taken zuiveringsbeheer en watersysteembeheer; ook wel genoemd de kostendragers. De kostendragers worden gefinancierd door de opbrengst uit de zuiveringsheffing, respectievelijk de watersysteemheffing en de verontreinigingsheffing. De begroting naar kostendragers is in hoofdstuk 4.3 opgenomen.

Kostenmatrix AGV

AGV hanteert de voorgeschreven BBP-systematiek van beleids- en beheerproducten. Op basis van onderstaande matrix zijn de kosten per beleidsproduct gekoppeld aan de kostendragers zuiveringsbeheer en watersysteembeheer.

MATRIX AGV-TAKEN		
Verdeling beleidsproducten naar kostendrager	Zuiverings-beheer	Watersysteem-beheer
1. Eigen plannen		100,00%
2. Plannen van derden		100,00%
3. Beheersinstrument waterkeringen		100,00%
4. Aanleg en onderhoud waterkeringen		100,00%
5. Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding		100,00%
6. Beheersinstrumenten watersystemen		100,00%
7. Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen		100,00%
8. Baggeren van waterlopen en saneren van watersystemen		100,00%
9. Beheer hoeveelheid water		100,00%
10. Calamiteitenbestrijding watersystemen		100,00%
11. Monitoring watersystemen		100,00%
12. Getransporteerd afvalwater	100,00%	
13. Gezuiverd afvalwater	100,00%	
14. Verwerkt slib	100,00%	
15. Afvalwaterbehandeling door derden	100,00%	
19. Beheersinstrumenten vaarwegen en havens		100,00%
20. Aanleg en onderhoud vaarwegen en havens		100,00%
21. Verkeersregeling en verkeersveiligheid vaarwegen en havens		100,00%
22. Beheer Keurkwartet en VTH-Beleid		
23. Vergunningen en meldingen		100,00%
24. Adviezen vergunningen		100,00%
25. Toezicht		100,00%
26. Handhaving		100,00%
27. Regulering lozingen		100,00%
31. Belastingheffing	45,00%	55,00%
32. Invordering	45,00%	55,00%
33. Bestuur	50,00%	50,00%
34. Externe communicatie	50,00%	50,00%

Onderbouwing verdeelsleutels

De aan de waterschappen opgedragen taken bevatten de zorg voor het watersysteem en de zorg voor het zuiveren van afvalwater. De kosten ten laste van de kostendrager zuiveringsbeheer worden in de wet expliciet beschreven en bevatten de kosten van het transport van afvalwater, de zuivering van afvalwater, de lozing van het effluent, de verwerking van slib dat tijdens het zuiveringsproces tot stand komt en de door derden voor het waterschap uitgevoerde zuivering (producten 12 tot en met 15).

De kostendrager watersysteembeheer bevat alle overige kosten, zoals de zorg voor waterkering, waterkwantiteit én overige activiteiten (producten 1 tot en met 11 en 19 tot en met 28).

De kosten van de producten 25 tot en met 27 komen volledig ten laste van het watersysteembeheer. Deze taken hebben als primair doel het watersysteem zo min mogelijk te belasten, door regulerend op te treden bij de bron; de zogenaamde directe en indirecte lozingen.

De producten 31 Belastingheffing en 32 Invordering zijn op basis van de te verrichten activiteiten en het bijbehorende capaciteitsbeslag voor 45% toe te rekenen aan zuiveringsbeheer en voor 55% aan watersysteembeheer.

De producten 33 Bestuur en 34 Communicatie worden vanwege de integrale verantwoordelijkheid van het Bestuur voor zowel het zuiverings- als watersysteembeheer voor een gelijk deel aan beide taken toegerekend.

4.5 Waterschapsbelastingen

4.5.1 Hoofdpijnen diverse belastingen

De belastingheffing heeft betrekking op de verontreinigingsheffing, de zuiveringsheffing en de watersysteemheffing.

De verontreinigingsheffing is gebaseerd op de Waterschapswet en de Verordening Verontreinigingsheffing Amstel, Gooi en Vecht. De heffing wordt opgelegd aan gebruikers van woningen en bedrijven die direct afvalstoffen lozen op oppervlaktewater.

De zuiveringsheffing is gebaseerd op de Waterschapswet en de Verordening Zuiveringsheffing Amstel, Gooi en Vecht. De heffing wordt opgelegd aan gebruikers van woningen en bedrijven die indirect afvalstoffen lozen op oppervlaktewater door het afvoeren via een riool of zuiveringstechnisch werk.

De watersysteemheffing wordt geheven op basis van de Waterschapswet en de Verordening Watersysteemheffing Amstel, Gooi en Vecht. Deze heffing wordt opgelegd aan eigenaren (of andere zakelijk gerechtigden) van een onroerende zaak. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar gebouwd, natuurterreinen en ongebouwd eigendom. Daarnaast wordt aan alle huishoudens die op 1 januari een woonruimte in gebruik hebben een aanslag watersysteemheffing voor ingezetenen opgelegd.

4.5.2 Beschrijving kwijtscheldingsbeleid

Op 21 juni 2018 heeft het Algemeen bestuur het kwijtscheldingsbeleid opnieuw vastgesteld. Dit nieuwe beleid wordt van kracht op 1 januari 2019. AGV blijft de 100%-norm hanteren (om voor kwijtschelding in aanmerking te komen moet men op of onder bijstandsniveau zitten). Voor AOW-gerechtigden wordt het beleid voortgezet dat in hun geval wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-bedragen. Voor de eigenarenheffingen wordt geen kwijtschelding verleend. Nieuw in het beleid is dat vanaf 1 januari 2019 ook kleine zelfstandigen voor kwijtschelding in aanmerking komen en dat er, bij het bepalen van de betalingscapaciteit, rekening wordt gehouden met de bijdragen voor kinderopvang. In deze begroting is met het nieuwe beleid rekening gehouden.

In de gemeente Amsterdam voert Belastingen Amsterdam de kwijscheldingsregeling uit voor AGV. Voor het aanvragen van kwijschelding kan men hier volstaan met één verzoek. Dat verzoek geldt dan voor zowel de waterschapsbelastingen voor gebruikers, als voor de afvalstoffenheffing van de gemeente Amsterdam. Ook met de gemeenten Hilversum en Gooise Meren wordt intensief samengewerkt op het gebied van kwijschelding. Hetzelfde geldt vooralsnog voor de BSWW (Wijdemeren, Weesp en Stichtse Vecht), maar onduidelijk is nog of dit na 1 januari 2019 kan worden voortgezet. Vanaf die datum wordt waarschijnlijk wel de samenwerking met het samenwerkingsverband Amstelland gezocht (in ons gebied de gemeenten Amstelveen, Aalsmeer, Ouder-Amstel, Uithoorn, De Ronde Venen en Diemen). In de overige gemeenten verzorgt Waternet de kwijschelding zelf.

Aan degenen die meerdere jaren achter elkaar kwijschelding krijgen, wordt dit vervolgens automatisch verleend als blijkt dat zij op basis van gegevens van de Belastingdienst en andere instanties nog steeds voldoen aan de voorwaarden om voor kwijschelding in aanmerking te komen. Zij ontvangen daarvan bericht; er wordt in die gevallen geen aanslagbiljet verstuurd.

Met kwijschelding is een bedrag gemoeid van € 15,4 miljoen; een stijging ten opzichte van de begroting 2019 van € 1,2 miljoen (8,4%).

Kwijschelding				
	aantal	tarief	raming 2018	raming 2019
zuiveringsheffing	128.200	€ 53,18	€ 6.817.680	
	140.500	€ 54,00		€ 7.587.000
watersysteemheffing, Ingezetenen	11,50%		€ 7.357.730	
	11,50%			€ 7.775.610
Totaal			€ 14.175.410	€ 15.362.610
toename, absoluut				€ 1.187.200
toename, relatief				8,4%

4.5.3

Tariefbepaling

De tarieven worden jaarlijks vastgesteld. Ze worden bepaald aan de hand van de meerjarige tariefprognose voor zowel de zuiveringsheffing als de watersysteemheffing, die afzonderlijk worden opgesteld. Het tarief van de verontreinigingsheffing is gelijk aan het tarief van de zuiveringsheffing.

Het begrotingsvolume 2019 en het verwachte meerjarenverloop van de kosten tot en met 2023 vormen de basis voor de tariefbepaling. Deze kosten worden afgezet tegen de draagvlakken, waarvoor ook de meerjarenontwikkeling is ingeschat. Bij de meerjarige tariefprognose worden de beschikbare tariefegaliseringsreserves betrokken. In principe worden deze reserves voortschrijdend voor een termijn van 5 jaar volledig ingezet. Binnen de periode van 5 jaar moet er een volledige kostendeckering zijn.

Hieronder wordt per heffing een prognose van het tarief- en reserveverloop gepresenteerd, waarvan de ramingen voor de jaren ná 2019 indicatief zijn. De netto lasten zijn geraamd op het prijspeil van 2019 en vanaf 2020 dus nog exclusief inflatie.

ZUIVERINGSHEFFING

De netto kosten uit hoofdstuk 4 komen met toepassing van de matrix voor de kostenverdeling naar financieringsbronnen (zie hoofdstuk 5.4) gedeeltelijk ten laste van het zuiveringsbeheer. Deze kosten moeten worden gedekt door de opbrengst van de zuiveringsheffing, die in rekening wordt gebracht voor indirecte lozingen. Het tarief wordt uitgedrukt als een bedrag per vervuilingseenheid (ve).

Het totale aantal afgeronde ve voor 2019 is geraamd op netto 1.544.350. Dit is te splitsen in 17.650 ve voor directe lozingen en 1.526.700 ve voor indirecte lozingen.

Ten opzichte van de begroting 2018 is dat een toename van 21.400 ve voor de indirecte lozingen en van 2.200 ve voor de directe lozingen.

De stijging van het aantal ve voor indirecte lozingen van 21.400 ve is voor het merendeel toe te rekenen aan de toename van het aantal huishoudens. Dit is in lijn met de vastgestelde MJB 2019-2023.

Het aantal ve voor huishoudens is geactualiseerd op basis van realisatiecijfers. Verder is de verwachting, uitgesproken in de vastgestelde MJB 2019-2023, dat het aantal ve verder zal stijgen verwerkt in het jaarlijkse stijgingspercentage; dit percentage is bijgesteld naar 1,2%. Bij een stijgend draagvlak zal het aantal ve dat wordt kwijtgescholden eveneens hoger worden. Daarnaast zal dit aantal hoger worden door de verruiming van het kwijtscheldingsbeleid (voor kleine ondernemers en door rekening te houden met kosten kinderopvang) waartoe besloten is op 21 juni 2018.

PROGNOSE TARIEF- EN RESERVEVERLOOP ZUIVERINGSHEFFING

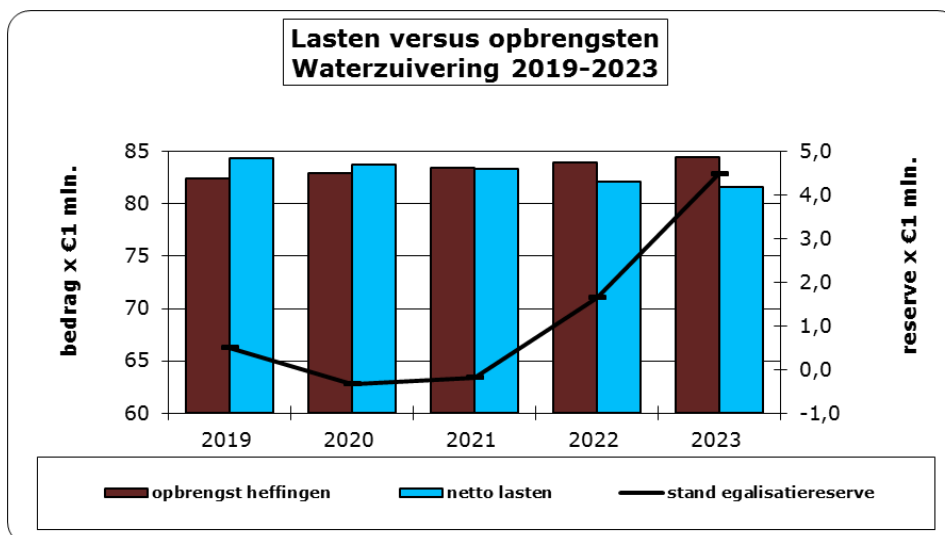
Op basis van het vorenstaande is het volgende overzicht samengesteld.

jaar	exploitatie- lasten (x €1.000) -A-	rekenkundig tarief B=A/C	aantal v.e. -C-	tarief -D-	tarief stijging in % -E-	egalisatie- reserve 1/1 (x €1.000) -F-	mutatie in reserve (x €1.000) G=CxD-A	rente mutatie (x €1.000) -H-	egalisatie- reserve 31/12 (x €1.000) I=F+G+H
2018	81.730	54,30	1.505.300	53,18	1,0%	4.036	-1.565	0	2.471
2019	84.358	55,26	1.526.700	54,00	1,5%	2.471	-1.916	0	555
2020	83.798	54,39	1.540.600	53,85	-0,3%	555	-837	0	-282
2021	83.318	53,60	1.554.300	53,70	-0,3%	-282	148	0	-134
2022	82.147	52,38	1.568.300	53,55	-0,3%	-134	1.835	0	1.701
2023	81.643	51,59	1.582.400	53,40	-0,3%	1.701	2.857	0	4.558

Het tarief van de zuiveringsheffing stijgt met 1,5% naar € 54,00 per vervuilingseenheid. Met de inzet van de tariefegaliseringsreserve is het mogelijk het tarief in de jaren daarna verder te verlagen met 0,3% per jaar.

De reserve wordt over een voortschrijdende periode van 5 jaar in principe volledig ingezet bij de bepaling van het tarief in meerjarig perspectief. Dit betekent dat zij na vijf jaar niet tot nul zijn gereduceerd, maar dat de inzet van de reserves voortdurend over de termijn van 5 jaar wordt bepaald.

De egaliseringsreserve laat in 2020 een negatieve stand zien van ongeveer € 0,3 miljoen, in het jaar daarna loopt deze negatieve stand weer terug. Aan het eind van de planperiode resteert een stand van € 4,6 miljoen in de tariefegaliseringsreserve.

VERONTREINIGINGSHEFFING

Voor directe lozingen wordt een aanslag verontreinigingsheffing opgelegd. Het tarief verontreinigingsheffing is wettelijk gelijkgesteld aan het tarief zuiveringsheffing en stijgt eveneens naar € 54,00 De opbrengst verontreinigingsheffing (voor 2019 begroot op circa € 0,9 miljoen) komt volledig ten gunste van het watersysteembeheer en beperkt daarmee de tarieven van de watersysteemheffing.

Het aantal ve voor de directe lozingen stijgt in 2019 ten opzichte van de begroting 2018 van 15.450 naar 17.650 ve. Deze stijging wordt vooral veroorzaakt doordat de aangifte van één grote lozer anders dan andere jaren zal stijgen.

WATERSYSTEEMHEFFING

A. Prognose in meerjarig perspectief

De netto kosten van de meerjarenbegroting uit hoofdstuk 4 komen met toepassing van de matrix voor de kostenverdeling naar financieringsbronnen (zie hoofdstuk 5.4) gedeeltelijk ten laste van het watersysteembeheer. De opbrengst verontreinigingsheffing komt volledig ten gunste van het watersysteembeheer. Het saldo hiervan moet worden gedekt door de opbrengst watersysteemheffing. De exploitatielasten in kolom A zijn inclusief het bedrag van kwijtschelding en oninbaar (voor 2019 geraamd op € 9 miljoen), dat tevens door de tarieven moet worden goedgemaakt.

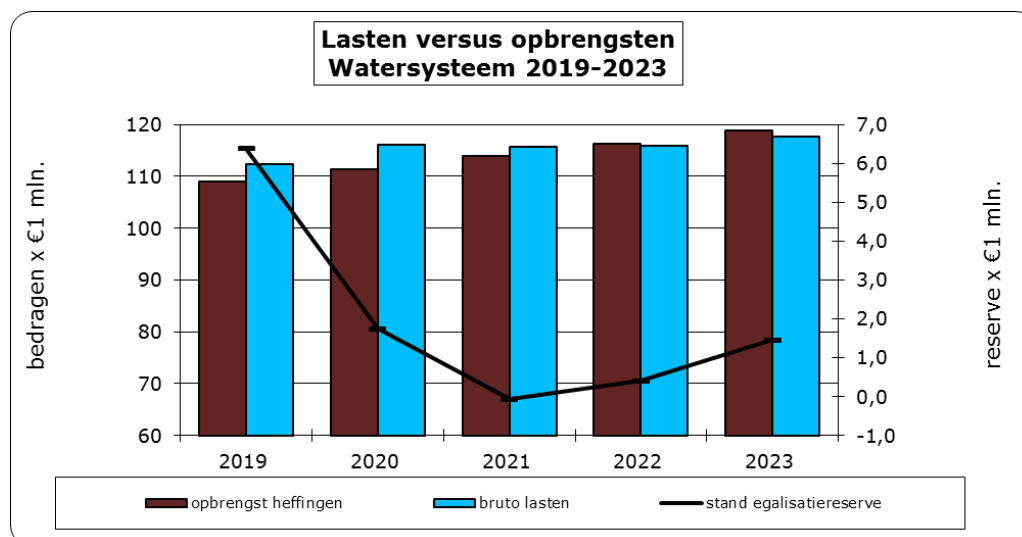
PROGNOSE TARIEF- EN RESERVEVERLOOP WATERSYSTEEMHEFFING

Op basis van het vorenstaande is het volgende overzicht samengesteld.

jaar	exploitatie- lasten (x C1.000) -A-	draagvlak (x C1.000) -B-	voorge- stelde stijging -C-	dekking incl. stijging (x C1.000) -D-	egalisatie- reserve 1/1 (x C1.000) -E-	mutatie in reserve (x C1.000) F=D-A	rente- mutatie (x C1.000) -G-	mutatie door opbrengst eigendommen -H-	egalisatie- reserve 31/12 (x C1.000) I=E+F+G+H
2018	107.276	102.032	2,8%	104.889	9.480	-2.321	0	2.445	9.604
2019	112.299	105.289	3,6%	109.079	9.604	-3.220	0	0	6.384
2020	116.085	109.479	1,8%	111.450	6.384	-4.635	0	0	1.748
2021	115.682	111.850	1,8%	113.863	1.748	-1.820	0	0	-71
2022	115.846	114.263	1,8%	116.320	-71	473	0	0	402
2023	117.765	116.720	1,8%	118.821	402	1.056	0	0	1.458

Met de inzet van de tariefegaliseringsreserve nemen de tarieven binnen de watersysteemheffing voor 2019 gemiddeld met 3,6% toe ten opzichte van 2018.

De egaliseringsreserve bij de watersysteemheffing laat in 2021 een negatieve stand zien van ongeveer € 0,1 miljoen, in het jaar daarna loopt deze negatieve stand weer terug. Aan het eind van de periode in 2023 is de stand positief, € 1,5 miljoen.

B. Kostentoerekening naar de categorieën

De taakkosten van het watersysteembeheer, voor zover gedekt uit de watersysteemheffing, worden toegedeeld naar de verschillende categorieën. Hiervoor worden de percentages van de Kostentoedelingsverordening AGV 2019 toegepast. Daarbij wordt er gedifferentieerd binnen de categorie ongebouwd: voor verharde wegen (en aanhorigheden) wordt het tarief met 100% verhoogd, ofwel er geldt een dubbel tarief.

De perceptiekosten, de kwijtschelding en de post oninbaar worden direct aan de betreffende categorie toegedeeld. De inzet van de tariefegalisatiereserve in 2019, zoals die is bepaald bij de meerjarige tariefprognose, wordt in verhouding van het totaal aan taakkosten plus perceptiekosten naar de desbetreffende categorie toegerekend.

Kostentoedeling					
Watersysteembeheer				Overig	
(x€1.000)	Ingezetenen	Gebouwd	Natuur	Ongeb./wgn	Totaal
Taakkosten	57.788	34.010	8,7	4.506	96.313
Perceptiekosten	2.407	4.178	18,7	234	6.839
Totaal	60.195	38.188	27,4	4.741	103.151
Kwijtschelding	7.776				7.776
Oninbaar	1.052	192			1.243
Kleine aanslagen		121		8	129
Te dekken lasten	69.022	38.501	27,4	4.749	112.299
Inzet tarief egalisatiereserve	1.879-	1.192-	0,9-	148-	3.220-
Te dekken door tarieven	67.143	37.309	27	4.601	109.079

C. Grondslagen/draagvlakken

Voor de prognose van de tarieven per categorie binnen de watersysteemheffing is gebruik gemaakt van de volgende eenheden. Het draagvlak voor de categorie gebouwd is ten opzichte van de Meerjarenbegroting 2019-2023 aangepast op grond van opgaven van de gemeenten. De draagvlakken voor natuur en ongebouwd zijn ten opzichte van de Meerjarenbegroting 2019-2023 bijgesteld. Het aantal ha wegen is gelijk gebleven, maar het aantal ha ongebouwd is gedaald. De oppervlakte natuur is ten opzichte van de MJB iets gestegen. Ook het draagvlak van de ingezetenen is gestegen.

Categorie	Eenheid	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Watersysteemheffing:							
-Ingezetenen	woonruimte	584.900	596.400	603.600	610.800	618.100	625.500
-Gebouwd	WOZ-waarde (x€1.000)	246.683,037	277.394,170	280.168,112	282.969,793	285.799,491	288.657,486
-Natuurterrein	oppervlakte in ha.	12.624	12.647	12.647	12.647	12.647	12.647
-Overig ongebouwd	oppervlakte in ha.	37.448	33.634	33.505	33.375	33.247	33.118
-Wegen	oppervlakte in ha.	5.434	6.051	6.081	6.111	6.142	6.173
Zuiveringsheffing	vervuilingseenheid	1.505.300	1.526.700	1.540.600	1.554.300	1.568.300	1.582.400
Verontreinigingsheffing	vervuilingseenheid	15.450	17.650	17.500	17.350	17.200	17.050

Ingezetenen

Het aantal huishoudens is op grond van realisatiecijfers geactualiseerd. Daarnaast is, in overeenstemming met de vastgestelde MJB 2019-2023, de autonome verhoging aangepast tot 1,2%. Het aantal huishoudens stijgt daarmee tot 596.400.

Het kwijtscheldingspercentage wijzigt niet en blijft op 11,5%. Bij een stijgend draagvlak zal echter wel het bedrag dat wordt kwijtgescholden eveneens hoger worden. Daarnaast zal dit aantal hoger worden door de verruiming van het kwijtscheldingsbeleid (voor kleine ondernemers en door rekening te houden met kosten kinderopvang) waartoe besloten is op 21 juni 2018. Het percentage oninbaar moet worden aangepast naar 1,25%. In totaal is met oninbaar en kwijtschelding een bedrag gemoeid van € 8,8 miljoen.

Gebouwd

Zoals elk jaar zijn bij alle gemeenten in het AGV-gebied de geraamde WOZ-waarden opgevraagd om het draagvlak gebouwd te kunnen bepalen. Hiervoor gold dit keer als waardepeildatum 1 januari 2018. Hoewel nog niet van alle gemeenten de gegevens bekend zijn, vertegenwoordigen de gemeenten die wel konden aanleveren 91% van de totale WOZ-waarde. Het beeld bij deze gemeenten is ook toegepast op de gemeenten waarvan de ramingen ontbreken.

De stijging van de WOZ-waarden zet zich gestaag door. De totale geschatte waarde van woningen stijgt met 15,3%. Voor niet-woningen is dat 1,4%, voor niet-woningen is dat wel een lagere stijging dan in de begroting 2018. Dit leidt ertoe dat voor 2019 rekening wordt gehouden met een toename van het totale draagvlak gebouwd van 12,5% ten opzichte van de begroting 2018. Hierbij is al rekening gehouden met de areaaluitbreiding. Ten opzichte van de ramingen in de Meerjarenbegroting 2019-2023 betekent dit een stijging van 10,7%.

De genoemde waardestijging leidt wel tot een lager tarief, maar in principe niet tot een hoger of lager aanslagbedrag. De tariefverlaging is immers een compensatie voor de waardestijging; uiteraard gemiddeld genomen.

Het percentage oninbaar blijft gehandhaafd op 0,5%, waarmee een bedrag is gemoeid van circa € 190.000.

Natuurterreinen

In de begroting 2018 werd uitgegaan van een oppervlakte natuur van 12.624 ha. De realisatiecijfers geven aanleiding tot een kleine verhoging tot 12.647 ha.

Ongebouwd

In de begroting 2018 was de oppervlakte wegen verlaagd tot 5.434 ha. Uit realisatiecijfers blijkt dat deze verlaging te ruim is geweest. Net als in de MJB 2019-2023 wordt daarom nu, inclusief de jaarlijkse stijging van 0,5%, uitgegaan van 6.051 ha wegen.

Het draagvlak voor overig ongebouwd wordt voornamelijk bepaald aan de hand van de behaalde resultaten uit voorgaande belastingjaren. Verder wordt rekening gehouden met een jaarlijkse afname van het aantal hectares met 0,25%. Deze afname, die gebaseerd is op langjarige ervaringscijfers, is vooral het gevolg van een toename van de bebouwde oppervlakte.

Daarnaast is in 2017 en 2018 aangekondigd dat er volop ingezet zou worden op volledigheidscntroles op het draagvlak ongebouwd. Het areaal ongebouwd voor 2019 is gebaseerd op het afgeronde belastingjaar 2016 inclusief de verschillende bezwaarprocedures.

Het resultaat van deze controles is dat het draagvlak voor de begroting 2019 is: 33.630 ha. In de jaarrekening 2017 en de bestuursrapportage 2018 was al melding gemaakt van een daling met 1.145 ha, in totaal is de daling ten opzichte van de begroting 2018 3.800 ha. De daling wordt veroorzaakt door omzettingen als gevolg van bebouwing, de aanleg van wegen en bezwaarschriften.

D. Tarieven per categorie binnen de watersysteemheffing

Op basis van het vorenstaande zijn de volgende tarieven per categorie berekend. De vermelde tarieven voor 2019 tot en met 2023 zijn indicatief. De tarieven staan geplaatst naast de huidige geldende tarieven voor 2018.

Tarief per eenheid /Categorie:	2018	2019	Prognose			
			2020	2021	2022	2023
Ingezetenen	€ 110,02	€ 112,58	€ 113,73	€ 114,78	€ 115,86	€ 116,97
Gebouwd	0,014636%	0,013450%	0,013589%	0,013753%	0,013915%	0,014067%
Natuurterreinen	€ 1,96	€ 2,10	€ 2,10	€ 2,15	€ 2,20	€ 2,22
Overig: ongebouwd wegen	€ 91,25 € 182,50	€ 100,59 € 201,18	€ 103,03 € 206,06	€ 105,45 € 210,90	€ 107,91 € 215,82	€ 110,46 € 220,92

De onderstaande tabel geeft de mutatie ten opzichte van het tarief van vorig jaar aan:

Tarief 2019			
Tarief per eenheid /Categorie:	tarief 2018	prognose 2019	Mutatie tov 2018
Ingezetenen	€ 110,02	€ 112,58	2,3%
Gebouwd	0,014636%	0,013450%	-8,1%
Natuur	€ 1,96	€ 2,10	7,1%
Overig: ongebouwd wegen	€ 91,25 € 182,50	€ 100,59 € 201,18	10,2% 10,2%

De tabel geeft aan dat de stijging niet voor elke categorie gelijk is. De verschillen ontstaan door een combinatie van de ontwikkeling van het draagvlak per categorie en de kostentoedelingsverordening.

Het grootste effect in de tariefmutaties is te zien bij de categorie Overig. Deze grote mutatie wordt veroorzaakt door de daling van het draagvlak ongebouwd.

E. Ontwikkeling lastendruk per profiel

Elk huishouden en bedrijf krijgt van het waterschap een aanslag met één of meerdere heffingen. Het totaal van dit aanslagbedrag voor 2019 is te vergelijken met de huidige tarieven. Per profiel (zie onderstaande verklaring op elk van de groepen) zijn de absolute én procentuele verschillen daartussen in onderstaande tabel weergegeven.

Aanslag in € voor:	Tarieven 2019	Tarieven 2018	Verschil	
			Absoluut	Relatief
Huishouden:				
a. meerpersoons; eigenaar	€ 301	€ 299	€ 3	0,9%
b. meerpersoons; eigenaar	€ 328	€ 328	€ 0	0,1%
c. meerpersoons; gebruiker	€ 275	€ 270	€ 5	1,9%
d. één-persoons; eigenaar	€ 193	€ 192	€ 1	0,5%
e. één-persoons; gebruiker	€ 167	€ 163	€ 3	2,1%
f. Agrarisch bedrijf	€ 2.709	€ 2.476	€ 233	9,4%
f'. Agrarisch bedrijf	€ 4.250	€ 3.880	€ 370	9,5%
g. Natuurterrein	€ 2.100	€ 1.960	€ 140	7,1%
h. Groothandel	€ 863	€ 883	€ (20)	-2,3%
i. Middelgroot metaalbedrijf	€ 25.914	€ 25.687	€ 227	0,9%
Omschrijving profielen:				
a. Meerpersoonshuishouden wonend in koopwoning met WOZ-waarde van €200.000 en een vervuilingswaarde van 3 v.e.				
b. Meerpersoonshuishouden wonend in koopwoning met WOZ-waarde van €400.000 en een vervuilingswaarde van 3 v.e.				
c. Meerpersoonshuishouden wonend in huurwoning en vervuilingswaarde van 3 v.e.				
d. Eénpersoonshuishouden wonend in koopwoning met WOZ-waarde van €200.000 en een vervuilingswaarde van 1 v.e.				
e. Eénpersoonshuishouden wonend in huurwoning en vervuilingswaarde van 1 v.e.				
f. Agrarisch bedrijf met opstallen met WOZ-waarde van €240.000, 25 ha ongebouwde grond en een vervuilingswaarde van 3 v.e.				
f'. Agrarisch bedrijf met opstallen met WOZ-waarde van €480.000, 40 ha ongebouwde grond en een vervuilingswaarde van 3 v.e.				
g. Natuurterrein van 1.000 ha				
h. Groothandel met een WOZ-waarde van €2.400.000 en vervuilingswaarde van 10 v.e.				
i. Bedrijf met een WOZ-waarde van €12.000.000 en vervuilingswaarde van 450 v.e.				

4.6 Weerstandvermogen

Het weerstandvermogen geeft aan in hoeverre een organisatie in staat is om niet-begrote tegenvallers op te vangen zonder dat daardoor de taakuitoefening in het gedrang komt. AGV heeft het beleid met betrekking tot het weerstandvermogen vastgelegd in de Nota Financieel Beleid AGV 2016.

Het weerstandvermogen is de relatie tussen de middelen die beschikbaar zijn om niet begrote kosten te dekken (weerstandscapaciteit) en de risico's waarvoor geen dekking is in de begroting of die anderszins zijn gedekt (bijvoorbeeld middels verzekeringen); de zogenaamde restrisico's. Het weerstandvermogen wordt mede bepaald door het risicomanagementbeleid.

Onderstaand wordt nader ingegaan op de aspecten weerstandscapaciteit, risicomanagement en de risico's. Door de wijze waarop het risicomanagement binnen de organisatie is vormgegeven zijn de restrisico's beperkt. In het theoretische geval dat alle restrisico's (zie 5.6.2) zich in 2019 zouden voordoen, dat op zich al zeer onwaarschijnlijk is, dan zal dit, nog afgezien van eventuele mogelijkheden binnen de begroting en de onbenutte belastingcapaciteit, het daarvoor beschikbare bedrag in de algemene reserves van € 5 miljoen vermoedelijk niet overstijgen.

Hieruit kan geconcludeerd worden dat AGV voldoende mogelijkheden heeft om financiële risico's te dekken en dat de begroting voldoende robuust is om de financiële gevolgen van mogelijke restrisico's op te vangen.

4.6.1 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit betreft de financiële mogelijkheden om calamiteiten en onvoorziene zaken op te vangen, zonder dat dat consequenties heeft voor de voortzetting van het bestaande beleid.

Het is AGV-beleid om eventuele risico's en calamiteiten zoveel mogelijk op de momenten waarop die zich voordoen financieel binnen de begroting op te lossen. Indien hiervoor geen of onvoldoende dekking gevonden kan worden, dan kan AGV 2 bronnen inzetten, te weten de algemene reserves en de belastingheffing.

Algemene reserves

AGV heeft algemene reserves ingesteld voor het opvangen van financiële gevolgen van eventuele calamiteiten en onzekere gebeurtenissen. Jaarlijks werd, tot en met 2015, € 1 miljoen aan de algemene reserves gedoteerd en een rentevergoeding bijgeschreven. Bij de invulling van de besparingsdoelstellingen uit het bestuursakkoord is besloten de dotatie aan de algemene reserves vanaf 2016 stop te zetten. De algemene reserve heeft sindsdien een stand van afgerond € 5 miljoen.

Binnen het eigen vermogen heeft AGV een aantal bestemmingsreserves, die vanwege de vastgestelde bestemming niet tot de weerstandscapaciteit kunnen worden gerekend.

bedragen x €1,000	per 1/1 2019	per 31/12 2019
RESERVES EN VOORZIENINGEN		
Algemene reserves		
- Algemene reserve Zuiveringsbeheer	2.450	2.450
- Algemene reserve Watersysteembeheer	2.450	2.450
Totaal algemene reserves	4.900	4.900
Bestemmingsreserves (en -fonds)		
- Tariefegalisatiereserve Zuiveringsheffing	2.471	555
- Tariefegalisatiereserve Watersysteemheffing	9.604	6.384
- Te dekken exploitatiesaldo	-5.116	-1.182
- Bestemmingsfonds Saneren Vecht	3.937	3.937
Totaal bestemmingsreserves (en -fonds)	10.897	9.694
TOTAAL	15.797	14.594

Bij de begroting 2011 heeft het bestuur besloten de dotatie aan het te dekken exploitatiesaldo vanaf 2011 extra te verhogen met structureel € 1,8 miljoen per jaar; bij de begroting 2012 is besloten de dotatie vanaf 2012 extra te verhogen met structureel € 0,5 miljoen per jaar. Totaal bedraagt de vaste dotatie € 3.933.370 per jaar. In 2020 zal de laatste dotatie aan de negatieve bestemmingsreserve plaatsvinden.

Onbenutte belastingcapaciteit

Anders dan gemeenten en provincies zijn waterschappen volledig autonoom waar het gaat om de vaststelling van belastingtarieven. Dat biedt waterschappen de mogelijkheid om onvoorziene financiële tegenvallers, voor zover daar geen andere dekking voor is, in het uiterste geval op te vangen door een verhoging van de (toekomstige) tarieven. Dit wordt aangeduid als 'onbenutte belastingcapaciteit'. In beginsel is de onbenutte belastingcapaciteit onbeperkt.

4.6.2 Risico's

Risicomanagement

Risicoparagraaf

Iedere organisatie heeft te maken met risico's die van invloed zijn op de realisatie van de organisatiedoelstellingen. De manier waarop een organisatie omgaat met risico's wordt voor een belangrijk deel bepaald door de mate van risicobereidheid. Met andere woorden hoeveel risico wil een organisatie lopen?

Risicomanagement is het continue proces van risico's onderkennen en wegen, besluiten om daarvoor wel of geen beheersmaatregelen te nemen, de effectiviteit van de risicobeheersing in de gaten te houden, en deze bij te sturen.

Het beheersen van risico's hoort bij de primaire taken van AGV: het voorkomen van overstromingen, waterschade, watertekorten, verontreinigingen e.d. Daarnaast heeft AGV te maken met risicocategorieën zoals juridische risico's (kans op procedures) en risico's voor het milieu, maar bijvoorbeeld ook met politiek-bestuurlijke risico's of het risico op reputatieschade. Veiligheidsrisico's nemen binnen AGV een bijzondere plaats in.

Eén van de beheersmaatregelen is dat AGV een calamiteitenorganisatie kent en over een crisisbeheersingsplan beschikt. Het actuele crisisbeheersingsplan is vastgesteld door het dagelijks bestuur van AGV (maart 2017). Het crisisbeheersingsplan heeft een looptijd van 2017 tot 2020.

Alle bestuursvoorstellen worden voorzien van een (verplichte) risicoparagraaf. In die risicoparagraaf wordt voor de geïdentificeerde risico's aangegeven hoe met die risico's wordt omgegaan en wat de eventuele kosten zijn van de voorgestelde beheersmaatregelen. Daarnaast wordt expliciet aangegeven welk bedrag is opgenomen om de eventuele kosten op te vangen voor het geval dat de genoemde risico's zich ook daadwerkelijk voordoen. Op deze manier is risicomanagement integraal onderdeel van het bestuurlijke besluitvormingsproces binnen AGV.

Waternet voert als verbonden partij voor AGV alle beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken uit op basis van jaarmandaat. De directie van Waternet heeft besloten om in de loop van 2018 een nieuwe systematiek vast te stellen voor het beheersen en rapporteren van de belangrijkste netto bedrijfsrisico's.

Ten tijde van het opmaken van deze begroting zijn er de volgende restrisico's, die een onzekerheid zijn voor de begroting.

Vergunningen

De leges inkomsten zijn afhankelijk van het aantal verleende vergunningen. In 2019 wordt hoogstwaarschijnlijk een nieuwe Keur van kracht. Als daarin veel verschuivingen optreden van vergunningsplicht naar niet-vergunningsplichtig zal er minder leges opgelegd kunnen worden, waardoor de opbrengst daalt.

OZB ter zake van rioolwaterzuiveringsinstallaties.

Op basis van een uitspraak d.d. 13 mei 2015 heeft het Gerechtshof Den Haag bepaald dat alleen voor delen van een rwzi die voor de zuivering zijn bestemd geen WOZ-waarde wordt bepaald en niet worden betrokken in de OZB-heffing. Het gerechtshof heeft hiermee geoordeeld dat een gemeente geen OZB kan heffen over het daadwerkelijke zuiveringsdeel, maar wel over tot het complex behorende gebouwen en werken (incl. hun ondergrond) waarin geen riool- en ander afvalwater wordt gezuiverd omdat dit geen werken zijn voor de zuivering bestemd.

Tegen de uitspraak van het Gerechtshof is het betrokken Waterschap in cassatie gegaan. Het geschil is aan de Hoge Raad voorgelegd. De Advocaat-Generaal bij de Hoge Raad is in april 2016 tot een voor het waterschap positieve conclusie gekomen.

De Hoge Raad heeft de zaak doorverwezen naar het Gerechtshof Amsterdam. Dit Hof moet nu met het oordeel van de Hoge Raad in de hand en op basis van de feitelijke situatie bij de betreffende rwzi bepalen wat wel en wat niet precies onder de vrijstelling valt.

De situatie kan zich voordoen dat gemeenten naar aanleiding van de Hofuitspraak ertoe overgaan om rwzi 's van waterschappen (althans die onderdelen waarvan men meent dat zij niet voor de zuivering zijn bestemd) te waarderen en te belasten.

De omvang van het financiële risico is op dit moment niet in te schatten, de redenen hiervoor zijn:

- De onzekere situatie of er wel OZB wordt geheven.
- Bij een eventuele heffing zal dit, naar verwachting, niet direct ingaan.
- Bij heffing blijft onduidelijk waarover (welke waarde) een heffing zal gaan plaatsvinden.
- De OZB-heffing verschilt per gemeente en de rwzi's liggen in verschillende gemeenten.

RWZI Amsterdam-West.

De rwzi Amsterdam-West is in 2005 in bedrijf genomen; de rwzi is de grootste rwzi in beheer van AGV en de één na grootste rwzi van Nederland. De rwzi heeft een zuiveringscapaciteit van bijna 1 miljoen inwoners equivalenten (ie). AGV heeft 12 rwzi's in beheer, waarbij de rwzi Amsterdam West ruim de helft van de totale zuiveringscapaciteit levert.

Een aantal installatie-onderdelen van de rwzi Amsterdam-West naderen het de eind van de technische en economische levensduur van 15 jaar. Het betreft met name de electrotechnische en werktuigbouwkundige installatie-onderdelen. De technische levensduur is niet exact te voorspellen en is (ook)afhankelijk van de specifieke lokale situatie.

Het risico bestaat dat voor de installatie-onderdelen extra onderhoud noodzakelijk is of dat deze eerder moeten worden vervangen dan de technische levensduur. Vaak zal er dan sprake zijn van omvangrijke vereiste onderhoudswerkzaamheden en/of vervangingen; dit betekent significant hogere, niet begrote, extra kosten omdat onderhoud en/of vervanging niet uitgesteld kan worden.

Arbeidsmarkt

De krapte op de arbeidsmarkt vormt een risico's voor met name projecten en in mindere mate voor de reguliere taak. Zowel het punt dat er moeilijk medewerkers te werven zijn als het vast houden van medewerkers. Daarnaast is het een risico dat de aanbestedingen duurder uit gaan vallen.

Afvalstoffenheffing slibverwerking

In het regeerakkoord Rutte III is het voornemen opgenomen om de vrijstelling van zuiveringsslib te laten vervallen en het in de heffing betrekken van afval verbrand in biomassa-energiecentrales. De mogelijke consequenties van het voornemen is dat over alle 87.000 ton zuiverings slib de afvalstoffenheffing van geschat 17,5 euro/ton betaald moet gaan worden met ingang van 1-1-2019. Dit zou neerkomen op circa € 1,5 miljoen.

Tariefdifferentiatie wegen

Op 28 december 2016 heeft de rechtbank Overijssel uitspraak gedaan in een belastingprocedure tussen de provincie Flevoland en het Waterschap Zuiderzeeland. Volgens de rechter mag de tariefdifferentiatie wegen zich dus alleen uitstrekken over verharde weggedeelten. Deze uitspraak is in december 2017 in hoger beroep bevestigd door het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden. Er is inmiddels beroep in cassatie ingesteld. Het kan nog enige tijd duren voordat de Hoge Raad een definitief oordeel velt. De verwachting was dat wegbeheerders als gevolg van de uitspraak bezwaar tegen hun belastingaanslag zouden maken. Tot nu blijkt dat echter niet. Toch is er de komende periode onzekerheid met betrekking tot de belastingopbrengsten.

In het geval de belastingplichtige over 2016 en voorgaande jaren geen bezwaar heeft ingediend en de aanslag heeft betaald, is deze onherroepelijk. Een terugbetaling van mogelijk onterecht betaalde belasting is dan niet aan de orde.

Als de uitspraak wordt bevestigd in cassatie, dan heeft dit uiteraard ook gevolgen voor het tarief ongebouwd. Immers: als er minder hectares wegen zijn waarvoor een dubbel tarief wordt betaald, dan zal het tarief voor ongebouwd – zowel wegen als overig ongebouwd – stijgen. Volgens voorlopige cijfers zou de toepassing van deze uitspraak leiden tot een vermindering van de oppervlakte wegen met 29%. Dit zou een verhogend effect op het tarief ongebouwd hebben van circa 4%.

Koepelvrijstelling

Vanaf 2018 is een eind gekomen aan de verruimde toepassing van de thans geldende Nederlandse wet- en regelgeving voor de koepelvrijstelling in de omzetbelasting.

De belastingdienst heeft positief gereageerd om de koepelvrijstelling te blijven te continueren voor de periode 2019 en verder totdat er duidelijkheid komt vanuit de Europese unie. De belastingdienst is in overleg met het Ministerie van Financiën om hier definitief toestemming voor te krijgen. Randvoorwaarde is dat de commerciële activiteiten niet meer mogen bedragen dan 1% van de omzet.

Inmiddels is op Europees niveau gesproken over de reikwijdte van de koepelvrijstelling. Tijdens het overleg van de Europese Raad van ministers van Economische Zaken en Financiën ("de Ecofinraad") is besloten de reikwijdte van de koepelvrijstelling ook op de Europese agenda te zetten en nader vast te stellen. De bedoeling is dat de Ecofinraad hier in oktober 2018 verder over zal discussiëren.

4.7 Financiering

4.7.1 Algemeen

Overeenkomstig artikel 108 van de Waterschapswet heeft het Algemeen bestuur de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie AGV vastgesteld, die betrekking heeft op 'het financieel beleid, het financieel beheer en de financiële organisatie' van het waterschap. In artikel 14 van de verordening zijn de regels met betrekking tot de financieringsfunctie opgenomen. De regels bevatten de algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie, alsmede inzake de administratieve organisatie van de financieringsfunctie, daaronder begrepen taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening. Naast de verordening is de financieringsparagraaf een belangrijk instrument voor het sturen en beheersen van, verantwoorden over en toezicht houden op de treasuryfunctie. De treasury is er primair op gericht om betrouwbare en degelijke financiering van de AGV-activiteiten te realiseren.

Bij de jaarlijkse begroting wordt de verplichte financieringsparagraaf opgenomen. Deze paragraaf bevat onder andere concrete doelstellingen en geplande transacties voor dat betreffende jaar.

Externe ontwikkelingen

Protectionisme en de dreiging van wereldwijde handelsoorlogen vormen grote risico's voor de economie van de eurozone. Ook een dreiging van een harde Brexit (vertrek van Groot Brittannië uit de Europese Unie zonder afspraken) zal flinke impact hebben op de Europese economie.

President Mario Draghi (van de Europese Centrale Bank) en de overige beleidsmakers houden de rentetarieven in de eurozone onveranderd op hun historisch lage niveau. Deze zullen waarschijnlijk tot minimaal de zomer van 2019 niet worden aangepast.

De ECB pompt door het opkopen van obligaties maandelijks ook nog altijd 30 miljard euro in de economie van het eurogebied. Het is de bedoeling dat dit bedrag per oktober wordt gehalveerd tot 15 miljard euro en na december helemaal tot nul wordt teruggebracht.

De rente op Nederlandse 10-jarige staatsleningen schommelde eind augustus 2018 rond de 0,7%. De lage rente betekent dat het goedkoop is voor Nederland om geld te lenen.

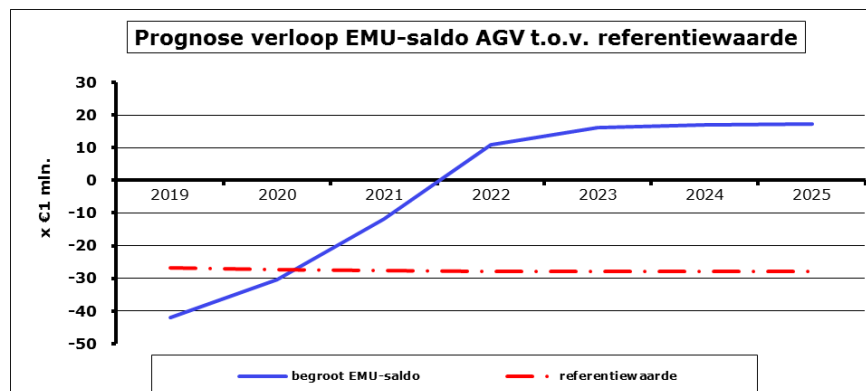
4.7.2 EMU-saldo - Wet houdbare overheidsfinanciën (wet HOF)

Het EMU-saldo is het vorderingensaldo van de collectieve sector op transactiebasis. Dit is het totale begrotingstekort dan wel -overschot van alle Nederlandse overheden en de sociale fondsen. Het EMU-saldo wordt weergegeven in procenten van het Bruto Binnenlands Product (BBP).

Ter bescherming van de Euro heeft de Europese Unie het Stabieliteits- en groeipact vastgesteld, dat op 1 januari 1999 is ingegaan. Hierin zijn regels over de begroting en de schuldenlast vast gelegd. Bepaald is dat het EMU-tekort van elk lidstaat niet meer dan 3% van het BBP mag bedragen.

De Rijksoverheid is met de lagere overheden bestuurlijk hun maximale aandeel in het EMU-saldo overeengekomen. De ruimte voor de decentrale overheden is in 2019 0,4% van het BBP en is nader verdeeld over gemeenten (0,27%), provincies (0,08%) en waterschappen (0,05%). Dit is nog niet officieel goedgekeurd door de Tweede Kamer, maar de waterschappen zijn al door de Unie geïnformeerd over EMU-referentie waarde voor 2019 en een indicatie voor de jaren 2020-2022.

Het (indicatief) toegestane aandeel voor AGV in het EMU-tekort bedraagt voor 2019 € 26,8 miljoen.

Zoals bovenstaande grafiek aangeeft komt AGV alleen in 2019 en 2020 buiten de referentiewaarde (rode lijn) door de hoogte van de investeringen. De jaren daarna blijft AGV daar binnen.

EMU-saldo

De Unie van Waterschappen heeft in een handreiking suggesties opgesteld, die kunnen bijdragen aan het verbeteren van het EMU-saldo en de schuld van de waterschappen. De aangebrachte beleidswijziging om het activeren van de bijdrage in het HWBP in 10 jaar af te bouwen, sluit aan bij deze aanbevelingen.

Andere suggesties die kunnen bijdragen aan een verbetering van het EMU-saldo en de schuldpositie, zoals minder activeren en aanpassen afschrijvingstermijnen, zijn vooralsnog niet overgenomen. Veelal zijn deze maatregelen op de korte en middellange termijn namelijk lasten verhogend.

De Unie wijst erop dat er nog mogelijkheden zijn dit in de tarieven door te berekenen, aangezien er ruimte is binnen de afspraken van het Bestuursakkoord Water. Hierin is het, inmiddels aangepaste, plafond afgesproken voor toename van de belastingopbrengsten met 2,5% per jaar (exclusief inflatie), dat de waterschappen gezamenlijk nog niet hebben bereikt.

AGV blijft daar binnen met een gewogen gemiddelde tariefstijging in 2018 van 2% (inclusief inflatie). AGV is geen voorstander van hogere tarieven ten opzichte van eerdere prognoses. In de huidige tijd wordt een extra tariefverhoging maatschappelijk niet verantwoord geacht.

Waterschappen dienen in de begroting een overzicht op te nemen van het verwachte verloop van het EMU-saldo. De berekening is in onderstaande tabel opgenomen. Het negatieve EMU-saldo wordt vooral bepaald door geplande investeringswerken.

OPBOUW EMU-SALDO (bedragen x € 1 miljoen)			
		2019	2018
<u>1. EMU exploitatiesaldo:</u>		1,7-	0,2-
<u>2. Invloed investeringen (zie staat van activa):</u>			
-/- bruto investeringsuitgaven	-/-	87,4	67,1
+ investeringssubsidies	+		
+ verkoop van materiële en immateriële vaste activa	+		
+ afschrijvingen	+	46,6	43,8
<u>3. Invloed voorzieningen (zie staat van reserves en voorzieningen):</u>			
+ toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	+		
-/- onttrekkingen aan voorzieningen t.b.v. exploitatie	-/-		
-/- betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-/-		
-/- eventuele externe vermeerderingen van voorzieningen	-/-		
<u>4. Invloed reserves (zie staat van reserves en voorzieningen):</u>			
-/- eventuele betalingen rechtstreeks uit reserves	+		
-/- eventuele externe vermeerderingen van reserves	-/-		
<u>4. Deelnemingen en aandelen:</u>			
-/- boekwinst	-/-		
+ boekverlies	+		
Totaal		-42,5	-23,5

4.7.3 Financieringsbehoefte

Algemeen

De financieringsfunctie is er primair op gericht te allen tijde de financiering van de AGV-activiteiten te realiseren binnen de algemene uitgangspunten, waaronder de afspraak dat transacties alleen worden gedaan in het kader van financiering van uit te voeren activiteiten die conform de Waterschapswet tot de taak van AGV behoren, te weten het zuiveringsbeheer en het watersysteembeheer.

Er wordt gestreefd naar een financiering tegen zo laag mogelijke kosten. Dit wordt voor een deel bereikt door interne financiering met eigen middelen (zoals reserves) toe te passen. Op de reserves wordt een interne rentevergoeding ten laste van de exploitatiebegroting gebracht, die overeenkomstig de Nota Financieel Beleid AGV 2016 is bepaald.

Financieringsbehoefte

Onder financieringsbehoefte wordt verstaan het aantrekken van externe geldmiddelen in verband met de financiering van zowel exploitatie als investeringen in enig begrotingsjaar. De exploitatie-uitgaven worden in principe gefinancierd met de exploitatieopbrengsten van dat jaar. Voor de financiering van de investeringen worden langlopende geldleningen aangetrokken; de benodigde middelen hiertoe worden ook wel de kapitaalbehoefte genoemd.

Financiering exploitatie begrotingsjaar 2019

De exploitatie-uitgaven worden in principe gefinancierd met de exploitatie-opbrengsten in dat jaar. De netto lasten zoals die in de voorliggende begroting AGV zijn geraamd, komen ten laste van de kostendragers van AGV (zuiveringsbeheer en watersysteembeheer) en worden gefinancierd uit de inkomstenbronnen zuiveringsheffing, verontreinigingsheffing en watersysteemheffing. Eventuele voorcalculatorische exploitatietekorten met betrekking tot deze waterschapheffingen worden gedekt door te beschikken over de desbetreffende tariefegalisatiereserves; overschotten worden aan die reserves toegevoegd. Er zal te allen tijde sprake zijn van een sluitende begroting.

Financiering kapitaaluitgaven 2019

Voor de financiering van de investeringen worden langlopende geldleningen aangetrokken. De omvang van deze benodigde middelen wordt ook wel de kapitaalbehoefte genoemd. De berekening van de kapitaalbehoefte voor 2019 is onderstaand vermeld en is de resultante van de investeringen plus de aflossing op lopende geldleningen minus de afschrijving op bestaande activa en plus of min de mutaties in de reserves.

		Bedragen	
Geraamde kapitaalbehoefte	2019	x €1 miljoen	
Boekwaarde activa per 1 januari			535,8
+ kapitaaluitgaven (netto, excl. West)			<u>75,3</u>
			611,1
– afschrijving (netto, excl. West)			<u>40,1</u>
Boekwaarde activa per 31/12			571,0
Restant geldleningen per 1 januari	517,4		
– reguliere aflossing geldleningen	<u>34,7</u>	482,7	
Beschikbaar eigen vermogen per 1 januari	15,8		
– mutaties in de reserves	<u>5,6</u>		
		10,2	
			492,9
Totaal			78,1

De berekende kapitaalbehoefte is exclusief de financiering van de rwzi Amsterdam-West. Hiervoor wordt projectfinanciering toegepast. Vanaf 2002 zijn geldleningen afgesloten voor financiering van de bouw, tegen gemiddeld 4,7% rente. Op gezette tijden moet de financiering worden aangevuld, in 2019 met € 8 miljoen, omdat de aflossing van de destijds gesloten geldleningen in een sneller tempo gaat dan de afschrijving (op basis van annuïteit) op de boekwaarde.

Voordeel is wel dat herfinanciering momenteel voordeliger kan plaatsvinden, waardoor de aan dit project toe te rekenen (uitzonderings)rente is teruggelopen.

Financiering kapitaaluitgaven ná 2019

Op dezelfde wijze als voor 2019 is ook voor de navolgende jaren de kapitaalbehoefte bepaald, onder andere op basis van de geplande investeringen conform het MIP 2019-2023.

Exclusief de financiering van rwzi West te Amsterdam

Geraamde kapitaalbehoefte					
		2020	t/m	2023	
		(bedragen x €1 miljoen)			
Jaar	investering	Afschrijving op activa	Aflossing van geldleningen	Mutaties in reserves	TOTAAL
	-1-	-2-	-3-	-4-	1-2+3-4
2020	64,4	42,1	36,5	-4,1	62,9
2021	50,9	42,1	38,6	-1,4	48,7
2022	33,5	40,4	39,7	2,7	30,1
2023	29,5	40,2	39,6	4,4	24,5

Liquiditeitsbegroting 2019

Op basis van het geplande uitgaven- en inkomstenverloop wordt de liquiditeitsbegroting opgesteld. Met dit instrument wordt de ontwikkeling van de netto vlottende schuld geprognoseerd. Op basis van de werkelijke uitgaven en inkomsten wordt deze planning periodiek bijgewerkt en wordt de ruimte tot aan de kasgeldlimiet benut. Bij een dreigende overschrijding van de kasgeldlimiet zal, mede afhankelijk van de actuele marktomstandigheden en –ontwikkelingen, tijdig omzetting plaatsvinden van (goedkopere) financiering met kort geld naar financiering met lang geld.

4.7.4 Risicobeheer

Als gevolg van de Wet FIDO is er een aantal wettelijke normen gesteld waaraan minimaal dient te worden voldaan, te weten de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Daarnaast is leidend dat financiering alleen plaatsvindt ten behoeve van de uit te voeren publieke taak, zoals die via de Waterschapswet is opgedragen aan AGV.

Renterisicobeheer

Economische situaties bepalen de marktontwikkelingen, inclusief die op het gebied van de rentetarieven. Door deze continue bewegingen zijn risico's nooit geheel uit te sluiten.

Kasgeldlimiet korte of vlottende schuld

De kasgeldlimiet is ingesteld om al te grote fluctuaties in de rentelasten te vermijden.

De kasgeldlimiet is bepaald op 23% van het begrotingstotaal. Voor 2019 komt de limiet uit op een bedrag van circa € 43,4 miljoen. Het totaal van de netto vlottende schuld (korter dan 1 jaar) mag de kasgeldlimiet in principe niet overschrijden. Dit wordt voortdurend bewaakt.

Indien een overschrijding dreigt van langere duur dan dient de vlottende financiering (rekening-courant krediet) omgezet te worden in een meer permanente financieringsvorm (langlopende geldleningen). Indien de kasgeldlimiet gedurende drie achtereenvolgende kwartalen wordt overschreden is er de verplichting om een plan op te stellen dat gericht is op het wegwerken van deze overschrijding.

Renterisico lange of vaste schuld

De renterisiconorm is ingesteld om het renterisico bij herfinanciering te beperken. De opbouw van de leningenportefeuille dient zodanig te zijn, dat het risico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen wordt begrensd. Bij een gelijkmatige opbouw van de leningenportefeuille, waarbij niet in enig jaar een onevenredig groot deel van de leningenportefeuille geherfinancierd behoeft te worden, wordt het renterisico op de vaste schuld gespreid over de jaren.

In de Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden (FIDO) is de norm voor de waterschappen gesteld op 30% van het begrotingstotaal. De som van de renteherziening (1) en de aflossingen (2) mag de norm (6) niet overschrijden.

Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld	2019	2020	2021	2022	2023
Renterisico's:					
1. Renteherziening op vaste schuld o/g	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Aflossingen	49,1	50,5	52,8	52,2	51,4
3. Renterisico's (1+2)	49,1	50,5	52,8	52,2	51,4
Berekening renterisiconorm					
4. Begrotingstotaal	188,5	191,5	190,5	189,3	190,5
5. Percentage renterisiconorm	30	30	30	30	30
6. Renterisiconorm (4*5/100)	56,6	57,5	57,2	56,8	57,2
Toets renterisiconorm					
7. Renterisiconorm (6)	56,6	57,5	57,2	56,8	57,2
8. Renterisico op vaste schuld (3)	49,1	50,5	52,8	52,2	51,4
9. Ruimte (+) / Overschrijding (-); (7-8)	7,5	7,0	4,3	4,6	5,8

Conclusie:

Aangezien de renterisiconorm de komende jaren tot en met 2023 niet overschreden zal worden, is de opbouw van de leningenportefeuille voor de middellange termijn goed. De renterisiconorm is een percentage van het begrotingstotaal. Aangezien de begrotingstotalen na 2019 nog zonder inflatie zijn, zal de norm nog stijgen.

Rentegevoeligheid op de begroting

AGV is vanwege de toegepaste methodiek van financiering beperkt gevoelig voor renteschommelingen. De te financieren boekwaarde van alle aanwezige activa zijn grotendeels afgedekt door langlopende geldleningen met een vaste rente.

Het ongedekte deel wordt zolang als mogelijk (binnen de toegestane grenzen van de kasgeldlimiet) gefinancierd via de rekening courant met de Nederlandse Waterschapsbank. Er is een kredietlimiet (rood staan) van € 45 miljoen, waarvoor aantrekkelijke voorwaarden gelden. Ter beperking van de financieringskosten wordt deze faciliteit zo ruim mogelijk benut. Het totaal van de rente voor 2018 is begroot op 3%. Dit percentage wordt de omslagrente genoemd, zijnde het gemiddelde van alle geldleningen en de rente op de rekening-courant.

Renteschommelingen kunnen er enerzijds zijn op de zogenaamde korte rente en is merkbaar op de rekening-courant met een maximale limiet van € 45 miljoen én anderzijds op de zogenaamde lange rente, die gevolgen kan hebben op de financiering van toekomstige investeringsprojecten.

Bij een rentestijging op zowel de korte als de lange rente van 1% zou het effect globaal € 1,2 miljoen op jaarbasis kunnen zijn (1% van € 45 miljoen kort geld plus 1% van € 78 miljoen lang geld zijnde over het gemiddeld investeringsvolume per jaar). Dit zou een effect kunnen hebben van 0,6% op de exploitatiebegroting van totaal € 188,5 miljoen met een evenredig effect op de tarieven.

Vooralsnog is dit effect niet te verwachten, aangezien het renteniveau voor nieuwe geldleningen in de begroting 2019 is begroot op 2,9%. Gelet op de huidige lage renteniveaus valt een toename boven 2,9% (nog) niet te verwachten.

4.7.5 Financiering

Financiering is de invulling van de behoefte aan financieringsmiddelen. Deze behoefte is te splitsen in die op korte en lange termijn.

Korte financiering

Korte financiering vindt geheel plaats via de rekening-courant van de NWB. De kredietlimiet bedraagt € 45 miljoen.

Lange financiering

Gelet op het streven naar zo laag mogelijke financieringskosten wordt zo lang als mogelijk –binnen de kasgeldlimiet gebruik gemaakt van de bovengenoemde rekening-courant faciliteit. Dus ook nieuwe investeringen worden in eerste instantie gefinancierd met kort geld. Periodiek vindt omzetting plaats naar vaste financiering middels het aantrekken van langlopende geldleningen.

Alle afgesloten leningen zijn niet vervroegd aflosbaar en hebben een vaste rente welke niet tussentijds kan worden aangepast. Zij hebben een gemiddelde (resterende) looptijd van circa 21,5 jaar en het gemiddelde rentepercentage op deze leningen bedraagt 2,89%.

Voor de projectfinanciering van de rwzi Amsterdam-West zijn geldleningen afgesloten. Ook deze leningen zijn niet vervroegd aflosbaar en hebben een vaste rente welke niet tussentijds kan worden aangepast. Zij hebben een gemiddelde (resterende) looptijd van circa 15,6 jaar en het gemiddelde rentepercentage op deze leningen bedraagt 4,5%.

Om te kunnen voorzien in de geraamde kapitaalbehoefte voor 2019 wordt in de planning rekening gehouden met af te sluiten geldleningen, inclusief voor de rwzi Amsterdam-West, tot een totaalbedrag van afgerond € 86 miljoen.

4.7.6 Rentevisie

De ontwikkeling van de kortgeldrente (rekening-courant) bevindt zich al geruime tijd op hetzelfde niveau. Sinds begin 2014 staat deze op 0,1%. Een verdere daling is mogelijk maar zal gering van omvang zijn, omdat de ondergrens van 0% in zicht komt.

De rente voor langlopende geldleningen voor 25 jaar vast, schommelde de afgelopen tijd tussen de 1,5% en 1,6%. En stond eind augustus 2018 op 1,5%

Het huidige leningenpakket en de in de komende jaren aan te trekken geldleningen bepalen de gemiddelde omslagrente, welke voor 2019 is geraamd op 2,9%. Gezien de blijvende onzekerheid op de financiële markten en overige ontwikkelingen op politiek en economisch gebied blijft de ontwikkeling van de rente moeilijk te voorspellen. De korte rente wordt geraamd op een niveau van 0,0%.

4.7.7 Voorgestelde transacties en mandaat

Met de huidige kennis zoals bovenstaand vermeld en gelet op het streven naar zo laag mogelijke financieringskosten, wordt voorgesteld:

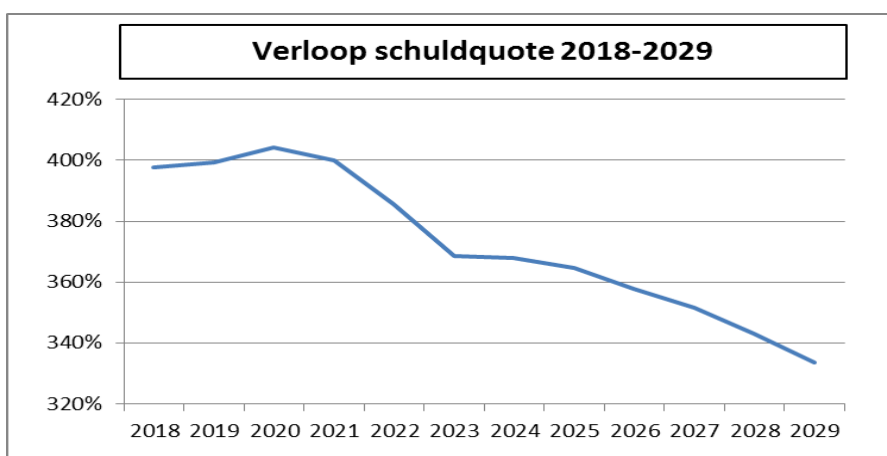
- de kasgeldlimiet volledig te benutten door de exploitatiekosten geheel en investeringskosten zo lang als mogelijk met kort geld te financieren via de rekening-courant en eventueel met kasgeldleningen;
- voor 2019 in de financieringsbehoefte boven de kasgeldlimiet te voorzien door externe financiering, middels het aantrekken van langlopende geldleningen tot een totaalbedrag van afgerond € 86 miljoen (inclusief rwzi Amsterdam-West). Bij de keuze van de rentevaste periode van die leningen zal telkens een afweging worden gemaakt van de dan daarvoor geldende prijs en een rentevaste periode tussen de 25 en 40 jaar worden aangehouden;
- van de oorspronkelijke planning af te wijken, indien (markt)ontwikkelingen hiertoe aanleiding geven.

In artikel 14 van de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie AGV (verordening ex artikel 108 Waterschapswet) is de uitvoering van het financieringsbeleid opgedragen aan het Dagelijks Bestuur.

4.8 Vreemd vermogen

Vreemd vermogen is onvermijdelijk voor een kapitaalintensief bedrijf als een waterschap, waarin voortdurend investeringen nodig zijn om de wettelijke taak adequaat te kunnen uitoefenen. Tevens is het voor de waterschappen vanaf 2011 verplicht om bij te dragen aan het nationale Hoogwaterbeschermingsprogramma. Voor AGV is de bijdrage voor 2019 bepaald op € 14,3 miljoen per jaar, die de eerste jaren volledig met vreemd geld is gefinancierd. Daar komt bij dat AGV om historische redenen een hoge schuld heeft én over een beperkt eigen vermogen kan beschikken.

Het vreemde vermogen van AGV bestaat uit een leningenportefeuille, die volgens de laatste vastgestelde jaarrekening per eind 2017 € 676 miljoen bedroeg. Hiermee is de totale boekwaarde van investeringen gefinancierd. Door investeringen neemt de behoefte aan vreemd vermogen toe; door afschrijving neemt dit af. Daarnaast zijn mutaties op reserves, die voor financiering kunnen worden ingezet, van invloed op het aan te trekken vreemd vermogen.

Toelichting op de grafiek

Zoals bovenstaande grafiek laat zien zal op basis van de meerjarenraming in de begroting 2019 de prognose van de schuldquote in de komende 10 jaar geleidelijk met enkele tientallen procenten afnemen. Als gevolg van gerealiseerde investeringen nemen de afschrijvingen namelijk toe en gaan op de middellange termijn uitstijgen boven de jaarlijkse investeringen, waardoor een oplopend bedrag zal gaan vrijkomen voor verlaging van de schuld.

De schuldquote geeft de verhouding aan tussen uitstaande schulden en de netto opbrengst waterschapsbelastingen. Er is niet gekwantificeerd of genormeerd (ook niet in de Wet Hof) wat de maximale schuldpositie van decentrale overheden zou mogen zijn. AGV heeft het beleid omtrent investeringen, activeren en reserves vastgelegd in de Nota Financieel Beleid AGV 2016. Bij de behandeling van de nota heeft in de vergadering van het algemeen bestuur inhoudelijk discussie plaatsgevonden over aspecten als omvang kapitaallasten en leningschuld. Mogelijkheden zijn onderzocht voor bijstelling van het activerings- en reservebeleid. Conclusie hiervan is dat aanpassingen onmiddellijk leiden tot hogere tarieven van de waterschapsbelastingen. Het bestuur acht deze gevolgen maatschappelijk niet aanvaardbaar en tevens sluit dit niet aan op de doelstellingen uit het Bestuursakkoord AGV 2015-2019.

Het bestuur is van mening dat AGV een solide financieel beleid voert. Onderdeel daarvan is een autonoom financierings- en tarievenbeleid, waarin beperkende maatregelen, zoals het instellen van een leningenplafond niet gewenst zijn. Overigens zijn er geen uitgangspunten voorhanden voor het bepalen van een realistische norm, waardoor een in te stellen schuldenplafond uiteindelijk subjectief is.

De omvang van investeringen is van invloed op de schuldquote. Voor de komende jaren is in de planning rekening gehouden met te financieren investeringen in het kader van duurzaamheid. De investeringen dragen bij aan de energie- en CO2-doelstelling van AGV. Het betreft bijvoorbeeld het installeren van zonnepanelen en het opwerken van biogas tot groengas, die voor de exploitatiebegroting budgettair tenminste neutraal zijn.

4.9 Verbonden partijen

Onder een verbonden partij (VP) wordt verstaan die organisatie (een derde partij), waarmee het waterschap een bestuurlijke én een financiële relatie heeft als gevolg van een bepaalde samenwerking om een bepaalde publieke taak uit te voeren. Partijen worden als verbonden beschouwd indien de ene partij de zeggenschap over de andere partij bezit of belangrijke invloed kan uitoefenen op de financiële en operationele beslissingen van de andere partij. AGV kent twee verbonden partijen die aan bovenstaande criteria voldoen, de Stichting Waternet en de Gemeenschappelijke Regeling Het Waterschapshuis.

Stichting Waternet	
Rechtsvorm	stichting
Vestigingsplaats	Amsterdam
Publiek belang dat met VP behartigd wordt	uitvoeren van de door AGV opgedragen waterschapstaken.
Wijze van behartiging	Waternet is opgericht door AGV en de gemeente Amsterdam. Beide opdrachtgevers zijn vertegenwoordigd in het bestuur van Waternet in de persoon van respectievelijk de dijkgraaf van AGV en de verantwoordelijke wethouder van de gemeente Amsterdam voor de watertaken.
Schatting hoogte financiële relatie voor 2019	In de begroting 2019 van AGV zijn de door Waternet door te berekenen kosten begroot op € 104 miljoen. <u>Jaarrekening 2017:</u> Reserves + Voorzieningen: € 7 miljoen Vreemd vermogen: € 103 miljoen
Te bereiken resultaten met VP in 2018	Doelmatige en efficiënte uitvoering van de aan WN opgedragen taken.
Risico's vanwege de relatie met de VP	Waternet is opgericht door AGV en de gemeente Amsterdam. Voor AGV verzorgt Waternet alle waterschapstaken. Voor Amsterdam zorgt Waternet voor de drinkwatervoorziening, de riolering en het ondiepe grondwater. Zowel de gemeente Amsterdam als AGV zijn in verhouding van de kosten van de opgedragen taken volledig aansprakelijk voor eventuele tekorten van Waternet.

Gemeenschappelijke Regeling Het Waterschapshuis	
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Amersfoort
Publiek belang dat met VP behartigd wordt	Ondersteuning van AGV - met name op het vlak van automatisering en ICT – bij het uitvoeren van diens taken.
Wijze van behartiging	Het Waterschapshuis is opgericht door alle waterschappen tezamen. AGV is lid van het algemeen bestuur van Het Waterschapshuis en wordt daarin vertegenwoordigd door een lid van het dagelijks bestuur van AGV.
Schatting hoogte financiële relatie voor 2019	De bijdrage van AGV aan de begroting 2019 van Het Waterschapshuis is begroot op ongeveer € 200.000.
Te bereiken resultaten met VP in 2019	Doelmatige en efficiënte uitvoering door AGV van diens taken.
Risico's vanwege de relatie met de VP	De waterschappen, dus ook AGV, zullen op grond van artikel 41 van de Gemeenschappelijke regeling er steeds voor zorg dragen dat Het Waterschapshuis te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.

Naast Waternet en Het Waterschapshuis zijn er andere partijen die, binnen de aan Waternet opgedragen uitvoerende werkzaamheden, werk verrichten voor AGV en Amsterdam. Dit zijn de stichting Waterproef en de stichting WereldWaternet.

Waterproef is een stichting waar de laboratoriumtaken van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) en Waternet in zijn ondergebracht. Waterproef verzorgt laboratorium-werkzaamheden voor AGV, Amsterdam en HHNK. Waternet en HHNK zijn opdrachtgever. Er bestaat geen formele relatie tussen AGV en Waterproef en Amsterdam en Waterproef.

WereldWaternet is een stichting die drinkwatervoorziening, riolering, afvalwaterzuivering en beheer van oppervlakte- en grondwater in tweede en derde wereldlanden op integrale wijze aanpakt. AGV verleent opdrachten aan WereldWaternet. Er bestaat geen formele relatie tussen AGV en WereldWaternet. Wel is er een dienstverleningsovereenkomst gesloten, op grond waarvan Wereld Waternet projecten in opdracht voor AGV uitvoert.

De Nederlandse Waterschapsbank, Unie van Waterschappen en Stowa voldoen niet aan het criterium van een verbonden partij en zijn daarom niet opgenomen.

4.10 Bedrijfsvoering

Onder bedrijfsvoering wordt verstaan het geheel van interne organisatieonderdelen en processen, die ondersteunend zijn aan de primaire processen van het waterschap. Bedoelde organisatie-onderdelen zijn ondergebracht bij Waternet, evenals de afdeling bestuursondersteuning. Het is daarom dat deze paragraaf in de AGV-begroting niet van toepassing is.

5 BIJLAGEN

5.1 Staat van personeelskosten

Staat van personeelslasten AGV												
	PERSONEELSTERKTE						PERSONEELSLASTEN					
	Begroting		Begroting		Jaarrekening		Begroting					
	2019	2018	2017	2019	2018	2017	2019	2018	2017	2019	2018	
	toegestane formatie in f.t.e.	toegestane formatie in f.t.e.	toegestane formatie in f.t.e.	toegestane formatie in f.t.e.	toegestane formatie in f.t.e.	toegestane formatie in f.t.e.	overige perso- neelslasten eigen personeel	socialen lasten eigen personeel	salariissen tijdelijk personeel	Totaal personeels- lasten begroting	Totaal personeels- lasten begroting	
	-2-	-3-	-4-	-5-	-6-	-7-	-8-	-9-	-10-	-11-	-12-	-13-
	-1-											
Huidige bestuur AGV:												
-AGV/Dijkgraaf	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	179.315		15.915		195.230	188.625
-AGV Secretaris-directeur	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	89.115		3.180		92.295	89.175
-AGV Dagelijks bestuur							312.985		77.440		390.425	377.225
-AGV Algemeen bestuur							165.600		73.220		238.820	230.745
Wachtgeldregeling voormalige bestuursleden							458.920				458.920	303.400
Totaal	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1.205.935	0	169.755	0	1.375.690	1.189.170
												1.054.595

5.2 Staten van vaste activa

2.a: Materiële vaste activa

	Aanschaf- prijs	Stand 31 - 12 - 2018 Cumulatieve afschrijvingen en bijdragen reserves	Boek- waarde	Nieuwbouw derden	Mutaties 2019 Ont- vallen subsi- dies	Over- boek- ingen anden- handen veiken	Afschrij- vingen	Aanschaf- prijs	Stand 31 - 12 - 2019 Cumulatieve afschrijvingen en bijdragen reserves	Boek- waarde	Wijze/ duur- af- schrij- ving	Rente ten laste van de exploitatie	Rente- bijscrij- ving op investe- ringen
WERKEN IN EXPLOITATIE													
GR*	38.466.890	4.424.680	0	34.042.210	0	0	0	550.880	38.466.890	4.975.550	0	33.491.330	0
KA*	5.755.850	1.663.410	0	4.072.430	0	0	0	179.280	5.755.850	1.862.690	0	3.893.150	0
WK*	205.660.310	55.490.930	11.877.120	138.292.260	0	0	0	5.894.840	205.660.310	61.385.770	11.877.120	132.397.420	0
WG*	62.329.590	24.596.370	3.334.440	34.398.770	0	0	0	2.300.670	62.329.590	26.897.040	3.334.440	32.098.100	0
ZT*	31.577.650	21.323.970	1.440.420	8.813.260	0	0	0	941.860	31.577.650	22.265.830	1.440.420	7.871.400	13.850
ZT*	447.616.470	135.924.360	11.365.180	300.326.940	0	0	0	16.643.630	447.616.470	152.567.990	11.365.180	283.883.310	16.240
ZT*	14.629.070	7.259.810	0	7.369.260	0	0	0	561.960	14.629.070	7.821.780	0	6.807.290	0
VW*	10.084.730	5.890.180	0	4.194.550	0	0	0	444.880	10.084.730	6.335.060	0	3.748.670	0
OV*	135.596.290	48.885.870	16.587.920	70.122.500	0	0	0	4.343.050	135.596.290	53.228.920	16.587.920	65.779.450	0
TOTAAL WERKEN IN EXPLOITATIE	951.716.840	305.479.580	44.605.080	601.632.180	0	0	0	31.861.050	951.716.840	337.340.630	44.605.080	569.771.120	30.090
ONDERHANDEN WERKEN													
GR*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KA*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
WK*	10.245.000	0	0	10.245.000	11.857.500	0	0	478.630	22.102.500	478.630	0	21.623.870	0
WG*	5.440.000	0	0	5.440.000	6.800.000	0	0	217.600	12.240.000	217.600	0	12.022.400	0
ZT*	6.776.240	0	0	6.776.240	1.002.210	0	0	179.160	7.778.450	179.160	0	7.599.290	0
ZT*	29.680.680	0	0	29.680.680	36.762.500	0	0	1.187.580	66.443.180	1.187.580	0	65.255.600	334.560
ZT*	550.000	0	0	550.000	2.975.000	0	0	0	3.525.000	0	0	3.525.000	0
VW*	655.000	0	0	655.000	1.700.000	0	0	33.000	2.355.000	33.000	0	2.322.000	0
OV*	5.100.000	0	0	5.100.000	5.440.000	0	0	204.000	10.540.000	204.000	0	10.336.000	0
TOTAAL ONDERHANDEN WERKEN	58.446.920	0	0	58.446.920	66.537.210	0	0	2.299.970	124.984.130	2.299.970	0	122.684.160	334.560
TOTAAL GENERAAL	1.010.163.760	305.479.580	44.605.080	660.079.100	66.537.210	0	0	34.161.020	1.076.700.970	339.640.600	44.605.080	692.455.280	364.650

2.b: Immateriële vaste activa

	Aanschaf- prijs	Stand 31-12-2018 Cumulatieve afschrijvingen en bijdragen reserves	Boek- waarde	Nieuwbouw derden	Mutaties 2019 Ont- vallen subsi- dies	Over- boek- ing onder- hand- werken	Afschrij- vingen	Aanschaf- prijs	Stand 31-12-2019 Cumulatieve afschrijvingen en bijdragen reserves	Boek- waarde	Wijze/ duur af- schrij- ving	Rente ten laste van de exploitatie	Rente- bijscrij- ving op investe- ringen
WERKEN IN EXPLOITATIE													
Uitgaven onderzoek en ontwikkeling													
O&O*	781.300	781.300	0	0	0	0	0	781.300	781.300	0	-	0	0
Bijdragen aan activa in eigendom van Overheden *1													
OVE*	25.222.850	9.226.800	15.196.860	0	0	0	976.950	25.222.850	10.203.740	14.219.910	-	440.710	0
Oerigen	2.886.440	629.230	2.257.210	0	0	0	115.460	2.886.440	744.690	2.141.750	-	65.460	0
Geactiveerde bijdragen aan het Rijk inzake het hoogwaterbeschermingsprogramma													
HW*	50.978.050	29.427.300	21.550.750	0	0	0	8.769.530	50.978.050	38.196.820	12.781.230	-	624.970	0
Overige immateriële vaste activa *2	22.253.510	6.130.020	4.383.560	0	0	0	864.630	22.253.510	6.994.660	3.528.930	-	127.410	0
TOTAAL WERKEN IN EXPLOITATIE	102.122.150	46.194.650	43.398.380	0	0	0	10.726.570	102.122.150	56.921.210	32.671.820		1.258.550	0
ONDERHANDEN WERKEN													
Bijdragen aan activa in eigendom van Overheden *1													
OVE*	21.000	0	21.000	0	0	0	840	21.000	840	20.160	-	610	0
Oerigen	100.000	0	100.000	0	0	0	4.000	100.000	4.000	96.000	-	2.900	0
Geactiveerde bijdragen aan het Rijk inzake het hoogwaterbeschermingsprogramma													
HW*	7.600.000	0	7.600.000	6.080.000	0	0	1.520.000	13.680.000	1.520.000	12.160.000	-	220.400	0
Overige immateriële vaste activa *3	2.070.000	0	2.070.000	2.669.000	0	0	187.500	4.739.000	187.500	4.551.500	-	21.750	0
TOTAAL ONDERHANDEN WERKEN	9.791.000	0	9.791.000	8.749.000	0	0	1.712.340	18.540.000	1.712.340	16.827.660		245.660	0
TOTAAL GENERAAL	111.913.150	46.194.650	53.189.380	8.749.000	0	0	12.438.910	120.662.150	58.633.550	49.499.480		1.504.210	0
*1 Dit betreft subsidies WKS/riolering buitengebieden/aanleg natuurverbinding													
*2 Dit betreft div projecten baggeren waterlopen en saneren waterbodems/verkiezingen AGV													
*3 Dit betreft kosten omgevingswet en verkiezingen AGV													
Totaal Materieel en Immaterieel:	1.122.076.910	351.674.230	57.134.210	713.268.480	0	0	46.599.930	1.197.363.120	398.274.150	57.134.210		23.098.070	364.650

2.c: Financiële vaste activa

	Stand 31 - 12 - 2018			Mutaties 2019			Stand 31 - 12 - 2019		
	Aan-schaf-prijs	Cumula-tieve verminde-ringen	Boek-waarde	Ver-meer-de-ringen	Her-waar-de-ring	Ver-min-de-ringen	Aan-schaf-prijs	Cumula-tieve verminde-ringen	Boek-waarde
<u>Deelnemingen en effecten</u>									
Aandelen A van de Nederlandse Waterschapsbank	32.315	--	32.315		0	--	32.315	--	32.315
Aandelen B van de Nederlandse Waterschapsbank	7.176	--	7.176		0	--	7.176	--	7.176
	39.491	--	39.491	--	0	--	39.491	--	39.491

5.3 Staat van vaste schulden

STAAT VAN VASTE SCHULDEN AGV			
2019			
Omschrijving	tbv rwz West	tbv overige activa	Totaal
1. Aantal leningen per 1-1	20	34	54
2. Oorspronkelijk bedrag van de leningen	312.750.000	877.891.000	1.190.641.000
3. Restant bedrag geldleningen per 1-1	177.453.000	517.363.000	694.816.000
4. Nominaal bedrag af te sluiten leningen	8.000.000	78.000.000	86.000.000
5. Bedrag van aflossing	14.428.000	34.665.000	49.093.000
6. Restant bedrag geldleningen per 31-12	171.025.000	560.698.000	731.723.000
7. Rentelast	7.980.000	15.660.000	23.640.000
8. -Gemiddeld rentepercentage	4,5%	2,89%	
9. Gemiddelde restant looptijd in jaren	15,6	21,5	

5.4 Staat van reserves en voorzieningen

STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN AGV											
	Stand 1/1 2019	Belegd bij derden	Beschikbaar voor interne financiering	Mutaties in het jaar 2019					Stand 31/12 2019	Belegd bij derden	Beschikbaar voor interne financiering
				Vermeerderingen		Verminderingen					
				interne		externe	interne	externe			
				rente	overige						
-1-	-2-	-3-	-4-	-5-	-6-	-7-	-8-	-9-	-10-	-11-	-12-
A. Algemene reserves											
- Algemene reserve Zuiveringsbeheer	2.450.030		2.450.030	0	0		0		2.450.030		2.450.030
- Algemene reserve Watersysteembeheer	2.450.030		2.450.030	0	0		0		2.450.030		2.450.030
Totaal algemene reserves	4.900.060	0	4.900.060	0	0		0		4.900.060		4.900.060
B. Bestemmingsreserves (en -fonds)											
- Tariefegalisatiereserve Zuiveringsheffing	2.471.130		2.471.130	0	-1.916.190		0		554.940		554.940
- Tariefegalisatiereserve Watersysteemheffing	9.604.160		9.604.160	0	-3.220.470		0		6.383.690		6.383.690
- Te dekken exploitatiesaldo	-5.115.820		-5.115.820	0	3.933.730		0		-1.182.090		-1.182.090
- Bestemmingsfonds Saneren Vecht	3.937.400		3.937.400	0	0		0		3.937.400		3.937.400
Totaal bestemmingsreserves (en -fonds)	10.896.870	0	10.896.870	0	-1.202.930		0		9.693.940		9.693.940
TOTAAL	15.796.930	0	15.796.930	0	-1.202.930	0	0	0	14.594.000	0	14.594.000

5.5 Berekening rente-omslagpercentage

BEREKENING RENTE - OMSLAG AGV				
<u>Financieringsmiddelen AGV</u>				
Boekwaarde activa per 1 januari			535.809.191	
Restant geldleningen per 1 januari	2019	517.363.250		
Beschikbaar eigen vermogen per 1 januari	2019	<u>15.796.930</u>	533.160.180	
Tekort (-)/overschot (+) aan financieringsmiddelen:			<u>2.649.011-</u>	
<u>Rentelasten</u>				
a. rente van geldleningen (bijlage 3):			15.659.520	
-waarvan rente ivm financiering van reserve "Te dekken exploitatiesaldo":				
apart toerekenen aan de exploitatie (BBP13)			-148.360	
b. kosten van sluiten, vervroegde aflossing en disagio van geldleningen:			0	
c. rente tijdelijke financiering kapitaaluitgaven met kasgeld:			-15.000	
d. rente algemene en bestemmingsreserve:			0	
Totale rentelast:			<u>15.496.160 (A)</u>	
<u>Boekwaarde</u>				
Boekwaarde van de kapitaaluitgaven per 1 januari	2019		535.809.191	
Gemiddelde geraamde boekwaarde van de vermeerderingen in het dienstjaar:			0	
Totale boekwaarde:			<u>535.809.191 (B)</u>	
<u>Rente-omslagpercentage voor</u>	<u>2019</u>			
	(A)	<u>15.496.160</u>	x 100 % =	<u>2,90%</u>
	(B)	535.809.191		
De omslagrente is bepaald exclusief de financiering van de rwzi West te Amsterdam. Hiervoor geldt een uitzonderingsrente, die is gebaseerd op het gewogen gemiddelde van de voor dit project afgesloten geldleningen.				

5.6 Meerjareninvesteringsprogramma

Meerjareninvesteringsprogramma 2019 - 2023 (x € 1.000)									
Pro-gram-ma	categorie	OMSCHRIJVING	Finan. bron	2019	2020	2021	2022	2023	Na 2023 gemidd. per jaar
1		<u>AANLEG/ONDERHOUD WATERKERINGEN</u>	WSH						
	C/A	- Programma waterkeringen		1.450	3.500	4.000	1.500	1.000	
	C/A	- Groot onderhoud WK		12.500	12.500	12.500	12.500	12.500	12.500
	B	- Bijdrage in HWBP		6.080	5.250	3.080	1.550		
3		<u>INRICHTING/ONDERHOUD WATERSYSTEMEN</u>	WSH						
		<u>Aanleg/verbetering/onderhoud watersystemen:</u>							
	A	- Waterinrichtingsplannen/NBW		3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500
	B	- KRW		1.900	1.900	1.900	1.900	1.900	1.900
	B	- Baggeren waterlopen/saneren waterbodems		500	500	500	500	500	500
	B	- Beheer hoeveelheid water, technische systemen		7.500	6.000	6.000	4.000	4.000	4.000
	A	- Beheer hoeveelheid water, impementatie omgevingswet		1.390	1.350	900	900		
	B	- Beheer hoeveelheid water, fysieke beveiliging		1.000	1.000				
4		<u>BOUW/EXPLOITATIE ZUIVERINGTECHNISCHE WERKEN</u>	ZH						
	C	- RWZI Weesp nieuwbouw uitvoering		11.400	2.100	1.400			
	C	- Sanitatie Buiksloterham		100					
	A	- Pharmafilter AMC; uitvoering		2.300	2.500	400			
	A	- IJburg strandeiland; voorbereiding		500	1.500				
	A	- IJburg strandeiland; uitvoering							
	C	- RWZI Horstermeer, dienstgebouw		2.000	450				
	B	- RWZI Horstermeer, struvietinstallatie			250	750			
	B	- RWZI Horstermeer, gasveiligheidsmaatregelen		300					
	B	- Diverse rwzi's, gasveiligheidsmaatregelen		500	1.000	1.000	200	200	
	B	- Fysieke beveiliging installaties		900	400	700	700	100	
	B	- RWZI West, aanpassen skimmers voorbezinktank		250					
	B	- RWZI West, aanpassen sliblijn		600	600				
	B	- RWZI West, verbeteren sturing		500					
	B	- Diverse rwzi's, afdekken goten		400	200				
	C	- RWZI West nazorg; aanvullend		2.100					
	C	- RWZI West nazorg; voorbezinktanks en retourslibvizels							
	C	- Aanpassingen rwzi Amstelveen		300					
	C	- Procesautomatisering 7 rwzi's deel 1		2.800	3.200	2.500	400		
	A	- Procesautomatisering 7 rwzi's deel 2				500	2.000	1.000	
	A	- Aanpassingen zuiveringen		7.500	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
	B	- Persleiding j de jongh/Krijn Breurstraat, voorbereiding		250					
	B	- Persleiding j de jongh/Krijn Breurstraat, uitvoering			1.000				
	C	- RWZI Maarssen opheffen		129					
	B	- Aanpassingen gemalen en pers- en effluentleidingen		800	800	800	450		800
	A	- Verbeteren slibgisting rwzi West		1.000	2.500	1.350			
	A	- Rwzi West Biogas/Groengas (uitvoering)		6.200	2.000				
	C	- Rwzi West slibdroging voorbereiding + MIR		1.500					
	A	- Rwzi West slibdroging uitvoering		1.000	10.600	10.000	1.500		
	A	- Windmolens Westelijk Havengebied							
	C	- Zonnepanelen rwzi's		4.200	500				
	A	- Energie efficiency programma		400	450				
5	C/B	<u>INRICHTING/ONDERHOUD VAARWEGEN EN HAVENS</u>	WSH	2.000	1.750				
7		<u>BEHEERSING VAN LOZINGEN</u>	WSH						
	C	- Waterkwaliteitspoor stedelijk gebied							
9		<u>BESTUUR</u>	ZH/WSH						
	C	- Waterschapsverkiezingen		1.750				2.500	
		Totaal		87.499	74.800	59.280	39.100	34.700	30.700

Categorie: A: Besluitvorming in AB per kredietaanvraag / B: Verzamelbesluit AB met opdrachtverlening aan DB / C: Kredietbesluit al genomen

De projecten zijn voor 100% in dit overzicht opgenomen. Voor de berekening van de kapitaallasten wordt uitgegaan van een percentage van 85% van de verwachte realisatie m.u.v. de bijdrage in HWBP (=100%).

5.7 Overzicht netto kosten per beleidsproduct

Netto kosten per Beleidsproduct (bedragen x €1.000)	Jaarrekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
1. Eigen plannen	5.464	5.576	5.204
2. Plannen van derden	1.364	1.638	1.688
3. Beheersinstrument waterkeringen	2.827	2.461	2.355
4. Aanleg en onderhoud waterkeringen	21.861	30.025	33.216
5. Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	318	293	285
6. Beheersinstrumenten watersystemen	3.545	4.373	4.492
7. Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	10.409	11.309	10.826
8. Baggeren van waterlopen en saneren van watersystemen	7.273	7.551	7.878
9. Beheer hoeveelheid water	11.162	12.099	12.731
10. Calamiteitenbestrijding watersystemen	497	449	462
11. Monitoring watersystemen	2.914	3.338	3.425
12. Getransporteerd afvalwater	3.503	3.569	3.913
13. Gezuiverd afvalwater	51.972	54.802	55.117
14. Verwerkt slib	12.778	12.790	13.178
15. Afvalwaterbehandeling door derden	905	994	1.810
19. Beheersinstrumenten vaarwegen en havens	-	-	-
20. Aanleg en onderhoud vaarwegen en havens	28	624	671
21. Verkeersregeling en verkeersveiligheid vaarwegen en havens	229	237	244
22. Keur/Beheer Keurkwartet en VTH-Beleid	-	-	-
23. Vergunningen en keurontheffingen/Vergunningen en meldingen	2.710	2.787	2.872
24. Handhaving keur/Adviezen vergunningen	239	245	253
25. Vergunningen en meldingen/Toezicht	2.013	2.178	2.244
26. Handhaving/Handhaving	1.501	1.537	1.588
27. Rioleringsplannen en subsidies lozingen/Regulering lozingen	2.204	2.123	2.087
28. Aanpak diffuse emissies derden/-	-	-	-
29. Vergunningverlening grondwaterbeheer/-	-	-	-
30. Handhaving grondwaterbeheer/-	-	-	-
31. Belastingheffing	8.223	7.960	8.760
32. Invordering	2.783	3.402	3.673
33. Bestuur	5.529	5.740	6.028
34. Externe communicatie	2.836	3.186	3.461
Totaal	165.087	181.285	188.462

Vanaf 2015 nieuwe indeling en definities voor BBP 22-27. BBP 28 - 30 vervallen.

5.8

Mutaties exploitatie; bestaand beleid

[illegible]

5.9 Mutaties exploitatie; nieuw beleid en besparingen

Gecomprimeerd overzicht van mutaties exploitatiekosten over de jaren:									
	t/m	2023							
Omschrijving	exploitatie	2019	Opgenomen na exploitatie mutatie tov		2020	2019	2021	2022	exploitatie mutatie tov
	ZB	WSB	ZB	WSB	ZB	WSB	ZB	WSB	ZB
4. NIEUW BELEID									
F.									
Reeds eerder begroot (raming conform MJB):									
-mutaties kapitaallasten activa AGV (investeringen vanaf 2016)									
-afloop rentelast negatieve reserve									

5.10 Meerjarenprognose naar beleidsproduct en programma

Beleidsproduct (bedragen x €1.000)	Begroting 2019	Meerjarenprognose			
		2020	2021	2022	2023
1. Eigen plannen	5.204	5.111	5.118	5.128	6.301
2. Plannen van derden	1.688	1.688	1.688	1.688	1.688
3. Beheersinstrument waterkeringen	2.355	2.076	1.676	1.359	1.270
4. Aanleg en onderhoud waterkeringen	33.216	36.433	35.719	36.425	37.128
5. Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	285	278	272	265	259
6. Beheersinstrumenten watersystemen	4.492	4.492	4.492	4.492	4.492
7. Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	10.826	11.179	11.374	10.992	11.119
8. Baggeren van waterlopen en saneren van watersystemen	7.878	7.889	7.904	7.918	7.931
9. Beheer hoeveelheid water	12.731	13.177	13.503	13.700	13.796
10. Calamiteitenbestrijding watersystemen	462	462	462	462	462
11. Monitoring watersystemen	3.425	3.425	3.425	3.425	3.425
12. Getransporteerd afvalwater	3.913	3.957	3.989	3.947	3.896
13. Gezuiverd afvalwater	55.117	54.616	54.150	53.128	52.898
14. Verwerkt slib	13.178	13.161	13.145	13.129	13.107
15. Afvalwaterbehandeling door derden	1.810	1.810	1.810	1.810	1.810
19. Beheersinstrumenten vaarwegen en havens	0	0	0	0	0
20. Aanleg en onderhoud vaarwegen en havens	671	772	875	855	830
21. Verkeersregeling en verkeersveiligheid vaarwegen en havens	244	244	244	244	244
22. Beheer Keurkwartet en VTH-beleid	0	0	0	0	0
23. Vergunningen en meldingen	2.872	2.871	2.834	2.763	2.762
24. Adviezen vergunningen	253	253	253	253	253
25. Toezicht	2.244	2.244	2.244	2.244	2.244
26. Handhaving	1.588	1.588	1.588	1.588	1.588
27. Regulering lozingen	2.087	2.049	2.014	1.974	1.942
28. vervallen	0	0	0	0	0
29. vervallen	0	0	0	0	0
30. vervallen	0	0	0	0	0
31. Belastingheffing	8.760	8.693	8.668	8.577	8.467
32. Invordering	3.673	3.606	3.581	3.490	3.380
33. Bestuur	6.028	5.977	5.960	5.944	5.740
34. Externe communicatie	3.461	3.461	3.461	3.461	3.461
Totaal	188.462	191.512	190.451	189.264	190.494

MEERJARENRAMING PER PROGRAMMA (x €1.000)	Begroting 2019	Meerjarenraming			
		2020	2021	2022	2023
Veiligheid	39.525	42.456	41.300	41.613	42.221
Schoon water	89.887	92.229	93.005	91.449	91.206
Voldoende water	30.984	31.446	31.910	32.185	33.499
Op en om het Water	2.014	2.265	2.368	2.347	2.322
Draagvlak	12.388	12.254	12.204	12.022	11.801
Algemeen	13.664	10.862	9.664	9.647	9.444
Totaal	188.462	191.512	190.451	189.264	190.494

5.11 Afkortingenlijst

AB	Algemeen Bestuur
AEB (Amsterdam)	Afvalenergie Bedrijf Amsterdam
AWO	Afvalwaterovereenkomst
AWZI	Afvalwaterzuiveringsinstallatie
BAW	Bestuursakkoord Water
BBP	Beleid en Beheer Product
BIWA	Baseline Informatiebeveiliging Waterschappen
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BOWA	Bestuurlijk overleg water AGV-gebied
BRZO	Besluit Risico's Zware Ongevallen
CAB	Commissie Aanpassing Belastingstelsel
CO ₂	Koolstofdioxide
CZV	Chemisch zuurstofverbruik
DB	Dagelijks Bestuur
DVP	Dijkverbeteringsplan
EEP	Energie-Efficiency Programma
GRP	Gemeentelijke rioleringsplannen
HDSR	Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden
HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma
IBA	Individuele Behandeling Afvalwater
I/O	Input/output
I&M	Ministerie van Infrastructuur en Milieu
IPO	Interprovinciaal Overleg
Isariz	Intergemeentelijke Samenwerking Riolerings- en Zorgtaak
KRW	Kaderrichtlijn Water
LGR	Landelijk Grondwater Register
MIP	Meerjareninvesteringsplan/-programma
MJA	Meerjarenafspraken energie-efficiency
MJB	Meerjarenbegroting
MJP	Meerjarenplan
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
MWh	Megawatt uur
N	Stikstof
NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
Nm ³	Normaal kubieke meter gas
OAS	Optimalisatie Afvalwaterstudie
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OTO	Opleiding, training en oefening
P	Fosfaat
RVO-Nederland	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Rwzi	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
SDE	Stimulering Duurzame Energieproductie
SGBP	Stroomgebiedbeheersplan
STOWA	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer
V.e.	Vervuilingseenheid
UvW	Unie van Waterschappen
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
WABO	Wet administratieve bepalingen omgevingsrecht
WBP	Waterbeheerplan
WGB	Watergebiedsplan
WIP	Waterinrichtingsplan
WKK	Warmte-krachtkoppeling
WNT	Wet Normering Topinkomens
WOB	Wet Openbaarheid van Bestuur